

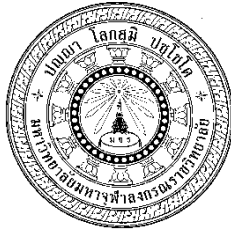
แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

**A GUIDELINE OF DEVELOPMENT ON THE FIVE PRECEPTS
OBSERVING PROJECT BY SECONDARY SCHOOLS IN
BANGPLAMA DISTRICT SUPHANBURI PROVINCE**

พระสมุห์นพดล จิรสีโล (เจริญผล)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

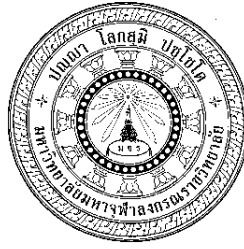
แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

พระสมุห์นพดล จิริสีโล (เจริญผล)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๑

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

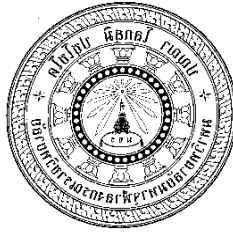
A Guideline of Development on the Five Precepts Observing
Project by Secondary Schools in Bangplama District
Suphanburi Province

Phrasamu Noppadon Cirasĩlo (Jaroenphol)

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Art
(Buddhist Management)

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2018

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับ
วิทยานิพนธ์เรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียน
มัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

.....
(.....)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์
กรรมการ

.....ประธาน

(.....)

.....กรรมการ

(.....)

.....กรรมการ

(.....)

.....กรรมการ

(.....)

.....กรรมการ

(.....)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
คณะกรรมการ

พระมหาสุพันธ์์ สุนนฺโท, ดร. ประธาน

พระปลัดระพีณ พุทธิสารโร, ผศ.ดร. กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....

(พระสมุห์นพดล จิรสีโล)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับสารนิพนธ์
เรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า
จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การจัดการเชิงพุทธ

(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

ประธานกรรมการ

(พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ธีรโชติ เกิดแก้ว)

กรรมการ

(พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.)

กรรมการ

(พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร.

ประธานกรรมการ

พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(พระสมุห์นพดล จิริสโร)

ชื่อสารนิพนธ์ : แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ชื่อผู้วิจัย : พระสมุห์นพดล จิรสีโล (เจริญผล)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการเชิงพุทธ)

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

: พระมหาสุนันท์ สุนนโท, ดร., ป.ธ. ๔, พธ.บ. (การจัดการเชิงพุทธ),

พธ.ม. (การจัดการเชิงพุทธ), พธ.ด. (การจัดการเชิงพุทธ)

: พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร., พธ.บ. (การสอนสังคม)

ศศ.ม. (ประวัติศาสตร์เอเชีย), พธ.ด. (พุทธศาสนา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๒

บทคัดย่อ

การวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์คือ ๑. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ๒. แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ๓. ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการสำรวจด้วยแบบสอบถามซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๗๕๐ กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ๑.นักเรียนโรงเรียนบางปลาม้า “สูงสุमारผดุงวิทย์” ๒. นักเรียนโรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา ๒ ๓. นักเรียนโรงเรียนบางแม่หม้าย ราษฎร์รังสฤษดิ์ อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๒๗๔ คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบค่าเอฟ ด้วยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๙ รูป/คน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา สรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการดำเนินงานพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านบริบทของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.91$, S.D.=

๐.๘๐) รองลงมา คือ ด้านผลผลิต มีค่า ($\bar{X}=3.88$, $S.D.=0.88$) และด้านปัจจัยนำเข้ามีค่า ($\bar{X}=3.85$, $S.D.=0.90$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านกระบวนการ มีค่า ($\bar{X}=3.80$, $S.D.=0.91$)

๒. ผลการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า นักเรียนที่มี อายุ ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ไม่มีผลการวิเคราะห์โครงการ ขาดการบูรณาการโครงการที่มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน มีบางโรงเรียนไม่มีการประเมินและปรับแผน และไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุน ไม่มีการประเมินผลเมื่อสิ้นสุดโครงการฯ ข้อเสนอแนะ คณะสงฆ์ต้องมีการวิเคราะห์ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์การต้นสังกัดของโรงเรียน ควรมีการเตรียมการภายในของโครงการ การจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบและชัดเจน พระสงฆ์ต้องมีการวิเคราะห์ในด้านของปัจจัยการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน พระสงฆ์ต้องมีการวิเคราะห์ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล การได้รับความสนับสนุนจากทางผู้บริหารและองค์การต้นสังกัด พระสงฆ์ต้องมีการวิเคราะห์ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศิล ๕ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักศิล ๕ และควรนำผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการฯ มาเป็นฐานในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง

Research Paper Title : A Guideline of Development on the Five Precepts Observing Project by Secondary Schools in Bangplama District Suphanburi Province

Researcher : Phrasamu Noppadon Cirasilo (Jaroenphol)

Degree : Master of Arts (Buddhist Management)

Research Supervisory Committee

: Phramaha Sunan Sunando, Dr., Pali IV,
B.A. (Buddhist Management), M.A. (Buddhist Management),
Ph.D. (Buddhist Management).

: Phrapalad Raphin Buddhiso, Asst. Prof. Dr.,
B.A. (Social Teaching), M.A. (Asian History),
Ph.D. (Buddhist Studies).

Date of Graduation : March 18, 2019

Abstract

Objectives of this study were: 1. to study students' opinions on guidelines of five precepts observing project development by secondary schools at Bangplama District, Supanburi Province, 2. To study guidelines of five precepts observing project development by secondary schools at Bangplama District, Supanburi Province, 3. To study problems, obstacles and recommendations for five precepts observing project by secondary schools at Bangplama District, Supanburi Province.

Methodology was the mixed method: The quantitative research collected data by questionnaires with the reliability value at 0.750 from 274 samples who were students at: 1) Sungsumanpadungvit School; 2) Hansasuchitvittaya School; 3) Bang Maemairatrartrangsarit School at Bangplama District, Supanburi Province, analyzed data by frequency, percentage, mean, standard deviation, SD., t-test, F-test, one way ANOVA. The qualitative research collected data from 9 key informants by in-depth-interview and analyzed data by descriptive interpretation.

Findings were as follows:

1. Students' opinions on the five precepts observing project development by

secondary schools at Bangplama District, Supanburi Province, by overall were at high level ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.88), Input aspect was at high level ($\bar{X} = 3.85$, S.D. = 0.90), the lowest level was the development process at ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 0.91).

2. Comparison of students' opinions on the five precept observing project Development by secondary schools at Bangplama District, Supanburi Province, classified by personal data indicated that students, Students with different age and educational levels had different opinions at statistically significant level at 0.05, accepting the set hypothesis.

3. Problems, obstacles and recommendations of the five precepts observing project development by secondary schools at Bangplama District, Supanburi Province indicated that there was not project analysis, lack of integrating schools with the same project targets and objectives. Some schools did not evaluate and adjust the project, lack of supporting budget and there was not evaluation at the end of project.

Recommendations: Sangha should analyze general context of the project of the agency to which the schools belong. There should be internal preparation, systematic data collection, Sangha should analyze the availability of supporting factors, such as sufficient budget, personnel, equipment, media for project development and the course contents used for students development. Sangha should have internal analysis of the project, such as planning, activities, learning and teaching process, monitoring and evaluation, support from the mother agency. Sangha should analyze students who participated in the project whether they are volunteering minded, ethical and moral with the five precepts. The output and outcomes of the project should be used as the foundation for further continuous operation.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จากคณาจารย์ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านขอ
อนุโมทนาขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป ผู้อำนวยการหลักสูตร
บัณฑิตศึกษา ที่ได้ทำการเปิดสอนหลักสูตรนี้ขึ้นมาและความเมตตาจากคณะกรรมการควบคุมสาร
นิพนธ์ได้แก่ พระมหาสุเมธี สุนนโท, ดร. ประธานกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ และ พระปลัดระพี
วุฒิสารโ, ผศ.ดร. กรรมการควบคุมสารนิพนธ์ ที่เมตตาอนุเคราะห์ให้คำปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือ
ในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์จนสำเร็จได้ด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณประธานการสอบป้องกันสารนิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ
คุณภาพเครื่องมือการวิจัย และขอเจริญพรขอบคุณกรรมการสอบป้องกันสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำใน
การทำสารนิพนธ์ให้สมบูรณ์ลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณพระสังฆาธิการที่ให้ข้อมูลสำคัญ และขอเจริญพรท่านผู้อำนวยการ
คณาจารย์พร้อมทั้งนักเรียนที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาที่ได้ให้ความเมตตาชี้แนะแนวทางในการศึกษาตลอด
ถึงในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอบคุณเพื่อนนิสิตทุกรูปที่ให้ความเมตตา
ช่วยเหลือในด้านการเรียน พร้อมทั้งคำแนะนำเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ตลอดถึงให้กำลังใจในการทำสาร
นิพนธ์ ในครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์ใดๆ อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้ศึกษาขอน้อมบูชาเป็นกตเวทิตา คุณ
แก่ครู-อาจารย์ บิดามารดา ญาติสนิทมิตรสหาย ที่เป็นกำลังใจสนับสนุนในทุกๆ เรื่องรวมทั้งบูรพาจารย์
และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้ร่วมกันสรรค์สร้างงานสารนิพนธ์ฉบับนี้จนประสบผลสำเร็จลุล่วงด้วยดี

พระสมุห์นภดล จิริสโร (เจริญผล)

มีนาคม ๒๕๖๒

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ญ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ที่มาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๔
๑.๕ สมมุติฐานในการวิจัย	๕
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา	๘
๒.๒ แนวคิด เกี่ยวกับโครงการรักษาศิล ๕	๑๑
๒.๓ พื้นที่ที่ทำการทำวิจัย	๒๙
๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๓๐
๒.๕ กรอบความคิดการทำวิจัย	๓๗
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๓๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๓๘
๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๓๙
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๔๑
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๖
๓.๕ การจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูล	๔๗

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๐
๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๑
๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาโครงการ	๕๓
๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน	๕๘
๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ	๗๒
๔.๕ ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วม	๗๓
๔.๖ ผลจากการสัมภาษณ์	๘๖
๔.๗ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๙๖
บทที่ ๕ สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๙๘
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๘
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๑๐๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๑๐๓
บรรณานุกรม	๑๐๔
ภาคผนวก	๑๑๐
ประวัติผู้วิจัย	๑๕๑

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๓.๑	แสดงจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	๔๐
๔.๑	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	๕๑
๔.๒	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการดำเนินงานการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวม	๕๓
๔.๓	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษา	๕๔
๔.๔	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า	๕๕
๔.๕	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาระบบการ	๕๖
๔.๖	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาผลผลิต	๕๗
๔.๗	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ	๕๘
๔.๘	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่	๖๐
๔.๙	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุ	๖๑
๔.๑๐	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD.	๖๒

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๑๑	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านกระบวนการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD.	๖๔
๔.๑๒	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านผลผลิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านอายุโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD.	๖๕
๔.๑๓	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านผลผลิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา	๖๖
๔.๑๔	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD.	๖๘
๔.๑๕	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านกระบวนการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD.	๖๙
๔.๑๖	แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านผลผลิต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษาโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD.	๗๐
๔.๑๗	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี	๗๑
๔.๑๘	ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ฯ	๗๒
๔.๑๙	แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านบริบทของโครงการ	๙๑

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
๔.๒๐	แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านปัจจัยนำเข้า	๙๒
๔.๒๑	แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านกระบวนการ	๙๓
๔.๒๒	แสดงปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านผลผลิต	๙๕

สารบัญแผนภาพ

ภาพที่		หน้า
๒.๑	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	๓๗
๓.๑	แสดงการวิเคราะห์องค์ประกอบของการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๙
๔.๑	สรุปองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๙๖
๔.๒	สรุปแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ฯ	๙๗

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

อักษรย่อในสารนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาบาลี/พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่วนคัมภีร์อรรถกถาบาลี/ภาษาไทย ใช้ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย/มหาวิทยาลัย

การอ้างอิงพระไตรปิฎก จะระบุ เล่ม/ข้อ/หน้า หลังอักษรย่อชื่อคัมภีร์ เช่น ที.สี. (บาลี) ๙/๒๗๖/๙๗, ที.สี. (ไทย) ๙/๒๗๖/๙๗, หมายถึง ทีฆนิกาย สีลขันธวรรคคปาลิ ภาษาบาลี เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาเดปิฎก ๒๕๕๐ ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค ภาษาไทย เล่ม ๙ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๙๗ ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๓๙

ส่วนคัมภีร์อรรถกถา จะระบุชื่อคัมภีร์ ลำดับเล่ม (ถ้ามี)/หน้า เช่น ที.สี.อ. (บาลี) ๑/๒๗๖/๒๔๐ หมายถึง ทีฆนิกาย สุมังคลวิสาลินี สีลขันธวรรคคอฏฐกถา ภาษาบาลี เล่ม ๑ ข้อ ๒๗๖ หน้า ๒๔๐ ฉบับมหาจุฬาอฏฐกถา ตามลำดับดังนี้

๑. คำอธิบายคำย่อในภาษาไทย

ก. คำย่อชื่อคัมภีร์พระไตรปิฎก

คำย่อ	พระวินัยปิฎก ชื่อคัมภีร์	ภาษา
วิ.มหา. (ไทย)	= วินัยปิฎก มหาวิภังค์	ภาษาไทย
วิ.ม. (ไทย)	= วินัยปิฎก มหาวรรค	ภาษาไทย

คำย่อ	พระสุตตันตปิฎก ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ที.ปา. (ไทย)	= สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฎิกวรรค	ภาษาไทย

คำย่อ	อรรถกถาพระสุตตันตปิฎก ชื่อคัมภีร์	ภาษา
ขุ.อิตติ.อ. (ไทย)	= ขุททกนิกาย ปรมัตถทีปนี อิติวุตตกอรรถกถา	ภาษาไทย
อง.อฏฐก.อ. (ไทย)	= อังคุตตรนิกาย มโนรลปุรณี อฏฐกนิบาตอรรถกถา	ภาษาไทย
ขุ.ชา.อ. (ไทย)	= นิบาตชาดกอรรถกถา	ภาษาไทย

คำย่อ	ปกรณวิเสส ชื่อคัมภีร์	ภาษา
วิสุทฺธิ. (ไทย)	= วิสุทฺธิมรรคปกรณ	ภาษาไทย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุด เพราะไม่ว่าสังคมโลกจะปรับเปลี่ยนไปในทิศทางใดๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กับมนุษย์ทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่า ตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างมั่นคงหรือความล่มสลายของสังคม จะมีความสัมพันธ์กับ “คุณภาพของมนุษย์” อยู่เสมอ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ

นับจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ – ฉบับที่ ๑๒ ประเทศไทยยังคงมุ่งการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อม การดำเนินชีวิตได้อย่างดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์ ด้วยการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ พร้อมทั้งต้องส่งเสริมบทบาทสถาบันทางสังคมในการกล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี และมีความรับผิดชอบต่อสังคม^๑ จากสภาพการณ์ดังกล่าวนี้ การพัฒนาและเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมในด้านต่างๆ อย่างเร่งด่วนให้กับเยาวชนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

สถาบันทางสังคมในการให้การศึกษา กล่อมเกลาสรางคนดี มีวินัย มีค่านิยมที่ดี ได้แก่สถาบันที่จัดการศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย และสถาบันทางศาสนาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในชีวิตของตนเองตั้งแต่เกิดจนถึงตาย และศาสนาเกิดขึ้นมาเพื่อความมั่นคงทางจิตใจ เพื่อเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจร่วมกัน ศาสนามีความสำคัญสำหรับมนุษย์ทั้งใน ส่วนตนและส่วนรวม เพราะช่วยกล่อมเกล่าให้มนุษย์มีศีลธรรม คุณธรรมในการดำรงชีวิต การพัฒนาสังคมและประเทศชาติจึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้คนได้ปฏิบัติตามศาสนาที่ตนนับถืออย่างถูกต้อง และยึดมั่นต่อหลักธรรมในศาสนา ช่วยปรับความตึงเครียด ทางจิตใจ ศาสนาให้ความร่มเย็นกับมนุษยชาติ เพราะศาสนาสอนให้ละความชั่วทำความดี มีเมตตาต่อกันและกัน

ปัจจุบัน การปลูกฝังศีลธรรม เพื่อสร้างความเป็นคนดีให้แก่เด็กและเยาวชนไทย ยังคงมีปัญหาอุปสรรคอยู่มาก กล่าวคือ การปลูกฝังศีลธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนยังคงดำเนินการได้ไม่ทั่วถึง และยังไม่มีสถาบัน หรือหน่วยงานที่จะสนับสนุนอย่างจริงจัง และต่อเนื่องมากนัก ประกอบกับ

^๑ สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔), ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๙, หน้า ๔๓.

สังคมไทยได้พัฒนาเป็นพหุสังคมอย่างรวดเร็ว และมีความซับซ้อน สถานที่ที่เป็นแหล่งบันเทิงต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น ร้านเกม ศูนย์การค้า แหล่งอบายมุขต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ทั้งในเมืองและชนบท สถานที่เหล่านี้ เป็นแหล่งมั่วสุมของเด็ก และเยาวชน ทำให้ลุ่มหลงมัวเมาอยู่กับความสนุกสนานบันเทิง เป็นเหตุให้เด็กและเยาวชนไทยจำนวนไม่น้อยจมปลักอยู่กับอบายมุข เห็นผิดเป็นชอบ ประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ขัดต่อศีลธรรมอันดีงาม เด็กและเยาวชนเป็นวัยที่อยู่ระหว่างการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม อารมณ์และสติปัญญา เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นมักจะมีอารมณ์รุนแรง วู่วาม ฉุนเฉียว หุนหันพลันแล่นหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นวัยพายุ และความเครียด ดังนั้นเด็กและเยาวชน มักกระทำความผิดอันก่อให้เกิดปัญหาแก่สังคมได้โดยง่าย ซึ่งปัจจุบัน การประพฤติดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาสังคมที่สำคัญของเด็กและเยาวชน มีมากมายเช่น อาชญากรรม ยาเสพติด และประพฤติดังกล่าว^๒ เป็นต้น

จากสถานการณ์ของสังคมไทยที่กล่าวมารัฐบาลและคณะสงฆ์จึงร่วมมือกันเพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข มีความรักใคร่ปรองดองต่อกัน โดยทรงริเริ่มให้พุทธศาสนิกชนได้น้อมนำหลักศีล ๕ มาประพฤติปฏิบัติในชีวิตประจำวัน มหาเถรสมาคมจึงมีมติที่พิเศษ ๕/๒๕๕๗ ให้คณะสงฆ์ส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ของชนในชาติ ได้กำหนดแผนการดำเนินงานเป็น ๓ ระยะ คือเริ่มระยะที่ ๑ เมื่อเดือนมิถุนายน ๒๕๕๗ ในปี ๒๕๖๐ เป็นระยะที่ ๓ มุ่งทรงริเริ่มให้พุทธศาสนิกชน ครอบครัว หมู่บ้าน สถานศึกษา และหน่วยงานต่างๆ สมัครเข้าร่วมโครงการ และรักษาศีล ๕ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของจำนวนพุทธศาสนิกชน/หมู่บ้าน/ชุมชน^๓ .

จังหวัดสุพรรณบุรีได้มีการดำเนินการพัฒนาสังคมโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ตั้งแต่เดือนมิถุนายน พ.ศ.๒๕๕๗ ภายใต้ชื่อโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” โดยมีวัตถุประสงค์หลัก เพื่อสร้างความปรองดองสมานฉันท์ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และให้ประชาชนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันอย่างมีความสุข รวมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกและสร้างความ ตระหนักรู้เชิงจิตวิญญาณชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ประเทศชาติ เกิดความสงบสุขร่มเย็น ข้อมูลผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ ฯ ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๖๐ มีผู้สมัครเข้าร่วมโครงการ “หมู่บ้านศีล ๕” จำนวน ๗๑๐,๓๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔ ของจำนวนประชากร ทั้งหมด ๘๔๔,๖๙๙ คน ในส่วนของสถานศึกษาก็ได้ดำเนินโครงการโรงเรียนรักษาศีล ๕ ครอบคลุมอบอุ่นโดยมีหลักการสำคัญคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงจากภายในสู่ภายนอก คือทรงริเริ่มเรื่องการฝึกฝนสร้างนิสัยที่ดี โดยการคิดดี พูดดี ทำดี อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เป้าหมายสำคัญ เป็นการนำธรรมะไปสู่การปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักศีล ๕ ครอบครั

^๒ สมสุตา ภูพัฒน์ และจุฬารัตน์ วัฒนะ. “อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การไปวัด การรักษาศีล ๕ และการนั่งสมาธิ ต่อความมกตัญญูทดแทน”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓).

^๓ สำนักงานพระพุทธศาสนา, รายงานการตรวจติดตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ประจำปี ๒๕๕๙, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.onab.go.th/category/news/โครงการ-หมู่บ้านรักษาศีล5/page/4/> [21 กรกฎาคม 2561]

อบอุ่น สังคมสงบสุข เกิดความปรองดองสมานฉันท์ เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติด และอบายมุขต่างๆ และพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง ด้วยการปฏิบัติกิจวัตรทำความดีผ่านหลักสูตร ๗ กิจวัตรความดี^๔

อำเภอบางปลาม้า ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของตัวจังหวัดจังหวัดสุพรรณบุรี ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอเมือง ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอสองพี่น้อง และอำเภออุทัย และทิศใต้ติดต่อกับอำเภอบางซ้าย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอำเภอสองพี่น้อง แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๔ ตำบล ๑๒๗ หมู่บ้าน ส่วนฝ่ายการคณะสงฆ์ แบ่งออกเป็น ๑๕ ตำบล มีวัดจำนวน ๗๕๖ วัด มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจำนวน ๔๘ แห่ง มีนักเรียนจำนวน ๔๔๙ คน และมีมัธยมศึกษาจำนวน ๓ แห่ง มีนักเรียนทั้งสิ้น ๒,๗๔๓ คน^๕ มีประชากรรวม ๗๘,๗๓๕ คน มีจำนวนหลังคาเรือน ๑๙,๓๓๒ หลังครัวเรือน ปัจจุบันมีพี่น้องประชาชนสมัครเข้าร่วมโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ ครบ ๑๒๗ หมู่บ้าน ๗ ละมากกว่าร้อยละ ๕๐ ของจำนวนประชากรทั้งอำเภอ^๖ ๗

แม้โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” เข้าสู่ระยะที่ ๓ แล้วก็ตาม เมื่อพิจารณารายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปี ๒๕๕๙ ของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสุพรรณบุรี ภาพรวมระดับจังหวัด พบว่า “...ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ในรอบปีที่ผ่านมา มีฐานความผิดคดีอาญาที่สำคัญได้แก่ คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำนวน ๓๙๐ คดี, คดีลักทรัพย์ จำนวน ๖๔๐ คดี, คดีที่น่าสนใจ(โจรกรรม, ปล้น, ข่มขืนแล้วฆ่า) ลักพา เรียกค่าไถ่ ฉ้อโกง ยักยอก จำนวน ๓๑๑ คดี และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย รวมทั้งสิ้น ๗,๑๓๖ คดี เมื่อพิจารณารายงานการประเมินสถานการณ์เชิงพื้นที่ อำเภอบางปลาม้าจะพบว่า มีผู้ประสบปัญหาทางสังคม ๑,๒๖๐ คน ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือปัญหาสถานะความเป็นอยู่ รอลงลงมาปัญหามีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ได้แก่ ติดเหล้า / เครื่องดื่มแอลกอฮอล์/ ยาเสพติด และปัญหามั่วสุม ทำความรำคาญให้ชาวบ้าน” จากสถานการณ์ดังกล่าวมานี้ ผู้ศึกษาจึงมีประเด็นคำถามว่า โครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีผลการพัฒนาเป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการหรือไม่ อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคใดบ้างที่ทำให้โครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยสถานศึกษาเกิดภาวะชะงักงัน

^๔ วัดปากน้ำ, โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ วัดปากน้ำ, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.SILA5.COM> [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑].

^๕ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานนโยบายและแผน, กลุ่มสารสนเทศระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา <https://data.bopp-obec.info/emis/index.php>, [๓๐ กันยายน ๒๕๖๑].

^๖ วรเทพ บุญประเสริฐ, ภาพ/ข่าว/พิมพ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุพรรณบุรี รายงานวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘, [ออนไลน์], http://pr.prd.go.th/suphanburi/ewt_news.php [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑].

^๗ เรื่องเดียวกัน ๒๕๕๙, หน้า ๒๒.

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษา “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕” ได้ส่งผลต่อพัฒนาการทางด้านกาย วาจา และใจของเยาวชนอย่างไร โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษาอำเภอบางพลาม้า ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และอารมณ์แบบพายุบูแคม โดยจะทำการศึกษาผลการดำเนินงานตามโครงการรักษาศิล ๕ ใน ๔ ประเด็น ได้แก่ ด้านบริบท ด้านปัจจัยการนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แล้วสรุปผลนำเสนอเป็นแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ เพื่อให้ก่อเกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ดีหรือไม่อย่างไร

๑.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๒.๓ อะไรคือ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพเป็นอย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

วิจัยมุ่งศึกษาองค์ประกอบผลการดำเนินงานโครงการ มี ๔ ด้าน ดังนี้

(๑). ด้านบริบท (Context) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่าง

วัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์การต้นสังกัดของโรงเรียนและการเตรียมการภายในของโครงการ

(๒). ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน

๓. ด้านกระบวนการ(Process) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล

๔. ด้านผลผลิต(Product) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ มีคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลคือ เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

๑) ประชากร ที่ใช้สำหรับการศึกษาเชิงปริมาณ คือ นักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ – ชั้นปีที่ ๖ ซึ่งเข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๘๘๕ คน

๒) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพ ในส่วนของการสัมภาษณ์เชิงลึกคือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ(เจ้าคณะพระสังฆาธิการ) ครู-อาจารย์ ที่รับผิดชอบโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้ศึกษาได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่โรงเรียนมัธยมศึกษาในอำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓ โรงเรียน

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านเวลา

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเป็นระยะเวลา ๖ เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๖๑ - มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๒

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ นักเรียนที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่างกับแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๕.๒ นักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่างกับแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๕.๓ นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความเห็นต่างกับแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ไว้ดังนี้

แนวทาง หมายถึง วิธีการที่โรงเรียนมัศึกษาดำเนินงานตามหลักการ วิธีการ และกระบวนการของโครงการรักษาศิล ๕ ในอำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

การพัฒนา หมายถึง กระบวนการที่โรงเรียนมัธยมศึกษา มุ่งส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินงานตามหลักการ วิธีการ และกระบวนการศิลป ๕ เพื่อให้ นักเรียนมีคุณธรรมพื้นฐานตามหลักการของศิลป ๕

โครงการรักษาศิล ๕ หมายถึง โครงการโรงเรียนรักษาศิล ๕ ที่ได้นำธรรมะไปสู่ภาคปฏิบัติด้วย ๗ กิจวัตรความดี สู่การพัฒนานิสัย ประกอบด้วย

- ๑) อารธนาศิลป ๕
- ๒) สวดมนต์-นั่งสมาธิ
- ๓) จัดเก็บห้องนอน ห้องน้ำ ห้องครัว
- ๔) การจับดีรอบข้าง
- ๕) พุดจาไฟเราะ
- ๖) บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์/ออมบุญ
- ๗) ร่วมกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงหนอ

ผลการดำเนินงาน หมายถึง ผลการพัฒนา ใน ๔ ประเด็นคือ

๑) ด้านบริบท หมายถึง ผลการดำเนินงานโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์การต้นสังกัด

๒) ด้านปัจจัยนำเข้า หมายถึง ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน

๓) ด้านกระบวนการ หมายถึง การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล

๔) ด้านผลผลิต หมายถึง ผลที่เกิดกับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศิล ๕ ซึ่งเกิดจากการดำเนินโครงการ ให้มีคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามหลักศิลป ๕

ศิลป หมายถึง ศิลป ๕ ได้แก่

ศิลปข้อที่ ๑ ปาณาติปาตาเวรมณี หมายถึง การละเว้นจากการฆ่าชีวิตสัตว์ทุกชนิด

ศิลปข้อที่ ๒ อทินนาทานาเวรมณี หมายถึง การเว้นจากการลักทรัพย์ หรือทรัพย์ที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้

ศิลป์ข้อที่ ๓ กาเมสุมิสณาจาราเวรมณี หมายถึง การละเว้นจากการประพฤติดิในกาม การประพฤติดิผิดลูกผิดเมียคนอื่น

ศิลป์ข้อที่ ๔ มุสาวาทาเวรมณี หมายถึง การละเว้นจากการพูดปดตเท็จ พูดจาโกหก พูดไม่อยู่กับร่องกับรอย

ศิลป์ข้อที่ ๕ สุราเมรยมัณชปะมาทตถานาเวรมณี หมายถึง การละเว้นจากการดื่มสุราเมรัย และเครื่องดองของมีเมาทุกชนิด

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่ระดับมัธยมศึกษาที่จัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๙ กระทรวงศึกษาธิการ และตั้งอยู่ในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ได้ทราบผลการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๒ ได้ทราบถึงปัญหา/อุปสรรคการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑.๗.๓ ได้ทราบถึงแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎี และรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะทำให้เกิดความเข้าใจในหลักการสำคัญ แนวคิด และรูปแบบการประเมินโครงการ การพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพเป็นสำคัญ รวมทั้งรายละเอียดของหลักการที่นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการทำการวิจัย ครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการรักษาศีล ๕
- ๒.๓ พื้นที่การทำวิจัย
- ๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๕ กรอบความคิดการทำวิจัย

๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา

๒.๑.๑ ความหมายของการพัฒนา

คำว่า การพัฒนาใช้ในภาษาอังกฤษว่า Development นำมาใช้เป็นคำเฉพาะและใช้ประกอบคำอื่นก็ได้เช่น การพัฒนาประเทศ การพัฒนาชนบท การพัฒนาเมือง และการพัฒนาข้าราชการ เป็นต้น การพัฒนาจึงถูกนำไปใช้กันโดยทั่วไปและมีความหมายแตกต่างกันออกไปดังกล่าวแล้ว เกี่ยวกับความหมายของการพัฒนานั้นได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลาย ความหมายทั้งความหมายที่คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ดังนี้

๑) ความหมายโดยทั่วไป

พัฒนาที่เข้าใจโดยทั่วไป มีความหมายใกล้เคียงกับความหมายจากรูปศัพท์ คือ หมายถึง การทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่าเดิมอย่างเป็นระบบ หรือการทำให้ดีขึ้นกว่าสภาพเดิมที่เป็นอยู่อย่างเป็นระบบ^๑ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบทางด้านคุณภาพระหว่างสภาพการณ์ของสิ่งใดสิ่งหนึ่งในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าในปัจจุบัน สภาพการณ์ของสิ่งนั้นดีกว่า สมบูรณ์กว่าก็แสดงว่า เป็นการพัฒนา^๒

^๑ ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท, (กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๒๖), หน้า ๑.

^๒ ปกรณ์ ปรียากร, ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา, (กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช, ๒๕๓๘), หน้า ๕.

การพัฒนา ในความหมายโดยทั่วไป จึงหมายถึงการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดคุณภาพดีขึ้นกว่าเดิม ความหมายนี้ นับว่าเป็นความหมายที่รู้จักกันโดยทั่วไป เพราะนำมาใช้ มากกว่าความหมายอื่นๆ แม้ว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของนักวิชาการก็ตาม^๓

ความหมายอย่างแคบ การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำ การให้ดีขึ้นอันเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพเพียงด้านเดียว

ความหมายอย่างกว้าง การพัฒนา เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงในตัวระบบการกระทำทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นไปพร้อมๆ กัน ไม่ใช่ด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว การพัฒนา ในความหมายของนักพัฒนาบริหารศาสตร์จะมีขอบข่ายกว้างขวางกว่า ความหมายจากรูปศัพท์ ความหมายโดยทั่วไป และความหมายทางเศรษฐศาสตร์ที่กล่าวมาแล้ว เพราะหมายถึงการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในด้านคุณภาพ (ดีขึ้น) ปริมาณ (มากขึ้น) และสิ่งแวดล้อม (มีความเหมาะสม) ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงด้านใดด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว^๔

๒) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนา แบ่งออกเป็น

(๑) ทฤษฎีความทันสมัย

แนวทางการพัฒนาโดยอาศัยทฤษฎีความทันสมัย (Modernization Theory) นับว่าได้รับความนิยมนอย่างสูงในประเทศตะวันตกในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง เนื่องจากเมื่อใช้วิธีการวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ แล้วเห็นว่า ประเทศแถบยุโรป และประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งพัฒนาแล้วได้ใช้แนวทางในการฟื้นฟูประเทศของตนเป็นผลสำเร็จ ดังนั้นแนวคิดการพัฒนาตามแบบจำลองดังกล่าวได้แพร่กระจายได้รับการนำไปใช้เป็นกระแสหลักในการพัฒนาประเทศด้อยพัฒนาต่างๆ ผลงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับการพัฒนาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวส่วนใหญ่ เน้นการนำเอาแบบจำลองความทันสมัยเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญในการประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาต่างๆ ของประเทศ

(๒) แนวคิดการพัฒนามีนักทฤษฎีที่สำคัญ คือ

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในประเทศกำลังพัฒนาเป็นกระบวนการไปสู่ความทันสมัย ซึ่งเกี่ยวข้องกับ ๔ กระบวนการที่แตกต่างกันแต่มีความเกี่ยวเนื่องกัน คือ^๕

๑. ทางด้านเทคโนโลยี เปลี่ยนจากการใช้เทคนิคง่ายๆ และดั้งเดิมไปสู่การใช้ความรู้ทางวิทยาศาสตร์

๒. ทางด้านเกษตรกรรม เปลี่ยนจากการทำการเกษตรเพื่อยังชีพ ไปสู่การผลิตเพื่อการค้า

๓. ทางด้านอุตสาหกรรม เปลี่ยนจากการใช้แรงงานมนุษย์และสัตว์ ไปสู่อุตสาหกรรมอย่างแท้จริง

^๓ สนธยา พลศรี, **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๒.

^๔ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓

^๕ บัณฑิต พรหมพิภพ, “ความอยู่ดีมีสุข”, **แนวคิดและประเด็นการศึกษาวิจัย**, ปีที่ ๒๓, ฉบับที่ ๒, (มกราคม-มีนาคม ๒๕๔๙): ๑ - ๓๑.

๔. ทางด้านการจัดการทางนิเวศวิทยา เปลี่ยนจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมืองนอกจากนี้ ในกระบวนการไปสู่ความทันสมัยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ๓ ประการคือ

๔.๑ การแยกย่อยของโครงสร้างและหน้าที่ (Differentiation) ในสังคมที่พัฒนาแล้วจะมีระดับของการแยกย่อยของโครงสร้างและหน้าที่สูง ส่วนสังคมที่ยังไม่พัฒนาจะมีระดับของการแยกย่อยต่ำ

๔.๒ การผสมผสานของส่วนต่าง ๆ ในระบบ (Integration) เนื่องจากในขณะที่ยังสังคมมีการแยกย่อยเพิ่มขึ้นจะต้องมีการเพิ่มกลไกที่จะทำการผสมผสานและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีความสนใจแตกต่างกันออกไป

๔.๓ ความระส่ำระสายในสังคม (Social Disturbance) เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างสังคมที่มีอยู่เดิม มีการเรียกร้องให้มีการสร้างสิ่งใหม่ ๆ เพื่อที่จะ ผสมผสานส่วนที่แยกย่อยออกไป ซึ่งจะสร้างความขัดแย้งกับแบบแผนเก่า ๆ ในสังคม สร้างความไม่พอใจให้กับผู้คนในสังคมด้วย

หากพิจารณาแนวความคิดเหล่านี้แล้วจะเห็นว่าประเทศไทยเองก็ได้ปรับโฉมหน้าของประเทศไปตามกระแสความคิดดังกล่าว การพัฒนาประเทศตามแนวคิด Modernization เริ่มขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๔๑๑-๒๔๕๓) โดยการเปิดประตูสู่โลกตะวันตก จากการที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศในยุโรปตะวันตกถึง ๒ ครั้ง และมีพระราชดำริว่า การทำประเทศให้ทันสมัยอย่างตะวันตกจะทำให้เป็นที่ยอมรับของอารยประเทศ อันจะเป็นหนทางเดียวที่จะนำพาประเทศให้รอดพ้นจากการล่าอาณานิคม การตัดสินใจครั้งนั้นทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศเดียวในภูมิภาค ที่รอดพ้นจากการตกเป็นอาณานิคมของประเทศตะวันตก นอกจากนี้ยังทรงริเริ่มให้มีการเลิกทาสอันเป็นรากฐานแห่งความเท่าเทียมกันในสังคม (Social Equity) โดยนำแนวคิดของตะวันตกมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสังคมไทยในขณะนั้น จึงทำให้การเลิกทาสในเมืองไทยไม่สูญเสียชีวิตเนื้อที่เคยเกิดขึ้นในประเทศที่เป็นต้นแบบ ต่อมาเมื่อประชากรของประเทศเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาตามแนวคิด Modernization จำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้ทวีความสลับซับซ้อนขึ้น แม้ว่าการพัฒนาตามแนวคิด Modernization ที่ผ่านมามีตั้งแต่เริ่มมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ เป็นต้นมาจะทำให้เศรษฐกิจโดยรวมของประเทศขยายตัวมาโดยตลอด ในรอบสิบปีที่ผ่านมาได้มีการขยายตัวเกิดขึ้นในอัตราที่เร็วมาก แต่อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจรวมศูนย์อยู่ที่เมือง แทนที่จะกระจายไปในชนบท ส่งผลให้ความแตกต่างระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบทยิ่งเด่นชัดขึ้น ประชากรที่มีฐานะดีอยู่แล้วยิ่งร่ำรวยมากขึ้น ส่วนประชากรที่ยากจนกลับจนลงกว่าเดิม ผลที่ได้จากการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยก็คือบุคคลที่รวยที่สุด ๒๐% ในประเทศได้ขยายทรัพย์สินของตนเองจนควบคุมรายได้เกินครึ่งหนึ่งของชาติ ส่วนบุคคลที่จนที่สุด ๒๐% ควบคุมเพียง ๔.๖% เท่านั้น ตรงตามปรัชญาของการพัฒนาชนบทที่ว่า แม้ในภาพรวมรัฐบาลจะประสบผลสำเร็จในการเพิ่มผลผลิตและกระจายรายได้ แต่ถ้าประชาชนไม่สามารถเพิ่มผลผลิตและรายได้ได้ก็จะเป็นเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตแล้ว ก็ยังถือว่าชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทไม่ดีขึ้นและมีอาจกล่าวได้ว่าเป็นการพัฒนาชนบทที่แท้จริงได้

การพัฒนาที่ยั่งยืนว่ามีลักษณะเป็น การพัฒนาที่เป็นบูรณาการ (integrated) คือทำให้เกิดเป็นองค์รวม (holistic) และมีดุลยภาพ (balanced) ระหว่างการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติและการแก้ไขกำจัดความยากจน ทำให้เกิดสภาพที่เรียกว่าเป็นภาวะยั่งยืนทั้งในทางเศรษฐกิจและในทางสภาพแวดล้อม หรือคือการทำให้งิจกรรมของมนุษย์สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ของธรรมชาติ^๖

การพัฒนาแบบยั่งยืนจะต้องมีลักษณะที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และเงื่อนไขเฉพาะของแต่ละชุมชนในแต่ละภูมิภาค โดยแนวทางสำหรับการพัฒนาแบบยั่งยืนนั้นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐาน ๓ ประการ คือ การมีประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และมีความยุติธรรมทางสังคม จากหลักการพัฒนาแบบยั่งยืนดังกล่าว โครงการพัฒนาควรจะมีลักษณะที่สำคัญ ๓ ประการ คือ^๗

๑. เป็นโครงการขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. มีความสอดคล้องกับระบบนิเวศน์ท้องถิ่น

๓. ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนา การพัฒนาที่ยั่งยืนจึงเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน มีการผสมผสานส่วนที่ดีของแนวคิดแต่ละทฤษฎีที่ได้วิเคราะห์วิจัยแล้วว่าเหมาะสมที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาชนบทของประเทศไทยได้ ทั้งยังนำเอาภูมิปัญญาชาวบ้านซึ่งเป็นผลของการใช้สติปัญญาในการปรับตัวเข้ากับสภาวะต่างๆ ในพื้นที่ที่ตนอยู่อาศัยมาประยุกต์ใช้ด้วย เพื่อให้ประชาชนในชนบทสามารถบริหารจัดการได้ด้วยตนเอง ตามวิถีและครรลองที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นของตน ไม่จำเป็นต้องพึ่งผู้เชี่ยวชาญ เทคโนโลยี หรือแนวคิดจากต่างประเทศเสมอไป และหันมาให้ความสนใจกับระบบเกษตรกรรมที่ยั่งยืน

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับโครงการรักษาศิล ๕

๒.๒.๑ โครงการหมู่บ้านและโรงเรียนรักษาศิล ๕ ครอบครัวอบอุ่น

โครงการโรงเรียนรักษาศิล ๕ ครอบครัวอบอุ่นเป็นโครงการต่อเนื่องจากโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า โครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศิล ๕” เป็นนโยบายสำคัญของเจ้าประคุณสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าจารย์ ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช ที่ดำริให้กับคณะสงฆ์ทุกจังหวัด และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ร่วมกันในการนำหลักของศิล ๕ ให้เข้าถึงประชาชนทุกระดับ ครอบคลุมทุกพื้นที่ โดยให้จัดทำในรูปของโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศิล ๕ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ สร้างความสามัคคีปรองดองและประโยชน์สุขของประชาชน และให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยยึดมั่นตามคำสอนทาง

^๖ สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตโต), พุทธศาสนากับสังคมไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ โกลคิมทอง, ๒๕๓๒), หน้า ๗๖.

^๗ วิฑูรย์ ปัญญากุล, การพัฒนาต้องมาจากประชาชนชาวบ้านเวที ๓๔, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๓๕), หน้า ๓๒.

พระพุทธศาสนา อันจะส่งผลให้ประเทศชาติมีความสงบร่มเย็น และได้ดำเนินการตามหัวข้ออบรม ๘ หัวข้อ คือ ศีลธรรมและวัฒนธรรม สุขภาพอนามัย สัมมาชีพ สันติสุข ศีกษาสงเคราะห์ สาธารณสงเคราะห์ กตัญญูกตเวทิตาธรรม และสามัคคีธรรม มอบหมายให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมกับคณะสงฆ์ หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรเครือข่ายชาวพุทธ ได้ขับเคลื่อนโครงการเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าว กำหนดเป้าหมายทุกตำบล ทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ พร้อมทั้งตั้งเป้าตัวชี้วัด ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลอย่างเป็นรูปธรรม ภายใน ๔ ปี

โครงการโรงเรียนรักษาศีล ๕ ครอบคลุมอบอุ่น เริ่มดำเนินการเมื่อปี ๒๕๕๘ ปัจจุบันปี ๒๕๖๐ มีสถานศึกษาสมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๖๖ แห่ง มีนักเรียนเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๕๐,๖๐๙ คน^๔ โดยมีหลักการสำคัญคือ เป็นการเปลี่ยนแปลงจากภายในสู่ภายนอก คือรณรงค์เรื่องการฝึกฝนสร้างนิสัยที่ดี โดยการคิดดี พูดดี ทำดี อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพราะนิสัยดี เป็นพื้นฐานสำคัญการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ครอบคลุมอบอุ่น และเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างสังคมที่สงบสุข เป้าหมายสำคัญ เป็นการนำธรรมะไปสู่การปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักศีล ๕ ครอบคลุมอบอุ่น สังคมสงบสุข เกิดความปรองดองสมานฉันท์ เด็กและเยาวชนห่างไกลยาเสพติด และอบายมุขต่างๆ และพระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง ด้วยการปฏิบัติกิจวัตรทำความดีผ่านหลักสูตร ๗ กิจวัตรความดี ได้แก่

๑) กิจกรรมภาคเรียนที่ ๑ ฝึกตน ประกอบด้วย

(๑) รักษาศีล ๕ มีกิจกรรมอาราธนาศีล ๕ ทุกเช้าที่หน้าเสาธง สามารถอธิบาย อานิสงส์ หรือประโยชน์จากการรักษาศีลได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๒) สวดมนต์ นั่งสมาธิ มีกิจกรรมสวดมนต์แบบย่อทุกเช้าที่หน้าเสาธง และนั่งสมาธิ ก่อนเริ่มเรียนวิชาแรก ๕ นาทีทุกวัน

(๓) สะอาด ระเบียบ มีกิจกรรมดูแลและทำความสะอาดจุดต่างๆ ของโรงเรียน

(๔) จับดีคนรอบข้าง มีกิจกรรมเขียนหรือพูดถึงความดีของคนรอบข้าง เช่น พ่อแม่ คุณครู หรือเพื่อน อย่างน้อยวันละ ๑ เรื่อง

(๕) พูดจาไพเราะ มีกิจกรรมฝึกให้นักเรียนหมั่นพูดคำว่า สวัสดี ขอบคุณ ขอโทษ ยินดีด้วย

(๖) ออมบุญ/บำเพ็ญประโยชน์ ทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เล็กๆ วันละ ๑ เรื่อง

๒) กิจกรรมภาคเรียนที่ ๒ เข้มขันและร่วมกับผู้อื่น ประกอบด้วย

(๑) สามารถอธิบายอานิสงส์ หรือประโยชน์จากการรักษาศีลได้อย่างเป็นรูปธรรม

(๒) นั่งสมาธิมากขึ้นอย่างน้อยวันละ ๑๕ นาที และอธิบายถึงความสุขและประโยชน์ที่ได้จากสมาธิ

(๓) เรียนรู้และอธิบายหลักการและวิธีการทำความสะอาด และจัดระเบียบที่ถูกต้องได้

^๔ ชมรมบ้านแสงสว่าง ครอบคลุมอบอุ่น, โครงการโรงเรียนรักษาศีล 5 เชิงคุณภาพ ครอบคลุมอบอุ่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://www.lighthouseclub.com/activity/school> [๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๑].

- (๔) กิจกรรมประกวด จัปดีพ่อแม่ คุณครู ด้วยรูปภาพ หรือเรียงความ
 - (๕) สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดีขึ้น ซึ่งจะสะท้อนจากการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
 - (๖) ร่วมกับผู้อื่นบำเพ็ญประโยชน์โดยทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อฝึกการทำงานเป็นทีม
- ๓) กิจกรรมการเรียนการสอน (ชั่วโมงสุขจริงหนอ) ใช้เวลา ๑๔ สัปดาห์ ประกอบด้วย
- ครั้งที่ ๑ เรื่องเปิดโครงการ
 - ครั้งที่ ๒ เรื่อง วัฒนธรรมชาวพุทธ
 - ครั้งที่ ๓ – ๔ เรื่อง ศิล ๕
 - ครั้งที่ ๕ เรื่องสมาธิ
 - ครั้งที่ ๖ – ๗ เรื่องสะอาด ระเบียบ
 - เรื่องที่ ๘ เรื่อง คิดดี...จัปดีคนรอบข้าง
 - ครั้งที่ ๙ เรื่อง พุดดี...พุดจาไฟเราะ
 - ครั้งที่ ๑๐ เรื่อง ทำดี...การให้บำเพ็ญประโยชน์
 - ครั้งที่ ๑๑ เรื่อง ชั่วโมงสุขจริงหนอ การประชุมรวมกลุ่มเพื่อเป็นกัลยาณมิตร
 - ครั้งที่ ๑๒ เรื่อง คิดดี...การจัปดี นำไปสู่ความเคารพและกตัญญู
 - ครั้งที่ ๑๓ เรื่อง พุดดี...พุดจาดี นำพาชีวิตมีความสุข
 - ครั้งที่ ๑๔ เรื่อง ทำดี...ออมบุญ บำเพ็ญประโยชน์

๔) ผลที่คาดหวัง

- (๑) นักเรียนมีคุณภาพ รักษา ศิล ๕ รักการทำสมาธิ คิดดี พุดดี ทำดี รักความสะอาด เป็นระเบียบ
- (๒) ครอบครัวยั่งยืน สังคมสงบสุข
- (๓) นักเรียนแกนนำรุ่นใหม่ ที่จะมาช่วยทำหน้าที่กัลยาณมิตรต่อไป^๙

๒.๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับ ศิล ๕

บรรทัดฐานชีวิตคุณธรรมในสังคมไทยมีที่มาจากหลักคำสอนในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคุณธรรมพื้นฐานในวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งอนุมานได้จากการดำเนินชีวิตตามปกติของชาวไทยพุทธ แนวคุณธรรมพื้นฐานดังกล่าว ได้แก่ ศิล ๕ คือ ไม่มุ่งทำร้ายผู้อื่น ไม่ทุจริตฉ้อโกง ไม่ประพฤติผิดในกาม ไม่หลอกลวงกล่าวเท็จ และไม่เกี่ยวข้อง สิ่งเสพติดให้โทษ^{๑๐}

หากพิจารณาในรายละเอียดของคุณธรรมพื้นฐาน ๕ ประการ ขึ้นต้นแล้วจะพบว่า คุณธรรมดังกล่าว มีแต่จะเสริมสร้างให้สังคมอยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข และยังเป็นการพัฒนามนุษย์ให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ชุมชนและสังคม ถ้ามองมนุษย์ในโลกนี้ต่างคนต่างไม่มีศีล

^๙ มหาเถรสมาคม, โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ โรงเรียนรักษาศีล ๕ หน่วยงานรักษาศีล ๕ ตามมติมหาเถรสมาคม, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <https://www.sila5.com/download/index/index> [๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๑].

^{๑๐} พระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต), พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม, (กรุงเทพมหานคร: ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๔๐), หน้า ๒๒-๘๔.

กันแล้วจะเห็นได้ทันทีว่า เป็นภาวะที่ทนไม่ได้ ตัวเองก็ทนตัวเองไม่ได้ เมื่อตัวเองไม่มีศีล ตัวเองจะทน (พฤติกรรม) ของตัวเองไม่ได้ ถ้าคนไม่มีศีลกันแล้วจะเกิดเสนียดจัญไรของสังคมมากขึ้น^{๑๑}

๑) ความหมายของศีล ๕

คำว่า “ศีล” ในพระพุทธศาสนานั้นมีปรากฏอยู่ในหลักธรรมคำสั่งสอน คือ ในพระไตรปิฎก รวมไปถึงคำอธิบายความที่ปรากฏในคัมภีร์พระอรรถกถา ฎีกา ทั้งนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาก็ได้กล่าวถึงความหมายของศีลไว้หลายแห่งด้วยกัน ดังนี้

ในมหานามสูตรอังคุตตรนิกาย อัฐกนิบาต พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องศีล โดยเฉพาะศีล ๕ โดยทรงมุ่งถึงการรักษากาย และวาจาให้เรียบร้อยว่า “มหานามะ เมื่อใดแล อุบาสกเป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ เป็นผู้เว้นขาดจากการลักทรัพย์ เป็นผู้เว้นขาดจากการประพฤติผิดในกามเป็นผู้เว้นขาดจากการพูดเท็จ เป็นผู้เว้นขาดจากการเสพของมึนเมาคือสุราและเมรัยอันเป็นเหตุแห่งความประมาท เมื่อนั้นอุบาสกชื่อว่าผู้มีศีล ด้วยเหตุเพียงเท่านั้นแล”^{๑๒}

คำว่า ศีล คำเดียว พระพุทธโฆษาจารย์ได้แสดงความหมายไว้ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค โดย อังอาจารยทั้งหลายว่า อาจารย์อื่นๆ พรรณนาอรรถในศีลศัพท์นี้ไว้ โดยนัย เช่นว่า ศีลศัพท์มีความหมายว่าสัระ คือ สูงดุจอว้ยะ คือ ศีระะ มีความหมายว่าสัสสะ มีความหมายว่าสิตละ คือเย็น มีความหมายว่าสิวะ (เกษม) พระภูิกจารย์ผู้แต่งวิสุทธิมรรคภูิก้าได้อธิบายขยายความหมายแห่งศีลศัพท์นี้ซึ่งปรากฏในเชิงอรรถว่า ศีลหมายถึง สัระกับสัสสะนั้นเป็นอันเดียวกัน คือแปลว่า หักเหมือนกัน ท่านขยายไว้ว่า เมื่อหักขาดแล้ว ร่างกายทั้งหมดก็เสีย ใช้การไม่ได้ ฉนั้นใด เมื่อศีลแตกทำลายเสียแล้ว ร่างกายคือคุณธรรมทั้งปวง ก็เสียไปหมด ฉนั้นนั้น เพราะฉนั้น ศีล จึงมีอรรถว่า สัระ หรือสัสสะ ความหมายว่าสิตละ (เย็น) เข้าใจได้ง่าย คือมีศีลแล้วก็จะรับเรื่องร้อนได้ (คนมีศีลเป็นคนเย็น ไม่ทำความเดือดร้อนให้ใคร)^{๑๓}

ศีล ๕ หมายถึงศีลที่มนุษย์พึงสมาทานรักษามีจำนวน ๕ ข้อ คือภาษาทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า นิจศีล ดังข้อความที่พระอรรถกถาจารย์กล่าวไว้ในคัมภีร์อรรถกถาทั้งหลาย เช่น “ผู้สมาทานศีล ๕ ที่กำหนดเป็นนิจศีล สมาทานศีล ๘ โดยกำหนดเป็น โภสถศีลเป็นต้น”^{๑๔}

คำว่า “ศีล” คำเดียว สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ได้แสดงความหมายไว้ในคัมภีร์วิสุทธิมรรค โดย อังอาจารยทั้งหลายว่า อาจารย์อื่นๆ พรรณนาอรรถใน ศีลศัพท์ ได้อธิบายความหมายของ ศีล ไว้ว่า

คำว่า “ศีล” นี้ แปลว่า ปกติ คือทำกายและวาจาให้เป็นปกติให้เรียบร้อย ไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใด, แปลว่า เย็น คือทำให้เป็นคนเยือกเย็น ทำให้เย็นกาย เย็นใจ ไม่ต้องเดือดร้อน เพราะขาดศีล, แปลว่า เกษม คือปลอดภัย ทำให้เบากายเบาใจ อีกอย่างหนึ่ง คำว่าศีลนี้ มีความหมายเป็น สีสนะ กล่าวคือเป็นมูลราก ส่วนคำว่า “สีสนะ” นี้ ก็คือกิจที่รวมเอาไว้อย่างดี หมายถึงความที่

^{๑๑} พุทธทาสภิกขุ, **ทาน ศีล ภาวนา**, (กรุงเทพมหานคร:สุขภาพใจ, ๒๕๔๐), หน้า ๗๗.

^{๑๒} อภ. อัฐก. (ไทย) ๒๓/๒๕/๒๖๙.

^{๑๓} วิสุทธิ. (ไทย) ๑/๑/๑๖.

^{๑๔} ชู.อิติ.อ. (ไทย) ๓๑๗.

กรรมในทวารมีกายกรรมเป็นต้น ไม่กระจัดกระจายโดยความมีระเบียบอันดีอย่างหนึ่ง คือความเข้าไปรับไว้ หมายถึง ความเป็นที่รองรับโดยความเป็นที่ตั้งอาศัยแห่งกุศลธรรมทั้งหลายหรืออีกนัยหนึ่งว่า

ศีล คือ เจตนา หมายถึง เจตนางดเว้นจากบาปกรรมมีปาณาติบาตเป็นต้น

ศีล คือ เจตสิก (ได้แก่กุศลธรรม คือ ความไม่โลภ ความไม่พยาบาท ความเห็นชอบ) ของบุคคลผู้งดเว้นจากบาปกรรมมีปาณาติบาต เป็นต้น

ศีล คือ การสำรวม หมายถึง ความสำรวมในปาติโมกข์ ความสำรวมอย่างมีสติ สำรวมด้วยความรู้ สำรวมด้วยความอดทน และสำรวมด้วยความเพียรพยายาม

ศีล คือ ความไม่ล่วงละเมิด หมายถึง การไม่ล่วงละเมิดด้วยกาย หรือด้วยวาจาของผู้ที่สมาทานศีลแล้ว^{๑๕}

ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ, สันสกฤต ให้ความหมายของศีลไว้ว่า “ ศีล คือความปกติของธรรมชาติ ธรรมชาติอันสัตบุรุษพึงทรงไว้ สภาวะความสำรวม”^{๑๖}

ศีล หมายถึงความเป็นปกติ หรือปกติภาวะตามธรรมดา หมายความว่า ทำทุกอย่างอยู่ตามหน้าที่ที่ควรจะทำ แต่อยู่ในภาวะปกติ คือ ไม่เดือดร้อนไม่กระวนกระวายไม่ระส่ำระสาย ไม่มีความสกปรกความเศร้าหมองใด ๆ เกิดขึ้น โดยเนื้อความ ศีล หมายถึง ระเบียบที่ได้บัญญัติขึ้นไว้สำหรับประพฤติดูปฏิบัติกัน เพื่อให้เกิดภาวะปกติขึ้นมาที่กาย ที่วาจา ศีล คือการปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบการเป็นอยู่ทางภายนอก ศีลพัฒนาที่กาย ที่วาจา ให้เป็นกาย วาจา ที่น่าดู เมื่อเรามีศีลเป็นพื้นฐานแล้ว เราจึงจะมีจิตที่เป็นสมาธิได้ง่าย ถ้ามีศีลดีสมาธิก็ง่าย^{๑๗}

กล่าวโดยสรุป ศีล หมายถึง คุณธรรมพื้นฐาน เป็นเครื่องช่วยควบคุมกายวาจาของมนุษย์ให้เรียบร้อย เพื่อให้มนุษย์อยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบสุข ศีล ๕ จึงเป็นศีลที่มนุษย์พึงสมาทานรักษาเป็นประจำ เพื่อทำให้สังคมมนุษย์ถึงความสงบร่มเย็นอย่างยั่งยืน

๒) ความเป็นมาแห่งศีล ๕

ต้นกำเนิดคำสอนเรื่องศีลปรากฏในอัครคัมภีร์พุทธศาสนา แสดงเรื่องเล่าเกี่ยวกับมนุษย์ในยุคต้นๆ ว่า “สังคมมีความสงบเรียบร้อย เมื่อความไม่รู้จักรบของมนุษย์ประกอบกับอาหารที่ใช้ดำรงชีพเริ่มหายาก ทำให้เริ่มมีการกักตุนเสบียงอาหาร ปัญหาการเบียดเบียนกันของมนุษย์จึงเริ่มขึ้นจากพฤติกรรม การถือเอาสิ่งของที่เจ้าของเขาไม่ได้ให้เป็นเหตุให้เกิดการครหาต่อว่า และมีการพูดเท็จเกิดขึ้น ในที่สุดถึงขั้นใช้อาวุธทำร้ายกัน ปัญหาการเบียดเบียนกันของมนุษย์ทำให้สังคมเดือดร้อนและวุ่นวาย มนุษย์จึงได้เริ่ม แก้ปัญหาด้วยการหาผู้นำที่มีความประพฤติที่น่ายกย่อง คอยเตือนผู้ที่ประพฤติบาป กรรมชั่ว และทำการขับไล่ออกจากกลุ่ม ศีลจึงถูกนำมาเป็นเครื่องกำหนดกฎเกณฑ์การอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อให้สังคมนั้นเกิดความสงบสุขเรียบร้อย วรรณกะษัตริย์กำเนิดขึ้นเป็นวรรณะแรก จากนั้นวรรณะ

^{๑๕} พระพุทธโฆสเถระ, **คัมภีร์วิสุทธิมรรค**, แปลโดย สมเด็จพระพุทธปาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร), พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประยวรงค์พรินต์ติ้ง จำกัด, ๒๕๔๖), หน้า ๑๐-๑๑.

^{๑๖} พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาจันทบุรีนฤนาถ, **ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ-สันสกฤต**, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิพร, ๒๕๑๓), หน้า ๘๓๗.

^{๑๗} พุทธทาสภิกขุ, **ทาน ศีล ภาวนา**, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๓๙), หน้า ๕๖-๕๗.

อื่นๆ เริ่มตามมา”^{๑๘} นอกจากนี้ในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ศิล ๕ เป็นหนึ่งในหลักการปกครองโดยธรรมของผู้นำซึ่งปรากฏในจกักรัตติสูตรว่า. “... พระเจ้าจักรพรรดิ นอกจากจะเป็นผู้มีศีลแล้ว ยังอาศัยศีลเป็นหลักปกครอง โดยมีจักรแก้วที่เป็นทิพย์ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องแสดงอำนาจของผู้มีบารมีเมื่อจักรแก้วโคจรไปหยุดที่เมืองใด แทนที่จะยึดครองทรัพย์สินของเจ้าเมืองเหล่านั้น แต่กลับพระราชทานคำสอนให้เจ้าเมืองเหล่านั้น รักษาศีล ๕ ...”^{๑๙} นอกจากนี้ พระพุทธองค์ทรงแสดงสั่งสอนคฤหัสถ์ให้ปฏิบัติตามหลักสิกขาบท ๕ ประการ ดังปรากฏในคิหิสูตรความว่า “... (ศีล ๕) ได้แก่ (๑) เป็นผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ (๒) เป็นผู้เว้นขาดจากการลักทรัพย์ (๓) เป็นผู้เว้นขาดจากการ ประพฤติดินในกาม (๔) เป็นผู้เว้นขาดจากการพูดเท็จ (๕) เป็นผู้เว้นขาดจากการเสพของมีนเมาคือสุรา และเมรัย อันเป็นเหตุแห่งความประมาท ทรงตระหนักให้คฤหัสถ์รักษาศีล ๕ ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ และมีศรัทธามั่นคงต่อพระรัตนตรัย เมื่อตายไปจะไม่ตกไปในอบายภูมิ เป็นโสดาบันและมีความแน่นอนในการบรรลุโพธิญาณในวันข้างหน้า”^{๒๐} ศิล ๕ จึงมีความสัมพันธ์ไปถึงความประพฤติปฏิบัติชอบทั้งในระดับสังคม และระบบการปกครองทุกระดับชั้นทั้งภาคเอกชนและภาคราชการ เมื่อสังคมหมู่ใดมีผู้ที่มีศีล สังคมนั้นย่อมเกิดสันติภาพอย่างมั่นคง ดังปรากฏใน ปญจสิกขาปทสูตร แสดงให้เห็นว่า ศิล ๕ จะดำรงอยู่ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การคบมิตร พระพุทธเจ้าทรงแสดงภาษิตว่า ผู้เว้นขาดจากการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤติดินในกาม การพูดเท็จ และการดื่มสุราเมรัย เป็นผู้ที่มีศีล ๕ ก็จะคบค้ากับผู้ที่มีศีล ๕ และผู้ที่ไม่มีศีล ๕ ก็มักคบหากับผู้ที่ไม่มีศีล ๕ เช่นกัน ทรงสอนว่าคนที่คบค้าสมาคมกันนั้น มักจะมีศีลที่ตรงกัน ผู้ที่ผิดศีลข้อใดก็จะคบหาเพื่อนที่ผิดศีลข้อเดียวกับตน^{๒๑}

ศีล ๕ มีมาก่อนกาลที่พระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติขึ้นในโลก ดังข้อความที่ผู้ศึกษาสำรวจการบำเพ็ญบารมีของพระโพธิสัตว์ชาดกมีเรื่องการสมานรักษาศีล ๕ จำนวนหลายเรื่อง ขอรวบรวมมาพอเป็นตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ในกุกกุราชาดก พระโพธิสัตว์ได้แสดงธรรมสอนพระราชบุตรประพฤติธรรมในพระชนกและชนนีแล้วทูลว่า ข้าแต่มหाराชาจำเดิมแต่นี้ไป พระองค์จึงเป็นผู้ไม่ประมาท แล้วให้พระราชบุตรดำรงอยู่ในศีล ๕ จึงได้ถวายคืนเศวตฉัตรแด่พระราชชา^{๒๒}

ในเนมิราชาดก พระเจ้าเนมิราชโปรดให้สร้างโรงทาน ๕ แห่ง ทรงบริจาคทรัพย์วันละ ๕๐๐,๐๐๐ กหาปณะ ทุก ๆ วัน ทรงเบญจศีลเป็นนิจ^{๒๓}

ในวิรุทธชาดกพระเจ้าโกรพยราชทรงพอพระราชหฤทัยในการทรงสกาท้าวเธอทรงตั้งอยู่ในโอวาทของวิรุทธบัณฑิต ทรงบำเพ็ญทานรักษเบญจศีล (ศีล ๕) และอุโบสถศีล^{๒๔} จนถึงชาติที่พระ

^{๑๘} มจร, พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙), เล่ม ๑๑, หน้า ๘๙-๙๗.

^{๑๙} อ้างแล้ว, หน้า ๖๓-๖๔.

^{๒๐} อ้างแล้ว, หน้า ๓๐๐-๓๐๒.

^{๒๑} อ้างแล้ว, หน้า ๒๐๑-๒๐๒.

^{๒๓} พุ.ชา.อ. (ไทย) ๔/๒/๒๔๑.

^{๒๔} พุ.ชา.อ. (ไทย) ๔/๓/๓๕๓.

โพธิสัตว์ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พระอรธกถาจารย์ได้เล่าเรื่องที่พระมารดาของพระโพธิสัตว์รักษาศีล ๕ ไว้ในคัมภีร์ชาตกอรธกถาว่า ธรรมดาพระพุทธมารดาอย่าอมไมโลเลในบุรุษ ไม่เป็นนักเลงสุรา แต่จะเป็นผู้บำเพ็ญบารมีมาตลอดแสนกัป จำเดิมแต่เกิดจะมีศีล ๕ ไม่ขาดเลย และพระเทวีทรงพระนามว่า มหามายา นี้ทรงเป็นเช่นนี้^{๒๕}

จากแนวคิด หลักการ วิธีการ ที่ผู้ศึกษารวบรวมมา ทำให้พบว่า ศีล ๕ เป็นหลักปฏิบัติของชาวโลกมาตั้งแต่สมัยพระเจ้ามหาสมมติ เมื่อพระเจ้ามหาสมมติเสวยพระชาติเป็นพระโพธิสัตว์ ก็ได้มีการบำเพ็ญศีลบารมี พระโพธิสัตว์ได้สอนให้ประชาชนสมาทานรักษาศีล ๕ ตามที่ปรากฏในชาตกทั้งหลาย

ศีล ๕ ถือได้ว่าเป็นสมบัติของชาวโลกมานานก่อนสมัยพุทธกาล มีลักษณะเป็นสากลอีกทั้งยังเป็นกฎระเบียบทางธรรมชาติสำหรับการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า พระพุทธเจ้า จะทรงเสด็จอุบัติขึ้นหรือไม่ก็ตามแต่ศีล ๕ ก็ถือเป็นหนึ่งในธรรมะที่มีมาแต่ไหนแต่ไร ดังปรากฏในจังกวตติสูตรที่พระเจ้าจักรพรรดิทรงสอนประชาชนให้งดเว้นจากการฆ่าสัตว์ เว้นจากการถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ เว้นจากการประพฤติน่าเกลียดสกปรก เว้นจากการกล่าวเท็จและเว้นจากการบริโภคสุรายาเมาโดยผู้ที่ประพฤติน่าเกลียดจะถูกลงโทษด้วยการจับแขวนไพล่หลัง เอาเชือกมัดให้แน่น โกงฉมและตีกองเสียงดังแห่ประจานไปตามทางก่อนจะประหารชีวิตด้วยการตัดศีรษะจึงทำให้ศีล ๕ มีอิทธิพลมาในสังคมอินเดียสมัยนั้น จนกลายเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับนักบวชทั่วไป แต่ปรากฏว่าหลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงจนเหลือเพียง ๔ ข้อคือ ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ถือเอาของที่เขาไม่ได้ให้ ไม่มีเพศสัมพันธ์และไม่อวดอุตริมนุชยธรรม^{๒๖} และเมื่อพระศรีศากยมุนีพุทธเจ้าทรงอุบัติขึ้นและทรงประกาศศาสนา พระพุทธองค์ ก็ทรงยอมรับเอาข้อห้ามทั้ง ๕ ข้อ มาสั่งสอนและเผยแผ่ไปสู่ผู้คนอย่างแพร่หลาย เรียกว่า “ศีล” บ้าง “สิกขาบท” บ้าง

ศีลแบ่งเป็น ๒ ระดับ คือ ระดับทั่วไป ได้แก่ ระดับธรรมหรือระดับที่ยังเป็นธรรม คือ เป็นข้อแนะนำสั่งสอนหรือหลักความประพฤติที่แสดงและบัญญัติไปตามกฎธรรมดแห่งความดีความชั่ว ที่เรียกว่ากฎแห่งกรรม ผู้ทำดีทำชั่วหรือรักษาศีลละเมิดศีล ย่อมได้รับผลดีผลชั่วเองตามธรรมดาของเหตุปัจจัยหรือตามกฎแห่งกรรมนั้น ระดับเฉพาะ ได้แก่ ระดับวินัยหรือระดับที่เป็นวินัย คือ เป็นแบบแผนข้อบังคับที่บัญญัติคือวางหรือกำหนดขึ้นไว้ เป็นทำนองประมวลกฎหมาย สำหรับกำกับความประพฤติของสมาชิกในหมู่ชนหรือชุมชนหนึ่ง โดยสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหมู่คณะหรือชนชั้นนั้น โดยเฉพาะ ผู้ละเมิดบทบัญญัติแห่งศีลประเภทวินัยนี้มีความผิดตามอาญาของหมู่ชนเข้ามาอีกชั้นหนึ่ง เพิ่มจากอกุศลเจตนาที่จะได้รับผลตามกฎแห่งกรรมของธรรมชาติ และทางด้านภายใน คือจิตใจด้วยทั้งสองทางนี้จะต้องเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์กันตาม^{๒๗}

ในระดับเฉพาะหรือ ระดับวินัย ท่านเห็นว่าเป็นเจตนารมณ์ทางสังคมของศีล ดังนั้นย่อมครอบคลุมเรื่องการจัดระเบียบชีวิตด้านนอกทั้งหมด เท่าที่จะช่วยทำสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไป

^{๒๕} พุ.ชา.อ. (ไทย) ๓/๑/๘๓.

^{๒๖} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๑๐๒/๗๓.

^{๒๗} สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙), หน้า ๔๓๑-๔๓๒.

กิจการทั้งหลายของหมู่ชน ความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่ควรจัดได้ ให้มีสถานะที่เกื้อกูลแก่ความเจริญงอกงามของชีวิตด้านในและสอดคล้องกับการที่ชีวิตด้านในที่เจริญงอกงามนั้นจะสะท้อนผลดีงามออกมาแก่ชีวิตด้านนอก คือเหมาะแก่การที่ทุกๆ คนจะพากันปฏิบัติตามหลักศีลสมาธิ ปัญญา โดยเฉพาะจะได้สามารถฝึกจิตและปัญญาให้เจริญ เพื่อจะได้ประสบชีวิตที่มีความสุขแท้จริง พร้อมด้วยจิตใจที่เป็นอิสระผ่องใสเบิกบานในท่ามกลางสังคมและสภาพแวดล้อมที่สงบเรียบร้อยรื่นรมย์และร่มเย็น เป็นสุข^{๒๘}

ศีล ๕ หมายถึงว่า^{๒๙}

๑. ปาณาติปาตา เวรมณี เว้นจากปาณาติบาต คือ ไม่ทำลายชีวิต จับเอาสารว่า ความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านชีวิตร่างกาย

๒. อทินนาทานา เวรมณี เว้นจากอทินนาทาน คือ ไม่เอาของที่เรามีได้ให้ หรือไม่ลักขโมย จับเอาสารว่า ความประพฤติหรือดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านทรัพย์สินและกรรมสิทธิ์

๓. กาเมสุมิฉฉา จาเร เวรมณี เว้นจากกาเมสุมิฉฉา คือ ไม่ประพฤติผิดในกามทั้งหลาย จับเอาสารว่าความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นทางด้านคู่ครองบุคคลที่รักหวงแหน ไม่ผิดประเพณีทางเพศ ไม่นอกใจคู่ครองของตน

๔. มุสาวาทา เวรมณี เว้นจากมุสาวาท คือ ไม่พูดเท็จ จับเอาสารว่า ความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากการเบียดเบียนผู้อื่นด้วยวาจาเท็จโกหกหลอกลวงตดรองประโยชน์หรือแก่งแย่งทำลาย

๕. สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี เว้นจากของเมา คือ สุราและเมรัยอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท คือไม่เสพของมีนเมา จับเอาสารว่า ความประพฤติหรือการดำเนินชีวิตที่ปราศจากความประมาทหลังพลาด

๓) โทษแห่งการก้าวล่วงศีล ๕

พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาโปรดอุบาสกอุบาสิกา ชาวตำบลบ้านปาฏลิกาม ถึงโทษแห่งการก้าวล่วงศีล ทำให้ได้ผล ๕ ประการ กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้^{๓๐}

๑. ย่อมเข้าถึงความเสื่อมแห่งโภคทรัพย์ใหญ่หลวง

๒. กิตติศัพท์อันชั่วย่อมกระฉ่อนไป

๓. เข้าไปหาบริษัทใด ๆ เช่น ชัตติยบริษัท พราหมณบริษัท คหบดีบริษัท สมณบริษัทย่อมไม่แคล้วกล้าเกื้อเงินเข้าไปหาบริษัทนั้น ๆ

๔. ย่อมเป็นผู้หลงลืมสติ

๕. หลังจากตายแล้วย่อมไปเกิดในอบาย ทุกติ วินิบาต นรก

^{๒๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๔๘.

^{๒๙} สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๒), หน้า ๗๖๙-๗๗๐.

^{๓๐} วิ. ม. (ไทย) ๕/๒๘๕/๙๘-๙๙.

การกระทำความชั่วทางกาย ทางวาจาและทางใจ รวมทั้งความไม่สำรวมในสิกขาบททั้งหลาย ล้วนแต่เป็นสาเหตุของการขาดศีล ด้วยเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคตรัสกับอุบาสกอุบาสิกาชาวปาณาลีคามว่า คหบดีทั้งหลาย ศีลวิบัติของบุคคลผู้ทุศีลมีโทษ ๕ ประการ คือ

๑. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติในโลกนี้ ย่อมถึงความเสื่อมโภคทรัพย์ใหญ่หลวง ซึ่งมีความประมาทเป็นเหตุ

๒. กิตติศัพท์อันชั่วของบุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติ ย่อมกระฉ่อนไป

๓. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติ จะเข้าไปยังบริษัทใด ๆ จะเป็นชาติตยบริษัทก็ตาม พราหมณบริษัทก็ตาม คหบดีบริษัทก็ตาม สมณบริษัทก็ตาม ย่อมไม่แคล้วกล้าก่อเงินเข้าไป

๔. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติ ย่อมหลงลืมสติตาย

๕. บุคคลผู้ทุศีล มีศีลวิบัติหลังจากตายแล้วย่อมไปเกิดในอบาย ทุกติ วินิบาต นรก^{๓๑}

คนที่ขาดศีลข้อที่หนึ่ง คือฆ่าและทำร้ายคนอื่นสัตว์อื่น ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบันต้องได้รับโทษ เช่น ต้องถูกกักขังอยู่ในเรือนจำและในอนาคต เมื่อตายไปก็เกิดในสถานที่ลำบาก เช่น เกิดในนรก เป็นต้น เมื่อเขากลับมาเกิดในโลกมนุษย์เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาเป็นคนอายุสั้นและมักถูกฆ่าตาย

คนที่ขาดศีลข้อที่สอง คือลักทรัพย์ ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน เช่น การขโมยรถยนต์ เจ้าของรถยนต์ ย่อมเกิดความเสียหายและจองเวรหวัชโมย เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจับได้ก็ต้องถูกจองจำอยู่ในเรือนจำ เมื่อตายไปก็ไปเกิดในอบาย มินรก เป็นต้น เมื่อเขากลับมาเป็นมนุษย์เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาเป็นคนยากจนและถูกโกง ถูกปล้นหรือถูกขโมย

คนที่ขาดศีลข้อที่สาม คือประพฤติดินในกาม ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน คือทำให้เกิดความแตกแยกในครอบครัวและถูกปองร้าย เป็นต้น เมื่อตายไปก็ไปเกิดในอบาย มินรก เป็นต้น เมื่อเขากลับมาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาเกิดการแตกแยกร้างฉานในครอบครัว

คนที่ขาดศีลข้อที่สี่ คือพูดเท็จหลอกลวงคนอื่นย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน เช่นนี้การพูดยุยงให้คนแตกความสามัคคี พูดใส่ความคนอื่นโดยไม่มีมูล เมื่อมีคนทราบความเป็นจริงแล้ว ก็ไม่มีใครอยากเชื่อถือ บางคนถึงกับถูกจองจำอยู่ในเรือนจำ เมื่อเขาตายไปก็ไปเกิดในสถานที่ลำบาก มินรก เป็นต้น เมื่อเขาเกิดมาเป็นมนุษย์ เพราะเศษกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้เขาถูกใส่ความ มักได้ฟังแต่เรื่องไม่จริง เพราะกรรมที่ตนทำไว้มาให้ผล

คนที่ขาดศีลข้อที่ห้า คือดื่มสุราและเมรัยหรือสิ่งเสพติดให้โทษต่างๆ ย่อมเดือดร้อนในปัจจุบัน คือเสื่อมทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ทรัพย์ย่อมฉิบหายไปและก่อให้เกิดความทะเลาะวิวาททั้งเป็นเหตุให้ทำผิดศีลข้ออื่นๆ ได้ง่ายขึ้นด้วย เพราะเมื่อเมาก็มักขาดสติ บางคนถูกไล่ออกจากงาน บางคนก็ต้องพิการหรือตายไปบนท้องถนนเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ก็เพราะ ความประมาท เมื่อตายไปก็ไปเกิดในอบาย มินรก เป็นต้น เมื่อเขากลับมาเกิดเป็นมนุษย์ เพราะเศษของกรรมที่ยังเหลืออยู่ ทำให้

^{๓๑} วิ.ม. (ไทย) ๕/๒๘๕/๔๘-๔๙.

เขาเป็นคนบ้าใบ้ สติไม่สมบูรณ์ สมองเสื่อม เพราะกรรมที่ตนทำไว้นั้นให้ผล ฉะนั้น คนที่ขาดศีลย่อมสร้างแต่เวรภัยให้แก่ตนเอง^{๓๒}

๔) อานิสงส์ของการรักษาศีล ๕

อานิสงส์ของการรักษาศีลโดยรวมนั้นก็จะสามารถส่งผลดีให้เกิดความเป็นอยู่ที่ดีสงบเรียบร้อย มีความสุขทั้งในปัจจุบันและอนาคต ดังพุทธพจน์ ในพระไตรปิฎก เมื่อครั้งที่พระพุทธเจ้าตรัสเทศนาโปรดอุบาสก อุบาสิกา ชาวตำบลบ้านปาฏลีคาม กล่าวโดยสรุปได้ดังนี้^{๓๓}

๑. ย่อมได้โภคทรัพย์ใหญ่หลวงซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ

๒. กิตติศัพท์อันดีงามย่อมกระฉ่อนไป

๓. เข้าไปหาบริษัทใด ๆ เช่น ชัตติยบริษัท พราหมณบริษัท คหบดีบริษัท สมณบริษัท ย่อมเป็นผู้แก่ล้าช้า ไม่เก้อเขินเข้าไปหาบริษัทนั้น ๆ

๔. ย่อมไม่หลงลืมสติ

๕. หลังจากตายแล้ว ย่อมไปบังเกิดในสุคติโลกสวรรค์

อานิสงส์ของศีล ๕ ^{๓๔}

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๑ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ก็จะทำให้มีพลานามัยแข็งแรงปราศจากโรคภัยอายุยืนยาว ไม่มีศัตรูเบียดเบียนให้ต้องบาดเจ็บไม่มีอุบัติเหตุต่าง ๆ ที่จะทำให้บาดเจ็บหรือสิ้นอายุเสียก่อนวัยอันสมควร

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๒ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมทำให้เกิดในตระกูลที่ร่ำรวย การทำมาหาเลี้ยงชีพมักจะประสบช่องทางที่ดี มั่งมีทรัพย์ ทรัพย์สมบัติไม่วิบัติหายนะไปด้วยภัย ต่าง ๆ เช่น อัคคีภัย วาตภัย โจรภัย ฯลฯ

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๓ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ ก็จะประสบโชคดีในความรัก มักได้พบรักแท้ที่จริงจังจริงใจ ไม่อกหัก มีบุตรธิดา ก็ว่านอนสอนง่าย ไม่ดื้อด้น ไม่ถูกผู้อื่นหลอกลวงฉุดคร่าจนอาจารย์ไปทำให้เสียหาย บุตรธิดาย่อมเป็นอภิชาตบุตร ซึ่งจะนำเกียรติยศชื่อเสียงมาสู่วงศ์ตระกูล

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๔ เมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์ จะทำให้เป็นผู้ที่มีสุขุมเสียใจเพราะ พูดจาไม่น่ามี นวลชวนฟัง มีเหตุมีผล ชนิดที่เป็น "พุทธวาจา" มีวัตรปฏิบัติเหมาะสมในการเจรจา จะเจรจาความสิ่งใดก็มีผู้เชื่อฟังและเชื่อถือ สามารถกล่าวสอนบุตรธิดาและศิษย์ให้อยู่ในโอวาทได้ดี

ผู้ที่รักษาศีลข้อ ๕ เมื่อเกิดเป็นมนุษย์ เป็นผู้ที่มีปัญญา ความคิดแจ่มใสจะศึกษาเล่าเรียนสิ่งใดก็แตกฉาน และทรงจำได้ง่าย ไม่หลงลืมเพื่อนและเลอะเลือน ไม่เสียสติ วิกลจริต ไม่เป็นโรคสมอง โรคประสาท ไม่ปัญญาทึบ ปัญญาอ่อนหรือปัญญานิม

นอกจากนี้ยังได้ตรัสอีกว่า มากยิ่งขึ้น ตามระดับและประเภทของศีลที่รักษา แต่ศีลนั้นแม้จะมีอานิสงส์เพียงไรก็ยังเป็นแต่เพียงการบำเพ็ญบุญบารมีในชั้นกลางๆ ในพระพุทธศาสนาเท่านั้น

^{๓๒} พระราชวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ), การสั่งสมบุญด้วยการรักษาศีล, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนสามัญสุทธิสการพิมพ์, ๒๕๓๖), หน้า ๕๙.

^{๓๓} วิ.ม. (ไทย) ๕/๒๘๕/๙๙.

^{๓๔} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, วิธีสร้างบุญบารมี, (กรุงเทพมหานคร: บริษัทสวัยจำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๑๙.

เพราะเป็นแต่เพียงระบบหรือกติกาที่จะรักษากายและวาจาให้สงบ ไม่ก่อให้เกิดทุกข์โทษขึ้นทางกาย วาจาเท่านั้น ส่วนทางจิตใจนั้นศีลยังไม่สามารถที่จะควบคุมหรือทำให้สะอาดบริสุทธิ์ได้ ฉะนั้น การรักษาศีลจึงยังได้บุญน้อยกว่าการภาวนา เพราะการภาวนานั้น เป็นการรักษาใจ รักษาจิต และชักฟอก จิตให้เบาบางจนหมดกิเลสคือ ความโลภ โกรธ และหลง อันเป็นเครื่องร้อยรัดให้บรรดาสรรพสัตว์ทั้งหลายต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในสังสารวัฏฏการภาวนาจึงเป็นการบำเพ็ญบุญบารมีที่สูงที่สุด ประเสริฐที่สุด ได้บุญมากที่สุด เป็นกรรมอันยิ่งใหญ่ เรียกว่า “มหัคคกรรม” อันเป็นมหัคคทุกข^{๓๕}

๕) คุณค่าและเป้าหมายของศีล ๕

พระพุทธเจ้าไม่ได้ทรงจำแนกแยกแยะคุณค่าศีลธรรมไว้โดยตรง เพราะทรงประสงค์เพียงที่จะให้ปัจเจกบุคคลปฏิบัติมุ่งความดีงามทางศาสนาเป็นหลัก แต่เมื่อศึกษาให้ละเอียดลงไปก็จะพบว่าสามารถจำแนกคุณค่าของศีลธรรมออกได้เป็น ๓ ระดับ คือ

(๑) คุณค่าระดับปัจเจกบุคคล ซึ่งข้อนี้มีพระพุทธวจนะยืนยัน ดังนี้

ผู้มีอายุทั้งหลาย คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีลในโลกนี้ย่อมประสบกองแห่งโภคะใหญ่ซึ่งมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ เกียรติศัพท์ที่ติงามของคนมีศีล ถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมระบือไป คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล เข้าไปหาบริษัทใดๆ คือ ชัตติยบริษัท พราหมณบริษัท คฤหบดีบริษัทหรือสมณบริษัท เป็นผู้แก่กล้าไม่เก้อไม่เขินเข้าไปหา คนมีศีล ถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมเป็นผู้ไม่หลงทำกาละ คนมีศีลถึงพร้อมแล้วด้วยศีล ย่อมเข้าถึง สุคติโลกสวรรค์ เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก^{๓๖}

อนึ่งในอังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต สีสสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสเหตุหรืออานิสงส์แห่งความถึงพร้อมด้วยมรรยาต นำความสุข ความเจริญมาสู่ตนและหมู่คณะ ไว้ดังนี้

ภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของคนมีศีล เพราะความถึงพร้อมด้วยศีล ๕ ประการนี้ ๕ ประการ เป็นไฉน คือ คนมีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล ในธรรมวินัยนี้ ย่อมถึงกองโภคทรัพย์มากมายอันมีความไม่ประมาทเป็นเหตุ นี่เป็นอานิสงส์ข้อที่ ๑ ของคนมีศีล เพราะความถึงพร้อม ด้วยศีล อีกประการหนึ่ง กิตติศัพท์อันงามของคนมีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล ย่อมฟุ้งไป นี่เป็นอานิสงส์ ข้อที่ ๒ ของคน มีศีล เพราะความถึงพร้อมด้วยศีล อีกประการหนึ่ง คนมีศีล ถึงพร้อมด้วยศีลจะเข้าสู่บริษัทใด ๆ คือ ชัตติยบริษัท พราหมณบริษัท คฤหบดีบริษัท สมณบริษัท ย่อมมองอาจไม่เก้อเขินเข้าไป นี่เป็นอานิสงส์ข้อที่ ๓ ของคนมีศีล เพราะความ ถึงพร้อมด้วยศีล อีกประการหนึ่ง คนมีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล ย่อมเป็นผู้ไม่หลงกระทำกาละ นี่เป็นอานิสงส์ข้อที่ ๔ ของคนมีศีล เพราะความถึงพร้อมด้วยศีล อีกประการหนึ่ง คนมีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล เมื่อตายไปย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์ นี่เป็นอานิสงส์ ข้อที่ ๕ ของคนมีศีล เพราะความถึงพร้อมด้วยศีล ดูกรภิกษุทั้งหลาย อานิสงส์ของ คนมีศีลเพราะความถึงพร้อมด้วยศีล ๕ ประการนี้แล^{๓๗}

ดังจะเห็นได้ว่าอานิสงส์ของศีลที่กล่าวไว้ข้างต้นนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงการรักษาทนเอง (หมายถึงผู้ที่รักษาศีล) เป็นสำคัญ ผู้รักษาศีลย่อมได้รับคุณค่าจากศีล

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๐-๒๒.

^{๓๖} ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๒๙๑/๒๒๘.

^{๓๗} อัง.ปญจก. (ไทย) ๒๒/๒๑๓/๒๕๙.

(๒) คุณค่าระดับสังคม การที่มนุษย์ในสังคมยังต้องเดือดร้อนวุ่นวายอยู่มากในสังคมปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่มนุษย์ได้พยายามที่จะพัฒนาตนเองอย่างเต็มความสามารถแล้วก็ตาม เพราะมนุษย์เป็นจำนวนมากขาดการพัฒนาภายในคือจิตใจโดยเฉพาะอย่างยิ่งศีลธรรม ฉะนั้นบุคคลในสังคม ตั้งแต่ระดับเบื้องต้นคือระดับปัจเจกบุคคลไปถึงครอบครัว ถือว่าเป็นปัญหาต่อสังคมโดยรวมเป็นอย่างมาก เพราะการขาดคุณธรรมคือศีลที่เป็นพื้นฐานดังกล่าว ในการนำเอาศีลมาประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดความผาสุกต่อตนเองและบุคคลอื่น ๆ ในพระพุทธศาสนาได้สอนเรื่องศีลไว้เพื่อจุดประสงค์หลักคือความเป็นคนดีในสังคม เป็นการลดปัญหาได้อย่างดีที่สุดหากประพฤติตามโดยเคร่งครัด เมื่อศึกษาและพัฒนาตนเองแล้วย่อมนำบุคคลผู้ประพฤติ ปฏิบัติให้ถึงจุดหมายสูงสุด (คือการขจัดกิเลส อันเป็นมูลฐานของความไม่ดีหรือที่เรียกว่าอกุศล คือความชั่ว)

(๓) คุณค่าระดับโลก ศีล ๕ หรือเบญจศีลในพระพุทธศาสนาหรือจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “มนุษยธรรม” คือธรรมะสำหรับมนุษย์ เพราะทำจิตใจของผู้มีศีลให้สูงขึ้นและทำให้ต่างจากสัตว์เดรัจฉานทั่วไป ในทางตรงกันข้าม คนที่ไม่มีศีล ย่อมทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและสังคม ถ้าคนในโลกนี้มีศีล ๕ โดยทั่วกันแล้ว โลกจะสงบยิ่งขึ้น ไม่มีการเบียดเบียน ฆ่าล้างผลาญ ไม่มีสงคราม ไม่มีการขโมยแย่งชิงโกงกินกัน ไม่มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความแตกแยกขึ้นในสังคม ไม่มีการโกหกใส่ความกัน ไม่มีการเสพของมีนเมาให้โทษต่าง ๆ อันเป็นที่ตั้งของความปริมาณและความฉิบหายต่าง ๆ โลกก็จะสงบร่มเย็น คนในสังคมจะมีความสุข สงบสุข มีความรักใคร่สามัคคีปรองดองกันเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ศีลนั้นถ้าใครรักษาย่อมนำมาความสุขมาให้แก่ผู้นั้นอย่างแน่นอน (ผู้ประพฤติธรรมย่อมนำมาความสุขมาให้) ศีลเป็นเครื่องวัดคุณค่าของความเป็นมนุษย์ทำให้มนุษย์ต่างไปจากสัตว์เดรัจฉานในด้านคุณธรรมทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข

เป้าหมายของศีล ๕

มนุษย์เข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นสังคม เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุขและให้แก่คนที่อยู่ในสังคมนั้นๆ ยึดถือและปฏิบัติตามหลักของศีล ๕ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ดังนั้นเพื่อให้เข้าใจว่าศีลทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้อย่างไร จะอธิบาย ดังนี้

(๑) คัมภีร์องสัทธัมมสังคณี สัทธัมมสังคณี อธิบายถึง อานาถนอบธรรมที่มนุษย์จะมีเช่น มีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ มีสิทธิในการทำงาน มีสิทธิในการศึกษา มีสิทธิในทรัพย์สินของตนผู้อื่นจะมาแย่งชิงไปไม่ได้ เป็นต้น จริยอยู่มนุษย์มีสิทธิและเสรีภาพในการกระทำ การพูดและการคิด แต่สิทธิเหล่านั้นมีข้อจำกัดโดยปรกติแล้วมนุษย์เราเป็นผู้ที่เห็นแก่ตัวมากที่สุดและทุกคนก็แสวงหาความพอใจให้มากที่สุด จึงทำให้มนุษย์มีความขัดแย้งกันอย่างที่ปรากฏในปัจจุบัน คือต่างคนก็ต่างทำเพื่อผลประโยชน์ของฝ่ายหรือพวกพ้องของตนเอง ดังนั้นเพื่อให้แต่ละคนได้ทำหน้าที่ของตนเองไปโดยไม่กระทบหรือเบียดเบียนคนอื่นจึงควรใช้ศีลธรรม มาควบคุม เพื่อให้คนเราเคารพในสิทธิขั้นพื้นฐานของกันและกัน พระพุทธเจ้าทรงสอนให้มนุษย์เคารพสิทธินี้ พระองค์ได้อธิบายถึงความเสมอภาคของมนุษย์ว่า ความดีความชั่วของมนุษย์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับชาติกำเนิดหรือทรัพย์สมบัติ แต่ขึ้นอยู่กับการกระทำบุคคล ผู้มีความรู้ดีและมีความประพฤติดีเป็นผู้ประเสริฐสุดในหมู่เทวดา และมนุษย์ ฉะนั้นการห้ามไม่ให้เบียดเบียนซึ่งกันและกัน เพราะการเบียดเบียนถึงกันและกัน การแย่งชิงหรือขโมยทรัพย์สินของผู้อื่นนั้นเป็นการทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ดังนั้นเมื่อมนุษย์เราคิดได้เช่นนี้แล้วก็จะไม่มีการเบียดเบียนซึ่งกันและกันและจะไม่ไปก้าวล่วงในสิทธิอันชอบธรรมของผู้อื่น

(๒) ส่งเสริมหน้าที่ มนุษย์แต่ละคนมีหน้าที่หลายอย่าง การทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ นั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ยากและเป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เพราะมนุษย์แต่ละคนมีความผูกพันหรือเกี่ยวเนื่อง กับสังคม เช่น หน้าที่ของมารดาบิดาต่อบุตรธิดาของตน เป็นต้น ในสังคมที่เดือดร้อนวุ่นวายกันมากใน ปัจจุบันนี้ก็เพราะมนุษย์แต่ละคนทำเกินหน้าที่ของตนเอง มักไปก้าวล่วงในหน้าที่ของผู้อื่นจน ก่อให้เกิดผลร้ายแก่ตนเอง ฉะนั้นหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งศีล ๕ นั้นเป็นคำ สอนที่ส่งเสริมหน้าที่ของปัจเจกบุคคลอย่างมาก ศีล ๕ จึงถือว่าเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติของมนุษย์ ที่อยู่ร่วมกัน เพราะต่างก็ประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ของตนไม่ละเมิด ไม่ละเว้นไม่เพิกเฉยดูดายไม่ก้าว ลายในหน้าที่ของกันและกันเพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งกันในหน้าที่ของผู้อื่น พระพุทธศาสนาจึงสอนให้ ปัจเจกบุคคลปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เบียดเบียนทั้งตนเองและผู้อื่น

(๓) ความมีชีวิตที่ปลอดภัย ปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อการอยู่ร่วมกันโดยปกติสุขของ บุคคลภายในสังคม เช่นปัญหาเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย เกี่ยวกับทรัพย์สิน ทางเพศ การหลอกลวงต้มตุ๋น การใส่ร้ายกันและสิ่งเสพติดให้โทษที่เป็นปัญหาระดับโลกในปัจจุบันนี้ ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ได้ ด้วยศีลธรรม เพราะมุ่งแก้ปัญหาเหล่านี้ เพื่อยุติปัญหาดังกล่าวที่มีอยู่ในสังคม

(๔) สังคมอุดมคติ หลักขั้นพื้นฐานในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาทเพื่อไปสู่สังคมอุดมคติ คือศีลอันได้แก่การฝึกอบรมความประพฤติทางกาย วาจาให้บริสุทธิ์หรือสมบูรณ์ การดำเนินชีวิตให้ บรรลุถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดในสังคม เป็นอุดมคติขั้นพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนปรารถนาคือการเข้าถึงความ สมบูรณ์ในฐานะที่มนุษย์จะพึงมีพึงได้ ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับการศึกษาพัฒนาตนเองให้เป็นคนมีพลังเป็นคนที่ เพื่อความสุขในชีวิตปัจจุบัน ซึ่งเป็นเป้าหมายขั้นพื้นฐานของศีลธรรมแต่ผลที่จะได้นั้น ก็ขึ้นอยู่กับเหตุ ปัจจัยที่มนุษย์ผู้นั้นได้ประพฤติหรือปฏิบัติตามหลักของศีลหรือไม่เป็นสำคัญ

๒.๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ

หลักการจัดทำโครงการ “โครงการ” ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Project” ซึ่งเป็นส่วน หนึ่ง หรือระดับหนึ่งของ แผนงาน (Plan) และในบางตำรา ถือว่ามีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Program ซึ่งหมายถึง แผนงานที่มีรายละเอียดในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน จึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ ว่า โครงการ คือ “Project” หรือ “Program” ในภาษาอังกฤษ นั่นเอง

โครงการเป็นส่วนประกอบสำคัญของแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อการบริหารองค์กรให้ประสบ ความสำเร็จ ซึ่งมีนักวิชาการ/ หน่วยงานได้ให้แนวคิดไว้หลายลักษณะ ดังนี้

โครงการ หมายถึง ความคิด แนวทางกิจกรรม หรือผลรวมที่เกิดจากกิจกรรมที่ได้จัดวาง ไว้ในกิจกรรมนั้น ๆ แนวคิด การจัดกิจกรรมหรือกลุ่มของกิจกรรมที่ดำเนินการอย่างมีระบบระเบียบ มีงบประมาณและ ระยะเวลาการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้^{๓๘}

ประชุม รอดประเสริฐ ได้สรุปความหมายของโครงการว่า โครงการเป็น แผนงานที่จัดทำ ขึ้นอย่างมีระบบ โดยประกอบด้วย กิจกรรมย่อยหลายกิจกรรมที่ต้องใช้ทรัพยากรในการดำเนินงาน และคาดหวังที่จะให้ผลตอบแทนอย่างคุ้มค่า จะต้องมีการเริ่มต้นและสิ้นสุด ในการดำเนินงานจะต้องมี วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจนและต้องมีพื้นที่ในการดำเนินงานเพื่อให้บริการและสนอง

^{๓๘} นิสิตา ชูโต, การประเมินโครงการ, (กรุงเทพมหานคร: โปรดักชั่น, ๒๕๔๑), หน้า ๓๙.

ความต้องการของกลุ่มบุคคลในพื้นที่นั้น และจะต้องมีบุคคลหรือหน่วยงาน รับผิดชอบในการดำเนินงาน^{๓๙}

โดยทั่วไปแล้วงานโครงการ มักจะเริ่มต้นจากปัญหาหรือความต้องการอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้น โครงการแล้ว สภาพปัญหานั้นจะหมดสิ้นไป หรือเบาบางลงไป ตามเป้าหมายของโครงการที่ระบุไว้ ความสำคัญของโครงการแต่ละโครงการน่าจะขึ้นอยู่กับ ความสำคัญของปัญหาที่โครงการแต่ละอัน มุ่งหวังจะจัดให้สิ้นไป ปัญหาแต่ละอย่างไม่ควรจะมีข้อจำกัดว่าจะแก้ไขได้ด้วยโครงการเพียงโครงการเดียว และวิถีทางในการแก้ปัญหาที่ไม่จำเป็นต้องจำกัดให้มีเพียงอย่างเดียว^{๔๐}

โครงการมีลักษณะและ ระยะเวลาที่สิ้นสุดแน่นอนและจะไม่ทำซ้ำอีก ซึ่งอาจยกเว้นถ้ามีการปรับให้ต่างจากเดิม จึงสรุปได้ว่า โครงการไม่ใช่งานประจำตามปกติที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่กำหนดไว้ตลอด^{๔๑}

จากแนวคิดเกี่ยวกับหลักการจัดทำโครงการที่นักวิชาการได้กล่าวไว้นั้น สรุปได้ว่า การจัดทำโครงการเป็นภารกิจสำคัญของหน่วยงานที่จะต้องดำเนินการ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน ในทุกด้าน โครงการเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของหน่วยงานที่กำหนดไว้ ดังนั้น โครงการจึงต้องจัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบโดยมีจุดมุ่งหมาย ในการเริ่มต้นและดำเนินการจนสิ้นสุดโครงการ มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีวิธีการดำเนินงานโดยต้องมี ผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งความสำคัญของโครงการขึ้นอยู่กับความสำคัญของปัญหาและวิธีการ แก้ปัญหาที่มีหลายวิธี

ลักษณะของโครงการที่ดี

โครงการเป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นเพื่อการปฏิบัติตามภารกิจของหน่วยงานให้บรรลุถึง วัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โครงการที่ดีย่อมหมายถึง ประสิทธิภาพของการ ดำเนินงานและผลตอบแทนที่คุ้มค่า และนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าของหน่วยงานในที่สุด

โครงการที่ดีควรมีลักษณะ ดังนี้

๑. สามารถแก้ปัญหาขององค์กรหรือหน่วยงานได้
๒. มีรายละเอียด วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน สามารถดำเนินงานได้ หรือมีความเป็นไปได้สูง
๓. รายละเอียดของโครงการต้องเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ต้อง สอดคล้องกับปัญหาหรือหลักการและเหตุผล วิธีดำเนินการต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เป็นต้น

^{๓๙} ประชุม รอดประเสริฐ, การบริหารโครงการ, (กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๕.

^{๔๐} สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, “ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษา” ใน **รวมบทความทางการประเมินโครงการ** โดย สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๔๕.

^{๔๑} พิษณุ พงศ์ศรี, **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กรุงเทพมหานคร : พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์ จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๒๔.

๔. สามารถสนองความต้องการของสังคมของกลุ่มชนส่วนใหญ่และหน่วยงานของประเทศ
๕. เป็นโครงการที่สามารถนำไปปฏิบัติให้สอดคล้องกับแผนงานหลักขององค์การ
๖. โครงการที่ดีต้องยืดหยุ่นได้ คือ สามารถเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ต่อโครงการนั้นอยู่เสมอ
๗. โครงการที่ดีจะต้องมีการประเมินผลได้
๘. โครงการต้องกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นข้อมูลที่ได้รับการวิเคราะห์อย่างรอบคอบ
๙. โครงการต้องได้รับการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรอย่างเหมาะสมและทางด้านบริหารอย่างแท้จริง
๑๐. โครงการจะต้องมีระยะเวลาดำเนินงาน กล่าวคือ จะต้องระบุถึงวันเวลาที่เริ่มต้นและวันเวลาที่แล้วเสร็จอย่างแน่ชัด^{๔๒}

จากลักษณะของโครงการที่ดีที่นักวิชาการได้กล่าวไว้นั้น สรุปได้ว่า ลักษณะของโครงการที่ดีจะต้องแก้ปัญหาของหน่วยงานได้ องค์ประกอบของโครงการต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้มีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม มีเป้าหมายการดำเนินการและระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน ยืดหยุ่นและประเมินผลได้ โดยกำหนดขึ้นจากข้อมูลที่เป็นจริง ได้รับการสนับสนุนอย่างแท้จริงสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์คุ้มค่ามากที่สุด

๒.๒.๔ กระบวนการบริหารโครงการ (Project Management)

ความหมายของกระบวนการบริหารโครงการ

กระบวนการบริหารโครงการ^{๔๓} หมายถึง การจัดการ (หรือบริหาร) โครงการที่ต้องอาศัยพื้นฐานของกระบวนการจัดการไม่ว่าจะเป็นการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) หรือการจูงใจ (Motivating) และการควบคุม (Controlling) ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้ หรืออาจกล่าวได้ว่า การบริหารโครงการ คือการบริหารจัดการทรัพยากรที่เรามีอยู่ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ขั้นตอนการบริหารโครงการประกอบด้วย การวางแผนโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ และการติดตามและประเมินผลโครงการ

ปัจจุบัน การบริหารโครงการ (Project Management) ถือเป็นศาสตร์สำคัญที่เป็นเครื่องมือในการบริหารงานในยุคปัจจุบัน ตั้งแต่งานที่มีขนาดใหญ่ จนถึงงานขนาดเล็กที่มีลักษณะพิเศษ รวมทั้งงานบุคคลากรที่มีความรู้และทักษะหลายๆ ด้านมาร่วมทำงานกันแม้จะอยู่คนละซีกโลก

กระบวนการบริหารโครงการ^{๔๔} หมายถึงการจัดการและกำกับทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นเวลา (Time) วัสดุ (Material) บุคลากร (Personnel) และค่าใช้จ่าย (Costs) เพื่อสร้างความสำเร็จ

^{๔๒} ประชุม รอดประเสริฐ, เรื่องเดียวกัน หน้า ๑๐.

^{๔๓} ศศิมา สุขสว่าง, การบริหารโครงการ, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <https://www.sasimasuk.com/๑๕๖๒๗๔๘๓> [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑].

^{๔๔} วิพุธ อ่องสกุล และ ภาณุ เขวณัฏฐา, การอบรมหลักสูตร Project Management, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <http://www.sbdc.co.th/knowledge/article/๕๔> [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑].

ให้กับโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ ผู้บริหารควรมีหลักการบริหารโครงการที่ดีอีก ๗ ประการ ได้แก่

ประการที่ ๑ การวางแผนงานโดยยึดถือเอกสารกำหนดขอบเขตและรายละเอียดโครงการ (Project Definition)

ประการที่ ๒ การวางแผนงานโครงการ โดยต้องระบุให้ชัดเจนว่าเมื่อดำเนินโครงการในแต่ละระยะเวลาเสร็จสิ้นจะมีผลลัพธ์ใดในเชิงคุณภาพอย่างไร

ประการที่ ๓ การจัดเตรียมแผนงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประการที่ ๔ การบริหารงานและติดตามการใช้งบประมาณและเวลา เป็นการติดตามความคืบหน้าของการดำเนินโครงการ

ประการที่ ๕ ระวังในส่วนที่ไม่เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

ประการที่ ๖ การบริหารขอบเขตโครงการ

ประการที่ ๗ การแก้ไขปัญหา หากเกิดปัญหาในการดำเนินโครงการ ต้องรีบแก้ไข อย่าทิ้งปัญหานั้นไว้นาน

สรุป กระบวนการบริหารโครงการ หมายถึงการที่ผู้บริหารจัดการนำทรัพยากร ทั้งด้านมนุษย์ ด้านงบประมาณ ด้านอุปกรณ์ เครื่องใช้ นำมาขับเคลื่อนเพื่อก้าวสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของโครงการ โดยมีขั้นตอนใหญ่ ๓ ขั้นตอน คือการวางแผนโครงการ การดำเนินการตามแผนโครงการ และการติดตามประเมินผลโครงการ

๒.๒.๕ การประเมินโครงการ

๑). แนวคิดเกี่ยวกับการประเมินโครงการ

การทำงานให้ประสบความสำเร็จ นอกจากมีเป้าหมายและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัดแล้ว กิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญและขาดไม่ได้คือ การประเมินซึ่งจะทำให้ทราบผลการดำเนินงานว่า บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ควรจะปรับปรุงขั้นตอนของกิจกรรมในขั้นตอนใด หรือควรยุติล้มเลิกโครงการก่อนที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อหน่วยงาน องค์กร และประเทศชาติ การประเมินจะช่วยให้ทราบจุดอ่อน จุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนาจึงทำให้หน่วยงานองค์กรต่าง ๆ สามารถปรับปรุง พัฒนางานของตนเองให้ก้าวหน้าทันสมัยและทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาอย่างรวดเร็วได้ และให้ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึงกระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าโดยการค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ จากชุดของกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างมีระบบมาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้นว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ ใช้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการโครงการประกอบไปด้วย ๕ องค์ประกอบ คือ ปัจจัยนำเข้า(Input) การดำเนินการ (Transformation) ผลผลิต (Output) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และสภาพแวดล้อม (Environment)^{๔๕}

^{๔๕} เชาว์ อินโย, การประเมินโครงการ Program Evaluation, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พรินท์ (๑๙๙๑) จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๑.

การประเมินโครงการว่า หมายถึงกระบวนการในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินงานโครงการ และพิจารณาปัจจัยให้ทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อยของโครงการนั้นอย่างมีระบบ แล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงแก้ไขโครงการนั้นเพื่อการดำเนินงานต่อไป หรือยุติการดำเนินงานโครงการนั้น^{๔๖}

ความหมายของการประเมินโครงการว่า หมายถึง การใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ หรือการใช้เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาข้อมูลที่เป็นจริง และเชื่อถือได้เกี่ยวกับโครงการ เพื่อการตัดสินใจว่าโครงการดังกล่าวดีหรือไม่ดีอย่างไร หรือเป็นการค้นหาค่า ผลของกิจกรรมที่วางไว้ในโครงการประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่^{๔๗}

จากความหมายของการประเมินโครงการที่กล่าวไว้ข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ หมายถึงกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้ทราบว่าการดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ตลอดจนทราบถึงจุดเด่นหรือจุดด้อย รวมถึงปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินโครงการนั้น ข้อมูลที่ได้สามารถนำไปเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหารโครงการว่าจะแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาโครงการนั้นเพื่อดำเนินงานต่อไป หรือยุติการดำเนินงานโครงการนั้น

๒) รูปแบบของการประเมินผล

การประเมินที่ไม่มีแบบแผนแนวทางการประเมินที่ชัดเจนมาเป็นการประเมินที่มีรูปแบบที่ชัดเจน นักประเมินได้คิดค้นและ พัฒนาแบบจำลองในการประเมินเพื่อช่วยให้มีกรอบความคิดที่ชัดเจน สามารถทำให้ผู้ประเมินนำไปกำหนดประเด็นในการประเมิน เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำผลที่ได้มาประกอบการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม^{๔๘}

โดยรูปแบบการประเมินที่นักการประเมินได้คิดค้นนั้นมีอย่างหลากหลาย แต่รูปแบบการประเมินโครงการของ Stufflebeam เหมาะสำหรับการประเมินโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบการประเมินของ Stufflebeam เพราะมีวิธีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของโครงการ ทำให้ปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานได้อย่างทันที่ นอกจากนี้ยังมีการประเมินสรุปเพื่อบ่งชี้ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ จะให้รายละเอียดของโครงการที่สมบูรณ์ เข้าใจง่าย สะดวกในการนำไปใช้ในการประเมินและสามารถช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้เป็นอย่างดี

^{๔๖} ประชุม รอดประเสริฐ การบริหารโครงการ, พิมพ์ครั้งที่ ๗, กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๕๗), หน้า ๗๓.

^{๔๗} สุวิมล ตีรกานันท์, การประเมินโครงการ : แนวทางสู่ การปฏิบัติ, พิมพ์ครั้งที่ ๖, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๑.

^{๔๘} เซาว์ อินโย, การประเมินโครงการ Program Evaluation, (กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พรินท์ (๑๙๙๑) จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๙๙.

ความหมายคำย่อ CIPP ว่า มาจากส่วนประกอบต่าง ๆ ของโครงการที่จะทำการประเมิน ได้แก่^{๔๙}

๑) การประเมินสภาพแวดล้อมของโครงการ(Context Evaluation) หมายถึง การประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่จะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ เป็นสิ่งที่อยู่ภายนอกโครงการแต่มีผลต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ได้แก่ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และชุมชนที่จะรับบริการจากโครงการ จำนวนประชากร กระแสทิศทางของสังคม การเมือง และสภาพเศรษฐกิจ ตลอดจนนโยบายของหน่วยงานระดับชั้นสูง และหน่วยงานต้นสังกัด

๒) การประเมินปัจจัยนำเข้าของโครงการ (Input Evaluation) หมายถึง การประเมินทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการนำมาใช้ในการดำเนินการโครงการ จำนวนบุคคลที่ต้องใช้ งบประมาณ และแหล่งเงินทุนสนับสนุน วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ อาคารสถานที่ เครื่องมือและครุภัณฑ์ การประเมิน

ปัจจัยนำเข้าจะช่วยให้การพิจารณาตัดสินใจว่าโครงการนั้น ๆ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในทางปฏิบัติที่จะทำให้วัตถุประสงค์ของโครงการบรรลุหรือไม่และช่วยให้เกิดการวางแผนการจัดกิจกรรมของโครงการได้อย่างเหมาะสม

๓) การประเมินกระบวนการดำเนินงาน (Process Evaluation) เป็นการประเมินที่เกี่ยวกับวิธีการจัดกิจกรรมของโครงการ การนำปัจจัยนำเข้ามาใช้เหมาะสมมากน้อยเพียงไร เป็นไปตามลำดับขั้นตอนหรือไม่ กิจกรรมที่จัดจะก่อให้เกิดการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการหรือมีอุปสรรคใดเกิดขึ้น เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานให้รัดกุมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๔) การประเมินผลผลิตของโครงการ (Product Evaluation) เป็นการประเมินเกี่ยวกับผลที่ได้รับทั้งหมดจากการประเมินโครงการว่า ได้ผลมากน้อยเพียงไร เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการที่กำหนดไว้หรือไม่ การประเมินผลผลิตจะมีการนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้จะเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ การประเมินในส่วนนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการตัดสินใจปรับปรุงขยายโครงการและนำไปใช้ต่อเนื่องต่อไป หรือเพื่อล้มเลิกโครงการ

สรุป การใช้รูปแบบการประเมินแบบ CIPP มีลักษณะสำคัญ ดังนี้

๑) เป็นรูปแบบที่ขยายขอบเขตของการประเมินให้กว้างขวางออกไปมากกว่าการประเมินด้วยการวัดจุดประสงค์อย่างเดียว

๒) ช่วยสนองต่อความต้องการใหม่ ๆ แก่ผู้ประเมินและได้รับการพิสูจน์แล้วว่า เป็นประโยชน์ต่อโครงการที่มีขอบเขตกว้างและซับซ้อน

๓) การประเมินรูปแบบนี้เหมาะสมอย่างยิ่งกับความตื่นตัวในทฤษฎีเชิงระบบ(Systems theory)

๔) วิธีการประเมินของรูปแบบนี้ มีความสมเหตุสมผล

^{๔๙} รัตน์ บัวสนธิ์, การประเมินโครงการวิจัยเชิงปริมาณ, (กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อ, ๒๕๓๘), หน้า ๘๖-๘๗.

๒.๓ พื้นที่ทำการวิจัย

การบริการด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับประชากรในอำเภอบางปลาม้า ประกอบด้วย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/สถานรับเลี้ยงเด็กก่อนวัยเรียน มีโรงเรียนระดับประถมศึกษารวมทั้งขยายโอกาส จำนวนทั้งสิ้น ๔๘ แห่ง ระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๓ แห่ง มีมหาวิทยาลัย จำนวน ๑ แห่ง และศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียน มีจำนวน ๑ แห่ง

ในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินโดยโรงเรียนระดับ มัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” ได้ใช้นักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓ โรงเรียน ได้แก่

๑) โรงเรียนบางปลาม้า(สูงสุมาลผดุงวิทย์) เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย มี ครูและบุคลากร ชาย ๓๔ คน หญิง จำนวน ๗๒ คน รวมทั้งหมด ๑๐๖ คน มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น มีจำนวน ๑,๙๑๑ คน

๑) โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอนปลาย มี ครูและบุคลากร ชาย ๔ คน หญิง ๑๒ คน รวมทั้งหมด ๑๖ คน มีจำนวน นักเรียนทั้งสิ้น ๑๙๑

๓) โรงเรียนพระราษฏร์สุจิตต์วิทยา ๒ เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-มัธยมศึกษาตอน ปลาย-มี ครูและบุคลากรชาย ๖ คน หญิง ๑๑ คน รวมทั้งหมด ๑๗ คน มีนักเรียนจำนวน ๑๙๒ คน ทำการศึกษาวิจัย ๔ ด้าน ประกอบด้วย

๑) ด้านบริบท ศึกษาผลการดำเนินงานโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของ โครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์การต้นสังกัด

๒) ด้านปัจจัยนำเข้า ศึกษาความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอใน ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหา หลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน

๓) ด้านกระบวนการ ศึกษาการวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล

๔) ด้านผลผลิต ศึกษาผลที่เกิดกับนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ซึ่งเกิดจากการ ดำเนินโครงการ ให้มีคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕

๒.๔ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งจะได้รวบรวม นำเสนอ ดังต่อไปนี้

พระครูวินัยธรเอนก เทชวโร (โยอินทร์) และคณะ^{๕๐} ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนต้นแบบภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลสำเร็จในการบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ จากชุมชนต้นแบบตามแนวทฤษฎี POSDCoRB ทั้ง ๗ ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการวางแผน ปัจจัยด้านการบริหารองค์ ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคล ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านการประสานความร่วมมือ ปัจจัยด้านการกำกับติดตามและการรายงานผล ปัจจัยด้านการสนับสนุนและงบประมาณ พบว่าผลสำเร็จในพื้นที่ต้นแบบนั้น สาเหตุหลักเกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนในระดับชุมชนอย่างจริงจัง โดยมีองค์กรคณะสงฆ์เป็นตัวขับเคลื่อนหลักในการทำงาน มีส่วนงานราชการเป็นฝ่ายสนับสนุน และประการสำคัญมีบ้านและชุมชนให้ความร่วมมือที่เกิดจากแรงศรัทธา ที่ประกอบด้วย บ้าน วัด และส่วนราชการ เป็นต้น

ปาลีวรรณ สิทธิการ^{๕๑} ทำการวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้ ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาตามวงจรชีวิต โครงการ ๓ ระยะ มี ๙ องค์ประกอบ ได้แก่ ระยะที่ ๑ การริเริ่มโครงการ มี ๕ องค์ประกอบ คือ ๑) เอกสาร ลักษณะโครงการ ๒) การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ๓) ระบบข้อมูลสารสนเทศ ๔) การวางแผนโครงการ ๕) การเขียนโครงการ ระยะที่ ๒ การนำโครงการไปสู่การปฏิบัติมี ๓ องค์ประกอบ ได้แก่ ๑) การบริหารทรัพยากรบุคคล ๓) คุณลักษณะและภาวะผู้นำผู้บริหารโครงการ ๔) การบูรณาการเพื่อป้องกันความเสี่ยงและการเทียบเคียงกับสถานศึกษาอื่น และ ระยะที่ ๓ การปิดโครงการ มี ๑ องค์ประกอบ ได้แก่ การประเมินผลโครงการ การรายงานผลและการปิดโครงการ

^{๕๐} พระครูวินัยธรเอนก เทชวโร (โยอินทร์) และคณะ, “การบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนต้นแบบภาคเหนือตอนล่าง”, วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (ฉบับพิเศษ) (เมษายน-มิถุนายน, ๒๕๖๐): ๕๙๗.

^{๕๑} ปาลีวรรณ สิทธิการ, “รูปแบบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้”, ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๗).

ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา^{๕๒} ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลโครงการกรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โครงการกรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ประชาชนมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับ คือด้านบริบท (สภาวะแวดล้อม) มีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ ด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ย ๓.๖๘ ด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๐ และด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๖

ปนัดดา ไชยชมภู และธันวดี รุ่งรอบ^{๕๓} ทำการวิจัยเรื่อง โครงการพัฒนาต้นแบบอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืนในพื้นที่สาธารณสุขเขต ๑๔ ปี ๒๕๕๕ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยทั้ง ๔ ด้าน คือ ด้านบริบทหรือสภาวะแวดล้อมโครงการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินการ และ ผลผลิตของโครงการ ล้วนมีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินโครงการประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะเป็นความสอดคล้องของโครงการกับบริบท/ปัญหาของพื้นที่ กับนโยบายขององค์กร/หน่วยงานภาคีเครือข่าย การมีปัจจัยเบื้องต้น คือ ความพร้อมด้านทรัพยากร บุคคลที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน ความพร้อมด้านทรัพยากรเทคโนโลยี ความพร้อมด้านงบประมาณ ทำให้การดำเนินโครงการพัฒนาต้นแบบเชิงคุณภาพ สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของโครงการฯ ได้เป็นอย่างดี

ศักดิ์ชาย มงคลเคหา^{๕๔} ทำการวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ในด้านบริบท มีความเหมาะสมในการดำเนินโครงการ ผลสัมฤทธิ์ด้วยปัจจัยเบื้องต้น พบว่า ได้รับการสนับสนุนโครงการจากทั้งภาครัฐและเอกชน ผลสัมฤทธิ์ด้านกระบวนการดำเนินงานพบว่า มีคณะทำงานที่คอยประสานงานและติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง ผลสัมฤทธิ์ด้านผลผลิตพบว่า ในด้านส่วนตัวการเข้าร่วมโครงการส่งผลให้ผู้เข้าร่วมโครงการ มีการพัฒนาที่ดีขึ้นในการรักษาศีล ๕

ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ^{๕๕} ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการจัดทำโครงการ “บอกกล่าวเล่าต่อ” ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวัฒนธรรมร่วมสมัย ผลการวิจัยพบว่าในด้านการประเมินสภาวะแวดล้อมก่อนการดำเนินการโครงการ การจัดทำโครงการดังกล่าวมีความเหมาะสมต่อการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน ซึ่งตอบโจทย์มาตรฐานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของรายวิชา และมีความเป็นไปได้ในการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนักศึกษาสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อ

^{๕๒} ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, “การประเมินผลโครงการกรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”, *พุทธศาสนธรรมฉบับบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖).

^{๕๓} ปนัดดา ไชยชมภู และธันวดี รุ่งรอบ, *โครงการพัฒนาต้นแบบอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืนในพื้นที่สาธารณสุข เขต ๑๔ กลุ่มพัฒนาภาคีเครือข่าย*, (นครราชสีมา: สำนักงานป้องกัน ควบคุมโรคที่ ๕, ๒๕๕๕).

^{๕๔} ศักดิ์ชาย มงคลเคหา, “ผลสัมฤทธิ์ของโครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดเลย”, *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*, ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน, ๒๕๖๑): ๘๒.

^{๕๕} ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ, “การประเมินผลการจัดทำโครงการ “บอกกล่าวเล่าต่อ” ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวัฒนธรรมร่วมสมัย”, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน, ๒๕๕๙): ๔๖.

การจัดทำโครงการ มีความสามารถในการเรียนรู้และมีความคิดเชิงสร้างสรรค์ ในส่วนของการประเมินปัจจัยนำเข้า พบว่าระยะเวลาและเกณฑ์การให้คะแนนรวมถึงความเป็นได้ในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม สำหรับการประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ และการแลกเปลี่ยนเนื้อหาต่าง ๆ ผ่านเพจอย่างสม่ำเสมอ โดยมีกลุ่มที่ทำงานไม่สม่ำเสมอจำนวน ๒ กลุ่มและกลุ่มที่มีวินัยในการทำงานสูงจำนวน ๒ กลุ่ม เมื่อประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น พบว่า นักศึกษาสามารถทำงานได้ตามเป้าหมายของกิจกรรม และตามที่คุณสอนมุ่งหวัง นักศึกษาบางส่วน มีการสานต่อโครงการภายนอกห้องเรียนแม้ว่าจะมีการดำเนินงานไม่สม่ำเสมอก็ตาม

จรรยา ดาสา และคณะ^{๕๖} ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา(แผน ข.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัย สรุปว่า การประเมินในทุกด้านมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ในด้านบริบทวัตถุประสงค์ได้รับการประเมินในระดับมาก

สุภาพร วัชรคุปต์^{๕๗} ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรักษาศิล ๕ ของประชาชนในหมู่บ้านรักษาศิล ๕ นำร่อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการรักษาศิล ๕ ของประชาชนในหมู่บ้านรักษาศิล ๕ นำร่อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประชาชนในหมู่บ้านรักษาศิลข้อที่ ๓ เว้นจากการประพฤติผิดในกามมากที่สุด รองลงมาคือ การรักษาศิลข้อ ๒ เว้นจากการลักทรัพย์ การรักษาศิลข้อที่ ๕ เว้นจากการดื่มสุราเมรัย การรักษาศิลข้อที่ ๑ เว้นจากการฆ่าสัตว์ และการรักษาศิลข้อที่ ๔ เว้นจากการพูดปด

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการรักษาศิล ๕ ของประชาชนในหมู่บ้านรักษาศิล ๕ นำร่อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ประชาชนหมู่บ้านรักษาศิล ๕ นำร่อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว ที่มี เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้แตกต่างกัน จะมีพฤติกรรมการรักษาศิล ๕ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕

พุทธรักษ์ ปราบนอก^{๕๘} ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการรักษาศิล ๘ ของชาวพุทธในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการรักษาศิลแปดของชาวพุทธในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า พฤติกรรมการรักษาศิลแปดในปัจจุบันของชาวพุทธใน

^{๕๖} จรรยา ดาสา และคณะ “การประเมินผลและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา (แผน ข.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”, รายงานวิจัย, (ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓).

^{๕๗} สุภาพร วัชรคุปต์, “พฤติกรรมการรักษาศิล ๕ ของประชาชนในหมู่บ้านรักษาศิล ๕ นำร่อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”, รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, (วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๘).

^{๕๘} พุทธรักษ์ ปราบนอก, “พฤติกรรมการรักษาศิล ๘ ของชาวพุทธในจังหวัดขอนแก่น”, วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์, ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑ (ม.ค. - เม.ย. ๒๕๕๘): ๑๙๐-๑๙๑.

จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับปฏิบัติมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๖๕ จากคะแนนเต็ม ๕ เมื่อพิจารณาสิลรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติสิลจาก ระดับมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับ ดังนี้

๑) การรักษาสิลข้อที่ ๓ การงดเว้นจากประพฤติดพรหมจรรย์ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

๒.๘๕

๒) การรักษาสิลข้อที่ ๔ การงดเว้นจากการพูดเท็จ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๘๒

๓) การรักษาสิลข้อที่ ๕ การงดเว้นจากการดื่มสุราและเมรัย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

๒.๗๙

๔) การรักษาสิลข้อที่ ๒ การงดเว้นจากการลักทรัพย์ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๗๕

๕) การรักษาสิลข้อที่ ๖ การงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๒.๖๖

๖) การรักษาสิลข้อที่ ๗ การงดเว้นจากการฟ้อนรำ ขับร้อง ประโคมดนตรี และ ทัดทรงประดับดอกไม้ ปลายของหอม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๗

๗) การรักษาสิลข้อที่ ๘ การงดเว้นจากการนั่ง นอน บนที่นอนสูงใหญ่ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๔๙

๘) การรักษาสิลข้อที่ ๖ การงดเว้นจากการกินอาหารในเวลาวิกาล โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

๒.๔๓

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางจิตวิทยาและสังคม กับพฤติกรรมการรักษาสิลแปดในปัจจุบันของชาวพุทธในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า อายุระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์ในการรักษาสิลแปดความรู้เกี่ยวกับสิลแปด ทศนคติที่มีต่อวัด และบริบทด้านสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการรักษาสิลแปดในปัจจุบันของชาวพุทธในจังหวัดขอนแก่นในระดับสูงและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.๐๑ ส่วนเพศ และความคาดหวังในการรักษาสิลไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรักษาสิลแปดในปัจจุบันของชาวพุทธในจังหวัดขอนแก่น

พระราชสุตตารณ (ประคักดี อคคปญโญ)^{๕๙} ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการรักษาสิล ๕ สำหรับเยาวชนนำมาซึ่งความสมานฉันท์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่๖ โรงเรียนกุศลศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ตามแนวคําริของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปญโญ) วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ความสำคัญการส่งเสริมพบว่า ผู้บริหาร ครูบุคลากรทางการศึกษาและนักเรียน โรงเรียนกุศลศึกษา มีการส่งเสริมการรักษาสิล ๕ โดยรวมอยู่ในระดับการส่งเสริมการรักษาสิล ๕ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ สิลข้อ ๓,๒,๕,๑,๔ สรุปภาพรวมการส่งเสริมการรักษาสิล ๕ อยู่ในระดับ มาก การประยุกต์ และเปรียบเทียบ พบว่า การประยุกต์ แนวทางการส่งเสริมการรักษาสิล ๕ และการ นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน นักเรียนควรให้เกียรติและ เคารพกติกาของโรงเรียนห้องเรียนและเคารพในตัวเอง การส่งเสริมการรักษาสิลข้อ ๕ ชาว

^{๕๙} พระราชสุตตารณ (ประคักดี อคคปญโญ), “การส่งเสริมการรักษาสิล ๕ สำหรับเยาวชนนำมาซึ่งความสมานฉันท์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนกุศลศึกษา เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ตามแนวคําริของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปญโญ) วัดปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”, วารสารรัชตภาคย์, ฉบับพิเศษ ครอบรอบ ๒๓ ปี สถาบันราชคฤคาลัย, หน้า ๒.

พุทธนัถือพระพุทธรูปศาสนาที่ควรตระหนักในศีลข้อนี้ให้ดี เพราะทุกวันนี้ อุบัติหรือการทะเลาะเบาะแว้งบางครั้งมาจากสาเหตุการเมาสุรา

เสาวรีย์ ตะโพนทอง และคณะ^{๖๐} ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษารัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องความหมายของศีล และรู้ว่าการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นการละเมิดศีล ๕ โดยจะรับรู้เรื่องศีล ๕ จากสื่อโทรทัศน์มากกว่าสื่ออื่น ๆ ส่วนพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน นิสิตนักศึกษาจะละเมิดศีลข้อ ๑ เพราะต้องตบยุงหรือแมลงที่มารบกวน ละเมิดศีลข้อ ๒ โดยทุจริตในการสอบ ลอกการบ้านหรือรายงานของเพื่อน ละเมิดศีลข้อ ๔ โดยเล่าเรื่องไม่ตรงกับความจริงต่อพ่อแม่และละเมิด ศีลข้อ ๕ โดยดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ สำหรับศีลข้อ ๓ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่ค่อยละเมิดหรือนาน ๆ ครั้งจึงจะทำผิดศีลข้อนี้ เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่จะรักและซื่อสัตย์ต่อแฟน สำหรับความแตกต่างทางพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันพบว่า เพศชายจะละเมิดศีลข้อ ๓ มากกว่าเพศหญิง และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างศีลทั้ง ๕ ข้อมีความสัมพันธ์กันทางบวกทุกข้อ

พระประพนธ์ศักดิ์ ธีรธมโม^{๖๑} ทำการวิจัยเรื่อง การนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนหนองแค (สกรกิจพิทยฯ) จังหวัดสระบุรี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่าง มีการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมจริยธรรม ๔ ด้านโดยรวมและแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ศีลข้อ ๕, จริยธรรม ด้านกาย จิต ปัญญา และสังคม, ศีลข้อที่ ๒, ศีลข้อที่ ๔, ศีลข้อที่ ๑, และศีลข้อที่ ๓ โดยมีความเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๔, ๔.๑๔, ๔.๐๓, ๓.๘๕, ๓.๖๖, และ ๓.๕๙,ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนอาชีพผู้ปกครองแหล่งการรับรู้เรื่องศีล ๕ พื้นฐานทางศาสนา ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับพฤติกรรม

ปัญหาและอุปสรรคในการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเรื่องศีล ๕ ที่ถูกต้อง เห็นว่าศีล ๕ ไม่เหมาะกับการประยุกต์ใช้ในชีวิตปัจจุบัน ไม่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตที่มีการกระตุ้นความอยากความต้องการสูงแนวทางการส่งเสริมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับศีล ๕ คือ องค์การทางพระพุทธศาสนา รัฐและองค์กรต่างๆ ไป ควรมุ่งสร้างความเข้าใจ และชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของศีล ๕ ในฐานะที่เป็นคุณธรรมและจริยธรรมพื้นฐานที่สำคัญแห่งความเป็นมนุษย์

^{๖๐} เสาวรีย์ ตะโพนทอง และคณะ, “พฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษารัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร”, ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร, (คณะเทคโนโลยีการเกษตร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, ๒๕๕๙).

^{๖๑} พระประพนธ์ศักดิ์ ธีรธมโม, “การนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนหนองแค (สกรกิจพิทยฯ) จังหวัดสระบุรี” วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐): ๑๑๘.

อันจะได้นำไปสู่ปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ สร้างพื้นฐานแห่งวินัย ศิล ที่
เกื้อหนุนต่อความก้าวหน้าในการปฏิบัติและพัฒนาพฤติกรรมและจิตสำนึกที่สูงขึ้นไป

ทิพาพร ไตรบรรณ^{๖๒} ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิง
ประวัติศาสตร์ ภูมิศึกษา หมู่บ้านอรัญญิก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษา พบว่า (1)
นโยบายการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของภาครัฐยังไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างเต็มที่ โดย
หน่วยงานภาครัฐควรมีการร่วมมือกับชาวบ้านในหมู่บ้านอรัญญิก เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อ
ตามที่มุ่งหวัง (2) ชาวบ้านในหมู่บ้านอรัญญิกยังขาดการมีส่วนร่วมและขาดความรู้ในการพัฒนาด้าน
การท่องเที่ยว ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวมา
อบรมให้ความรู้แก่ชาวบ้าน (3) ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่น และคน
ในหมู่บ้านจะรับจ้างตีมีดส่งให้กับร้านค้ามีดในหมู่บ้าน เป็นการกระจายรายได้ และมีส่วนร่วมของคน
ในชุมชน (4) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีทัศนคติเชิงบวกต่อปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเดินทาง ด้าน
ความสะอาดและการกำจัดขยะ และด้านผลิตภัณฑ์ของที่ระลึก ส่วนปัจจัยรองลงมาที่นักท่องเที่ยวมี
ทัศนคติว่าควรปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่ ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
ด้านอาหารและเครื่องดื่ม ด้านการบริการการท่องเที่ยว ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย คือ หน่วยงาน
ภาครัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนโดยให้คนในหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการรับรู้การพัฒนาการท่องเที่ยว
ของหมู่บ้าน และควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

หนึ่งหทัย ขอผลกลาง และคณะ^{๖๓} ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมี
ความถี่ในการเดินทางมาท่องเที่ยวอำเภอเชียงคาน จำนวน ๑ ครั้งหรือครั้งแรก สาเหตุที่มาท่องเที่ยว
เชียงคานเพื่อรับประทานอาหารท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่เคยเดินทางท่องเที่ยวถนนคนเดิน แหล่ง
ท่องเที่ยวของอำเภอเชียงคานที่ได้รับความนิยม ๑๐ อันดับแรกได้แก่ ถนนคนเดิน แก่งคุดคู้ การทำ
ข้าวปุ้นน้ำแจ่ว การทำมะพร้าวแก้ว การตัดบาตรข้าวเหนียว การทำข้าวเปียกเส้น วัดศรีคุณเมือง พระ
พุทธบาทภูความเงิน พระใหญ่ภูคกงิ้ว และการทำผ้าหม่นนม ตามลำดับ

แนวทางที่พึงประสงค์ของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ได้แก่ ด้าน
บทบาทที่พึงประสงค์คือให้ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์แก่ประชาชน ส่งเสริมการจัด
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมใน
กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ด้านหน้าที่ที่พึงประสงค์คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของ

^{๖๒} ทิพาพร ไตรบรรณ, “แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ภูมิศึกษา
หมู่บ้านอรัญญิก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรม
บริการและการท่องเที่ยว, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๗).

^{๖๓} หนึ่งหทัย ขอผลกลาง, ผศ.ดร., และคณะ, “แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
เชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย” รายงานวิจัย, (สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
สุรนารี, ๒๕๖๐).

อำเภอเชียงคานไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ให้อยู่คู่กับประชาชนชาวอำเภอเชียงคาน การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

ธิตี จันทรศิริธร^{๒๔} ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการจัดการโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยกระบวนการจัดการโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามหลักทฤษฎี กระบวนการจัดการ ทั้งหมด ๗ ด้านจากแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลจากนิสิตโครงการ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ๒.๕๔ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับดี ๕ ด้าน ได้แก่ การจัดองค์กร การประสานงาน การจัดบุคลากร การวางแผน และการอำนวยความสะดวก ระดับพอใช้ ๑ ด้าน ได้แก่ การเสนอรายงานและระดับควรปรับปรุง ๑ ด้าน ได้แก่ การจัดงบประมาณ

ผลการวิจัยกระบวนการจัดการโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยตามหลักทฤษฎี กระบวนการจัดการ ทั้งหมด ๗ ด้าน จากแบบสอบถามที่เก็บข้อมูลจากผู้บริหารโครงการ คณะกรรมการบริหารโครงการ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโครงการพัฒนากีฬาชาติ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย ๒.๖๑ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับดีมาก ๑ ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดองค์กร ระดับดี ๓ ด้าน ได้แก่ การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวกและการวางแผน ระดับพอใช้ ๓ ด้าน ได้แก่ การเสนอรายงาน การประสานงานและการจัดงบประมาณ

สรุปผลจากการศึกษาการวิจัย

๑. ด้านการประเมินโครงการ พบว่า ผู้วิจัยนิยมเลือกใช้การประเมินโครงการเชิงระบบแบบ CIPP Model จะใช้การประเมินเชิงระบบและการบริหารโครงการ เพราะสามารถอธิบายความเชื่อมโยงของกิจกรรมในแต่ละด้านได้ชัดเจนตั้งแต่บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต รูปแบบนี้จึงสามารถ ให้ข้อมูลค่อนข้างละเอียดและมีการใช้แพร่หลายในการประเมินโครงการ ส่วนการบริหารโครงการนิยมใช้ การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

๒. ด้านโครงการรักษาสีล ๕ พบว่า ผู้วิจัยจะทำการศึกษาในด้านการนำสีล ๕ ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และการประเมินผลสัมฤทธิ์จากการปฏิบัติตนอยู่ในหลักของสีล ๕

๓. ด้านการพัฒนาโครงการ พบว่า มีการประเมินโครงการ ด้านการบริหารโครงการ โดยทำการศึกษาระบบการบริหารโครงการ เช่น การวางแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล

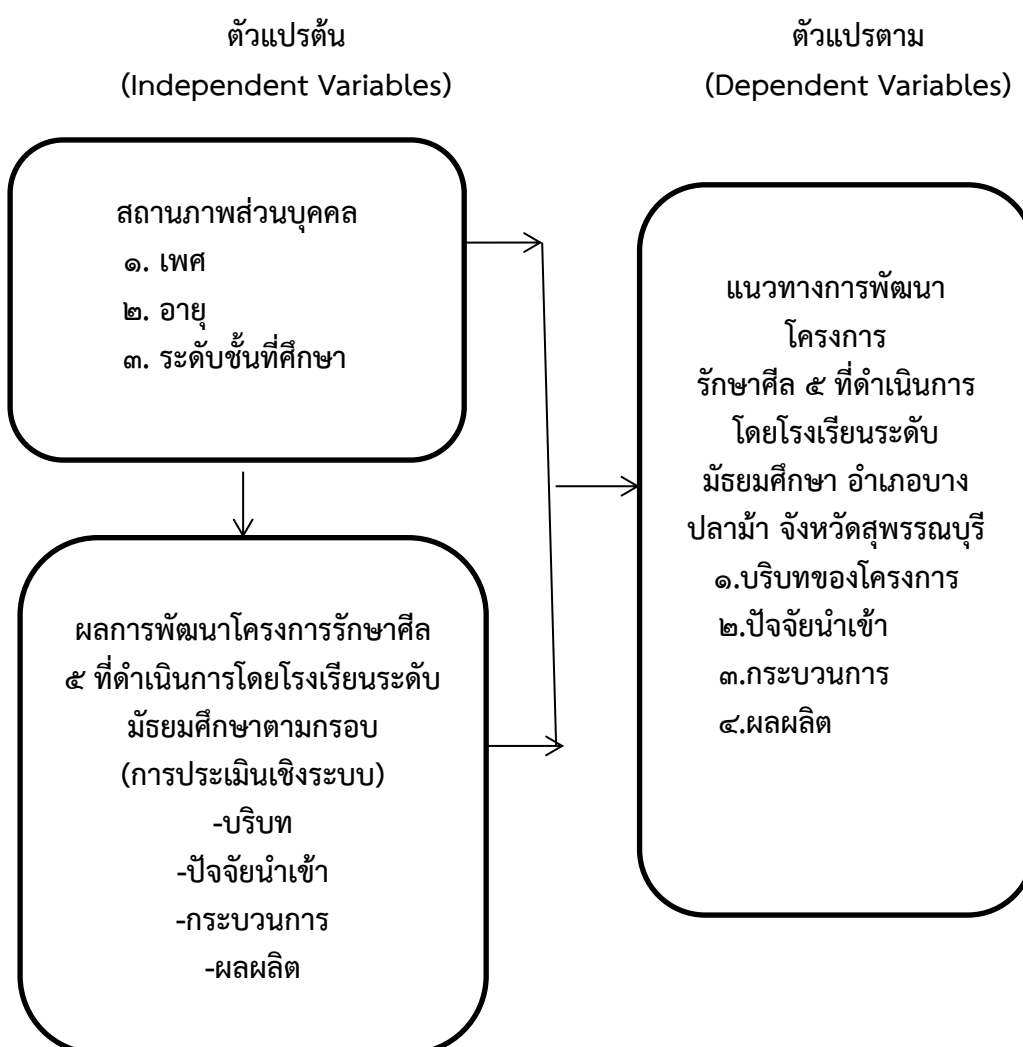
๔. ด้านแนวทาง พบว่า เป็นการศึกษาผลการพัฒนาในเรื่องอื่นๆ ทำการประเมินผลการพัฒนา แล้วศึกษา ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ผู้ศึกษาจะทำการเสนอแนวทางการพัฒนา

^{๒๔} ธิตี จันทรศิริธร “แนวทางการพัฒนาการจัดการโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ๒๕๕๕).

๒.๕ กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาศิล ๕ รวมทั้งรายงานการวิจัย มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยแบบผสมวิธี ด้วยการศึกษาผลการดำเนินโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาใน ๔ ด้านคือ ด้านการพัฒนาบริบทของโครงการ ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า ด้านพัฒนากระบวนการ และด้านการพัฒนาผลผลิต ซึ่งศึกษากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา (Conceptual Framework) ดังนี้

ตารางภาพที่ ๒.๑ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ ๒.๑ กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแกนและใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นข้อมูลสนับสนุน เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องกับโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

๑. ศึกษาหลักการ แนวคิดทฤษฎี ระเบียบ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๒. กำหนดกรอบแนวคิด หัวข้อปัญหา และวัตถุประสงค์ในการวิจัย
๓. กำหนดกลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
๔. สร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลการวิจัยร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา
๕. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
๖. ทดสอบเครื่องมือกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย (Try out)
๗. ดำเนินการส่งข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่าง และเก็บรวบรวมข้อมูล
๘. วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลข้อมูล

๙. สรุปผลการศึกษา จัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้ศึกษาดำเนินการดังนี้

๓.๒.๑ กลุ่มประชากร แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑) กลุ่มประชากรที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๘๘๕ คน

๑

๒) กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ จำนวน ๕ คน

๓) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ดำรงตำแหน่งพระสังฆาธิการระดับอำเภหรือผู้ที่รับผิดชอบโครงการฯ จำนวน ๔ รูป

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ผู้ศึกษาได้ทำการสุ่มนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๑ จากประชากรทั้งหมดจำนวน ๘๘๐ คน โดยใช้สูตรคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) กรณิทราบขนาดของประชากร ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อนที่ ๐.๐๕

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

โดย N = จำนวนประชากรทั้งหมด
 e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้
 n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 ประชากรทั้งหมด ๘๘๐ คน เมื่อแทนค่าในสูตรจะได้ดังนี้

$$\text{แทนค่าในสูตร} \quad n = \frac{880}{1 + 880(0.05^2)}$$

ดังนั้นจึงได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๕ คน

* สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงานนโยบายและแผน,กลุ่มสารสนเทศระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://data.bopp-obec.info/emis/index.php> [๓๐ กันยายน ๒๕๖๑].

จากจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๕ คน ผู้ศึกษาได้นำมาคำนวณโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นสัดส่วน(Proportional stratified)^๒ ดังนี้

$$n = \frac{nN}{N^1}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
 N = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม
 $N^๑$ = จำนวนประชากรทั้งหมด

ผลการคำนวณดังแสดงในตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายชั้น และรายโรงเรียน

โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน) จำแนกรายชั้น				จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกรายชั้น			
	ม.๔	ม.๕	ม.๖	รวม	ม.๔	ม.๕	ม.๖	รวม
บางแม่หม้าย ฯ	๒๑	๒๓	๒๐	๖๔	๗	๗	๖	๒๐
บางปลาหมอ ฯ	๒๕๓	๒๕๐	๒๔๘	๗๕๑	๗๙	๗๘	๗๗	๒๓๔
พระราชาสุจิตต์วิทยา ๒	๒๓	๑๗	๒๕	๖๕	๗	๕	๘	๒๐
รวม	๒๙๗	๒๙๐	๒๙๓	๘๘๐	๙๓	๙๐	๙๑	๒๗๔

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้นเรียน โดยการจับฉลากเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสถูกเลือกเท่า ๆ กัน

๓.๒.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการคัดเลือกที่มีคุณสมบัติที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ จำนวน ๙ รูป/คน แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ดังนี้ คือ

๑.ผู้ทรงคุณวุฒิ(พระสังฆาธิการ)ระดับเจ้าคณะอำเภอรอหรือรองเจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล เจ้าอาวาส หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สังกัดคณะสงฆ์ในอำเภอบางปลาหมอ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๔ รูป ประกอบด้วย

๑.๑ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต)	เจ้าคณะอำเภอบางปลาหมอ
๑.๒ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก)	รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาหมอ
๑.๓ พระครูสิริวิฑูริย์ (วิสุทโธ)	รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาหมอ
๑.๔ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวณโณ	เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม

^๒ นิภา ศรีไพโรจน์ **หลักการวิจัยเบื้องต้น**, กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๗, หน้า ๗๕.

๒. กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน ๒ คน
- ๒.๑ ภักดิ์สิริธิดา สิริศรีสมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒
- ๒.๒ รังษี วิบุรณอรรถกร รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า(สูงสามารถวุฒิชัย)
๓. กลุ่มอาจารย์หรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในโครงการรักษาศิล ๕ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
- ๓.๑ สุรีย์พร สีประยงค์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รัฐรังสฤษฎ์
- ๓.๒ อภิรดา เตียววิไล ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒
- ๓.๓ ยุพา พัทธกษัตริย์ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสามารถวุฒิชัย)

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากทฤษฎี จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการประเมินโครงการ ได้จัดทำเป็น ๒ ชุด ประกอบด้วย

๓.๓.๑ เครื่องมือที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาบริบทของโครงการ การพัฒนาปัจจัยนำเข้า การพัฒนากระบวนการ และการพัฒนาผลผลิตของโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๔ ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ในแต่ละข้อเป็นคำถามชนิดมาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนลิส ลิเคิร์ท หรือเรียกว่า มาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert type)^๓ แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

ผลการประเมินให้คะแนน ๕ เท่ากับ ระดับมากที่สุด

ผลการประเมินให้คะแนน ๔ เท่ากับ ระดับมาก

ผลการประเมินให้คะแนน ๓ เท่ากับ ระดับปานกลาง

ผลการประเมินให้คะแนน ๒ เท่ากับ ระดับน้อย

ผลการประเมินให้คะแนน ๑ เท่ากับ ระดับน้อยที่สุด

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์^๔ ดังนี้

^๓ สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์, *ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๖), หน้า ๑๒๐.

^๔ ชูศรี วงศ์รัตน์, *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต, ๒๕๔๑), หน้า ๕๑.

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย

๔.๕๐ – ๕.๐๐	หมายถึง	การพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด
๓.๕๐ – ๔.๔๙	หมายถึง	การพัฒนาอยู่ในระดับมาก
๒.๕๐ – ๓.๔๙	หมายถึง	การพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
๑.๕๐ – ๒.๔๙	หมายถึง	การพัฒนาอยู่ในระดับน้อย
๑.๐๐ – ๑.๔๙	หมายถึง	การพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้กับกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ผู้ศึกษาจัดทำโครงสร้างการสัมภาษณ์ เป็น ๒ ชุด คือ

ชุดที่ ๑ ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และคณาจารย์ที่รับผิดชอบของโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ชุดที่ ๒ ใช้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ(เจ้าคณะพระสังฆาธิการ)ที่เกี่ยวข้องกับโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดหลักการจากกรอบแนวคิด ในการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลัก ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

๑) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยศึกษาดำรงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาโครงการ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและนำเนื้อหาสาระตามกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อใช้ในการสร้างแบบสอบถาม

๒) ศึกษารายละเอียดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย กำหนดเป็นประเด็นหลักและแจกแจง ประเด็นหลักออกเป็นประเด็นย่อย ๆ นำมาวิเคราะห์และกำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถาม เพื่อให้ข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหาและขอบข่ายของประเด็นที่จะศึกษา

๓) ร่างแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าเพื่อวัดระดับผลการดำเนินงานตามโครงการรักษาศีล ๕ และปัญหาอุปสรรคที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินงานตามโครงการรักษาศีล ๕ และเป็นแบบสอบถามระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ถามให้ครอบคลุมตามกรอบแนวคิด ในการคัดเลือกข้อคำถามใช้การวิเคราะห์ข้อคำถามตามทฤษฎีการสนองตอบข้อคำถาม (Item Response Theory) รวมทั้งคำถามปลายเปิดให้แสดงความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๔) ร่างแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น ๒ ชุด เพื่อใช้กับกลุ่มผู้บริหาร คณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ โดยตรง และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วยคำถามแบบมีโครงสร้าง ครอบคลุมเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการโครงการรักษาศีล ๕ และคำถามปลายเปิดให้แสดงความเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๕) นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปปรึกษาและขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ตรงและครอบคลุมเนื้อหา

๖) นำร่างแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน ตรวจสอบความถูกต้อง

๗) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

๘) วิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความตรงด้านเนื้อหา (content validity) ว่า เนื้อหาสาระในเครื่องมือที่สร้างขึ้นมีความครอบคลุมเรื่องที่หาวิจัยเพียงใดและวิเคราะห์ข้อคำถามแก้ไขให้เหมาะสมของแบบสอบถาม โดยคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of item objective congruence) ใช้คำย่อว่า IOC หากข้อใดผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ามีความตรงตามเนื้อหาให้น้ำหนักคะแนนเท่ากับ ๑ หากไม่ตรงตามเนื้อหาให้น้ำหนัก -๑ หากไม่แน่ใจให้น้ำหนักเท่ากับ ๐ คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่ามากกว่า ๐.๕ มาใช้ดำเนินการต่อไป ในการดำเนินการดังกล่าวครั้งนี้ได้ค่าความสอดคล้องเฉลี่ย ๐.๖-๑.๐

๙) หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาในข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๑๐) รวบรวมข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ นำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะและจัดทำแบบสอบถามให้ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

๓.๓.๒ การสร้างเครื่องมือเชิงคุณภาพ แบ่งเป็น ๒ ชุด

ชุดที่ ๑ ใช้สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา และคณาจารย์ที่รับผิดชอบโครงการรักษาศีล ๕ แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ ๒ ประเด็นสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบทของโครงการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตของโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๓ ประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ชุดที่ ๒ ใช้สัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิ(เจ้าคณะพระสังฆาธิการ) แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ ชื่อ ฉายา อายุ ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์

ส่วนที่ ๒ การพิจารณาผลการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ทำการสัมภาษณ์ ๒ ประเด็น คือ ๑) ผลการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี และ ๒) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต

๓.๓.๓ การตรวจหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

๑) นำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ดังกล่าวข้างต้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจน หรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ตรวจสอบมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ รูป/คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนาและทางด้านเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี ผู้ศึกษาจึงได้พิจารณาผู้เชี่ยวชาญที่มีเกณฑ์ดังกล่าวจำนวน ๕ รูป/คน เพื่อเป็นการตรวจสอบเนื้อหาความชัดเจนของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อทำการแก้ไขให้ดีขึ้น

๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้ตรงตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

สูตรการหาค่าความสอดคล้องแบบ IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ๑ = ครรชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์

$\sum R$ = ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N = จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด”^๕

โดยที่ +๑ = สอดคล้อง

๐ = ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง

-๑ = ไม่สอดคล้อง

๕) ค่าความสอดคล้องแบบ IOC ของแบบสอบถามเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไปทุกข้อ ซึ่งบ่งชี้ให้เห็นว่าคำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาความเชื่อมั่นต่อไป

^๕ พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร., ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการเชิงพุทธ, (พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๒๒๔-๒๒๖.

๖) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

(๑) พระสุธีรวิรัตน์, ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(๒) พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(๓) พระมหาภุชญา กิตติโสภโณ, ผศ.ดร.,	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(๔) ดร.ประเสริฐ ธิลา	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
(๕) ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๗) การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (try-out) กับสถานศึกษาที่มีโครงการโรงเรียนรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียน และไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน ๓๐ คน เพื่อดูความชัดเจนของข้อคำถาม ความเข้าใจของภาษาที่ใช้ การเรียงลำดับ เวลาที่เหมาะสม ด้วยวิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)^๖ ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ ๐.๗๘ จากนั้นนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นฉบับสมบูรณ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

สูตรสัมประสิทธิ์ แอลฟาของ “ครอนบาค” (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนี้คือ

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α = ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
 k = จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
 $\sum s_i^2$ = ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ
 s_t^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

^๖ บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่, พิมพ์ครั้งที่ ๖, กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓, หน้า ๑๑๗.

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ผู้วิจัยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ บทความ งานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม และขอหนังสืออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจก และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเองพร้อมผู้ช่วยการวิจัย ระหว่างวันที่ ๓๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ รวมใช้ระยะเวลา ๑ สัปดาห์ ซึ่งจำนวนแบบสอบถามที่สามารถเก็บคืนได้มีสภาพสมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

๔) นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๒) การเก็บข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่ได้จากการศึกษาจากเอกสารรายงานผลการดำเนินงานจากโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๓) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๔) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

๕) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๖) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

๑) นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถามแล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนลงในแบบลงรหัส (Coding Form)

๒) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓) การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น

(๑) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับชั้นการศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยสถานศึกษาตามหลัก CIPP Model วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(๓) ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการผลการดำเนินงานตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยสถานศึกษามัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

๔) การทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่มและการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่า มีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) โดยการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๕) ข้อคำถามปลายเปิดที่แสดงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ฯ ของนักเรียนผู้ศึกษาจะทำการจัดกลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสอบถาม ปลายเปิดจากนั้นจะทำการวิเคราะห์ โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) ส่วนข้อมูลที่ได้จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้านผลการดำเนินการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี วิเคราะห์โดยเขียนความเรียงและจัดกลุ่มโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique)

ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ

๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context) และการวิเคราะห์เชิงเหตุและผล (Cause and effect analysis) จากผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน ๙ รูป/คน

๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

๕.) ในการจัดทำข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้านข้อเสนอแนะ/บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากโครงการฯ ด้านผลกระทบของโครงการฯ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักของ Miles and Huberman สอดคล้องกับการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพในงานเขียนของ David Silverman (๒๐๐๕) เรื่อง *Doing Qualitative Research*^๗ ซึ่งอธิบายไว้ว่าเมื่อได้ข้อมูลทั้งจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและการสนทนากลุ่มเฉพาะแล้ว จะตรวจสอบข้อมูลเพื่อลดปริมาณลง ถ้าจำเป็น จากนั้นจัดทำเรื่องที่ศึกษาให้เป็นระบบ (Systemizing) จัดทำระบบให้เป็นข้อมูล (Data) และจัดทำข้อมูลให้เป็นปริมาณ (Quantity) เพื่อการอภิปรายเชิงปริมาณประกอบในบางประเด็น โดยเริ่มต้นด้วยการตรวจสอบข้อมูลเพื่อทราบว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเพียงพอหรือไม่ ตอบคำถามวิจัยได้หรือไม่ ใช้วิธีตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ตามแนวของ David Silverman ได้แก่

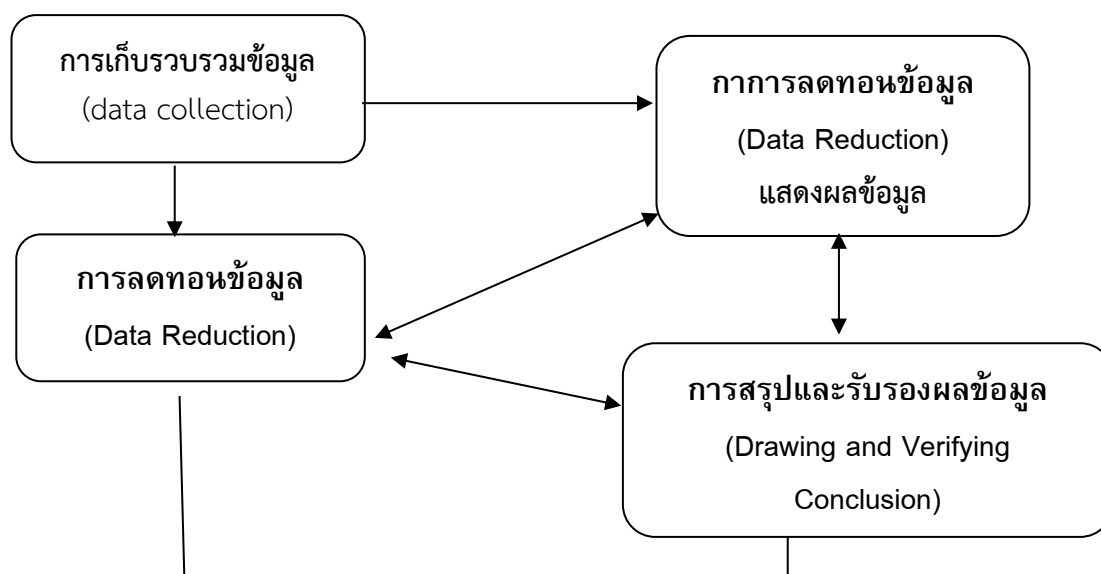
(๑) ตรวจสอบข้อมูลจาก ๓ ด้าน คือ เรื่องเวลา เรื่องสถานที่ และด้านบุคคล เพื่อตรวจสอบว่าเวลาวิจัยที่ต่างกัน สถานที่วิจัยต่างกันและบุคคลที่ให้ข้อมูลต่างกัน ข้อมูลจะเปลี่ยนไปหรือต่างจากข้อมูลที่ได้จากการวิจัยหรือไม่

(๒) การลดปริมาณข้อมูลที่จำเป็น เป็นขั้นตอนพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูล เลือกข้อมูลที่มีลักษณะร่วมกันและแตกต่างกัน เพื่อกำหนดหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis)

(๓) การจัดระบบข้อมูล เป็นการกำหนดให้ข้อมูลอยู่ในระบบที่จะใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปได้ง่าย โดยการจัดทำหมวดหมู่ของคำสำคัญหรือหมวดหมู่งาน จัดทำตารางคำสำคัญ และวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งถือเป็นหัวใจของการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังแสดงตามตารางภาพที่ ๓.๑

^๗ David Silverman, *Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction*, (California: SAGE Publication Inc., 2006)

ตารางภาพ ๓.๑ การวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของการวิเคราะห์ข้อมูลของ Miles and Huberman ที่มา : ประยุกต์จาก Data management and analysis methods โดย Huberman, A. M., & Mile, M. B.^๘

^๘ Huberman, A. M., & Mile, M. B., **Data management and analysis methods**. In N.K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.). (Handbook of Qualitative Research. Thousand Oaks, CA: Sage, ๑๙๙๔), pp.๔๑๓-๔๒๗.

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาใช้ระเบียบวิธีแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) โดยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เป็นด้านหลัก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการสนับสนุน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) แบบมีโครงสร้าง ประกอบกันเพื่อให้ข้อมูลที่ได้มาจากการสำรวจมานั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้สูงสุดในการสนับสนุนการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ อีกทั้งนำไปสู่ข้อเสนอแนะ และแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความคิดเห็นผลการพัฒนาโครงการและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการ รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า ช่วงเดือนมกราคม ๒๕๖๒ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ๒๗๔ ชุด ได้กลับคืนมาและอยู่ในสภาพสมบูรณ์ จำนวน ๒๗๔ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ แล้วนำแบบสอบถามมาลงรหัสข้อมูล เพื่อนำไปประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปประมวลผลการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๕ ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๖ ผลจากการสัมภาษณ์

๔.๗ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

X แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบที (t-Distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบเอฟ (F- Distribution)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสอง (Mean of Squares)
*	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕*

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ศึกษาได้ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษาที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ปีที่ ๖ ในอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง มีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ ๔.๑

ตารางที่ ๔.๑ แสดงจำนวนค่าร้อยละปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างจำแนกเป็น เพศ อายุ และระดับการศึกษา

(n=๒๗๔)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	-	-
หญิง	๑๗๖	๖๔.๒๓
ชาย	๙๘	๓๕.๗๗
รวม	๒๗๔	๑๐๐
อายุ		
๑๕ ปี	-	๐.๐๐
๑๖ ปี	๙๐	๓๒.๘๕
๑๗ ปี	๙๗	๓๕.๔๐
๑๘ ปี	๘๗	๓๑.๗๕
รวม	๒๗๔	๑๐๐
ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๙๐	๓๒.๘๕
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๘๙	๓๒.๔๘
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๙๕	๓๔.๖๗
รวม	๒๗๔	๑๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน ๒๗๔ คน จำแนกตามตัวแปรได้ดังนี้

เพศ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๓ เพศชาย จำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗๗

อายุ พบว่าส่วนใหญ่มีอายุ ๑๗ ปี จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๐ รองลงมาคืออายุ ๑๖ ปี จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๕ และมีอายุ ๑๘ ปี จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๕

ระดับการศึกษา พบว่าส่วนใหญ่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖๗ รองลงมา กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๕ และกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๘

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษา ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า ด้านการพัฒนากระบวนการ และด้านการพัฒนาผลผลิต

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับผลการดำเนินงานการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม

(n=๒๗๔)

การพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดย โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัด สุพรรณบุรี	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
บริบทของสถานศึกษา	๓.๙๑	๐.๘๐	มาก
ปัจจัยนำเข้า	๓.๘๕	๐.๙๐	มาก
กระบวนการ	๓.๘๐	๐.๙๑	มาก
ด้านผลผลิต	๓.๘๙	๐.๘๘	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๘๖	๓.๔๙	มาก

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๒ พบว่าระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการดำเนินดำเนินงานการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวมมีระดับผลการพัฒนามากทุกด้าน เฉลี่ย ๓.๘๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านบริบทของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓.๙๑ รองลงมา คือ ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๙ และด้านปัจจัยนำเข้ามีค่าเฉลี่ย ๓.๘๕ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านกระบวนการ มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๐

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษา จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๒๗๔)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	X	S.D.	แปลผล
๑. เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับการที่นักเรียนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข	๓.๙๕	๐.๗๕	มาก
๒. เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดเพื่อเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ	๓.๘๗	๐.๘๔	มาก
๓. เป็นโครงการที่ตอบสนอง/แก้ปัญหาได้ตรงจุด	๓.๘๐	๐.๘๖	มาก
๔. เป็นโครงการที่กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายกิจกรรม และห้วงเวลาดำเนินการไว้ชัดเจน	๓.๙๓	๐.๘๕	มาก
๕. เป็นโครงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกขั้นตอน ในสัดส่วนที่เหมาะสม	๓.๘๘	๐.๘๓	มาก
๖. เป็นโครงการที่ระบุความสำคัญ รวมถึงอธิบายผลดีผลเสียไว้ชัดเจน	๓.๙๖	๐.๘๓	มาก
๗. เป็นโครงการที่นักเรียนที่รับรู้และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการฯ	๓.๙๖	๐.๗๙	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๙๑	๐.๙๒	มาก

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๓ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม มีระดับผลการพัฒนามากทุกด้านเฉลี่ย ๓.๙๑ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ เป็นโครงการที่ระบุความสำคัญ รวมถึงอธิบายผลดีผลเสียไว้ชัดเจน และเป็นโครงการที่นักเรียนที่รับรู้และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการฯ มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๖ รองลงมาได้แก่เรื่อง เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับการที่นักเรียนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๕ และเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่เรื่อง เป็นโครงการที่ตอบสนอง/แก้ปัญหาได้ตรงจุด มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๐

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการดำเนินงาน การพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลา ม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๒๗๔)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียง และเหมาะสม	๓.๘๗	๐.๘๘	มาก
๒. เป็นโครงการที่มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์	๓.๘๒	๐.๙๖	มาก
๓. เป็นโครงการที่มีความพร้อมด้านการจัดเอกสาร/อุปกรณ์ ประกอบการฝึกปฏิบัติตามกิจกรรม	๓.๘๖	๐.๘๙	มาก
๔. อาจารย์มีความรู้ และความสามารถในการถ่ายทอดได้อย่าง เข้าใจ	๓.๘๒	๐.๙๓	มาก
๕. อาจารย์มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับอย่างเหมาะสม	๓.๗๗	๐.๙๙	มาก
๖. อาจารย์ใช้เวลาสอน/อบรมครบ ๑๔ สัปดาห์ตามแผนการ สอนที่กำหนดอย่างเหมาะสม	๓.๙๐	๐.๙๑	มาก
๗. ผู้บริหาร-อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาศิล ๕ เป็นปกติ ไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ เป็นประจำสม่ำเสมอ	๓.๙๒	๐.๙๐	มาก
เฉลี่ยรวม	๓.๘๕	๐.๙๒	มาก

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๔ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม มีระดับผลการพัฒนามากทุกด้านเฉลี่ย ๓.๘๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหาร-อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาศิล ๕ เป็นปกติ ไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ เป็นประจำ มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๒ รองลงมาได้แก่เรื่อง อาจารย์ใช้เวลาสอน/อบรมครบ ๑๔ สัปดาห์ตามแผนการสอนที่กำหนดอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๐ และเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่เรื่อง อาจารย์มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๗

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการดำเนินงาน การพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลา ม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนากะบวนการ จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๒๗๔)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. เป็นโครงการที่มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนา นักเรียน	๓.๗๗	๐.๙๒	มาก
๒. เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการ รักษาศิล ๕ ของโรงเรียน	๓.๗๔	๐.๙๗	มาก
๓. เป็นโครงการที่ระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน	๓.๘๐	๐.๙๘	มาก
๔. มีการชี้แจง/เผยแพร่ข้อมูล ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับ โครงการแก่กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ	๓.๘๖	๐.๙๓	มาก
๕. มีการกำหนดกลไก และวิธีการบริหารโครงการฯ โดยเปิด โอกาสให้กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็นตามสัดส่วนที่ เหมาะสม	๓.๘๒	๐.๙๑	มาก
๖. เป็นโครงการที่มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วย กิจกรรมความดี ครบ ๗ กิจกรรม	๓.๘๔	๐.๙๑	มาก
๗. เป็นโครงการที่มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้	๓.๗๘	๐.๙๓	มาก
เฉลี่ยรวม	๓.๘๐	๐.๙๔	มาก

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๕ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม มีระดับผลการพัฒนามากทุกด้านเฉลี่ย ๓.๘๐ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ มีการชี้แจง/เผยแพร่ข้อมูล ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการแก่กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๖ รองลงมาได้แก่เรื่อง เป็นโครงการที่มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยกิจกรรมความดี ครบ ๗ กิจกรรม มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๔ และเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่เรื่อง เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการรักษาศิล ๕ ของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๔

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการดำเนินงาน การพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลา ม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาผลผลิต จำแนกเป็นรายชื่อ

(n=๒๗๔)

ประเด็นการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ นี้ นักเรียนมีระดับความรู้/ความเข้าใจ/ทักษะการปฏิบัติเรื่องศีล ๕	๓.๘๓	๐.๘๙	มาก
๒. เมื่อสิ้นสุดแผนการสอนตามโครงการฯนี้ นักเรียนมีการจัดกิจกรรมตามวิถีพุทธ	๓.๘๘	๐.๙๒	มาก
๓. นักเรียนเคยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เพื่อนนักเรียนสมาทานรักษาศีล ๕	๓.๘๕	๐.๙๓	มาก
๔. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติทำร้ายร่างกายและหรือคติร้ายแรง	๓.๘๒	๐.๙๕	มาก
๕. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สิน	๓.๙๘	๐.๙๓	มาก
๖. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดละเมิดทางเพศ	๓.๙๒	๐.๘๘	มาก
๗. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติการหลอกลวง ดุหมั่น	๓.๙๕	๐.๘๗	มาก
๘. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ	๓.๙๐	๐.๘๖	มาก
๙. สถานศึกษามีการรณรงค์ให้บุคลากรทางการศึกษาสมัครเป็นสมาชิกรักษาศีล ๕	๓.๙๑	๐.๘๙	มาก
รวมเฉลี่ย	๓.๘๙	๐.๙๒	มาก

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๖ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในภาพรวม มีระดับผลการพัฒนาทุกด้าน เฉลี่ย ๓.๘๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สิน มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๘ รองลงมาได้แก่เรื่องบุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติการหลอกลวง ดุหมั่น มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๕ และเรื่องที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่เรื่อง บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติทำร้ายร่างกายและหรือคติร้ายแรง มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๒

๔.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

เป็นการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล โดยการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

สมมติฐานข้อที่ ๑ กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ ๑.๑ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศที่ต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรสองกลุ่ม โดยกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระจากกัน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) ดังนั้น จะปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) โดยการกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๔. ๗ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพด้านเพศ

(n=๒๗๔)

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงการ	Mean ($\bar{x}$)		SD		t	Sig
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ด้านบริบทของสถานศึกษา	๓.๘๗	๓.๙๗	๐.๘๙	๐.๗๕	๑.๔๓	๐.๗๐
ด้านปัจจัยนำเข้า	๓.๖๓	๓.๙๖	๑.๐๔	๐.๘๐	๔.๐๘	๐.๐๔*
ด้านกระบวนการ	๓.๕๓	๓.๙๔	๑.๐๗	๐.๗๗	๖.๑๓	๐.๐๑*
ด้านผลผลิต	๓.๗๑	๓.๙๘	๑.๐๗	๐.๗๔	๒.๙๙	๐.๐๘

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๗ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษา
 ศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามเพศ
 ผลการทดสอบ พบว่า

ความคิดเห็นในด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้ามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๔ และด้านการพัฒนา
 กระบวนมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๑ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก และยอมรับสมมติ
 ฐานรอง หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้าและ
 ด้านการพัฒนาระบวนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p < ๐.๐๕$)

ความคิดเห็นในด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๗ และด้าน
 ผลผลิตมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๘ ซึ่งมากกว่า ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานหลัก และปฏิเสธสมมติฐานรอง
 หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านบริบทของสถานศึกษา และด้านผลผลิต
 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p > ๐.๐๕$)

ตารางที่ ๔.๘ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็น จำแนกตามสถานภาพด้านเพศโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่

(n=๒๗๔)

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	SS.	df.	MS.	t	Sig
ด้านบริบทของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	.๐๙ ๘๓.๖๔ ๘๓.๗๔	๑ ๑๒๙ ๑๓๐	๐.๐๙ ๐.๖๔	๐.๑๔	๐.๗๐
ด้านปัจจัยนำเข้า	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๓.๒๙ ๑๐๓.๙๗ ๑๐๗.๒๖	๑ ๑๒๙ ๑๓๐	๓.๒๙ ๐.๘๐	๔.๐๘	๐.๐๔*
ด้านกระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๔.๘๘ ๑๐๒.๕๗ ๑๐๗.๔๕	๑ ๑๒๙ ๑๓๐	๔.๘๘ ๐.๗๙๕	๖.๑๓	๐.๐๑*
ด้านผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	๒.๒๙ ๙๘.๘๓ ๑๐๑.๑๒	๑ ๑๒๙ ๑๓๐	๒.๒๙ ๐.๗๖	๒.๙๙	๐.๐๘

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๘ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ระหว่างกลุ่มและภายในกลุ่มพบว่า

ความคิดเห็นในด้านปัจจัยนำเข้ามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๔ และด้านกระบวนการมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๑ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก และยอมรับสมมติฐานรอง หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p < ๐.๐๕$)

ความคิดเห็นในด้านบริบทของสถานศึกษามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๗ และด้านผลผลิตมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๘ ซึ่งมากกว่า ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานหลัก และปฏิเสธสมมติฐานรอง หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านบริบทของสถานศึกษา และด้านผลผลิตไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p > ๐.๐๕$)

สมมุติฐานข้อที่ ๑.๒ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่แตกต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากร ตั้งตามกลุ่มขึ้นไป ได้แก่ การทดสอบค่า เอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่า ผลการทดสอบกลุ่มอายุมีความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างน้อย ๒ กลุ่ม (ค่า Sig < ๐.๐๕) จึงนำไปทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD.) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ ๐.๐๕ แสดงดังตารางที่ ๔.๙

ตารางที่ ๔.๙ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็น จำแนกตามสถานภาพด้านอายุ

(n=๒๗๔)

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
ด้านบริบทของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๒	๒	๑.๒๑	๑.๙๐	๐.๑๕
	ภายในกลุ่ม	๘๑.๓๒	๑๒๘	๐.๖๓		
	รวม	๘๓.๗๔	๑๓๐			
ด้านปัจจัยนำเข้า	ระหว่างกลุ่ม	๘.๙๗	๒	๔.๔๘	๕.๘๔	๐. ๐๔
	ภายในกลุ่ม	๙๘.๒๘	๑๒๘	๐.๗๖		
	รวม	๑๐๗.๒๖	๑๓๐			
ด้านกระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	๑๐.๓๒	๒	๕.๑๖	๖.๘๐	๐. ๐๒
	ภายในกลุ่ม	๙๗.๑๓	๑๒๘	๐.๗๕		
	รวม	๑๐๗.๔๖	๑๓๐			
ด้านผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	๕.๗๖	๒	๒.๘๘	๓.๘๖	๐.๐๒
	ภายในกลุ่ม	๙๕.๓๖	๑๒๘	๐.๗๔		
	รวม	๑๐๑.๑๒	๑๓๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๙ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามอายุพบว่า

ความคิดเห็นในด้านปัจจัยนำเข้ามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๔ ด้านกระบวนการมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๒ และด้านผลผลิตมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๒ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานหลัก และยอมรับสมมติฐานรอง หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p < ๐.๐๕$)

ความคิดเห็นในด้านบริบทของสถานศึกษามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๑๕ ซึ่งมากกว่า ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานหลัก และปฏิเสธสมมติฐานรอง หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านบริบทของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p > ๐.๐๕$)

จากผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่ามีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย ๑ คู่ ที่แตกต่างกัน จึงนำไปทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD.) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ ๐.๐๕ แสดงดังตารางที่ ๔.๖ – ๔.๘

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นที่มีต่อความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า จำแนกตามสถานภาพด้านอายุโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD.

(n=๒๗๔)

อายุ (ปี)	$\bar{X}$	อายุ ๑๖ ปี	อายุ ๑๗ ปี	อายุ ๑๘ ปี
		๓.๕๓๙๕	๔.๑๖๑๒	๓.๘๐๒๖
๑๖	๓.๕๓๙๕	-	๐.๖๒๑๖ (๐.๐๐*)	๐.๒๖๓๐ (๐.๑๗*)
๑๗	๔.๑๖๑๒	-	-	- ๐.๓๕๘๖๖ (๐.๕๙*)
๑๘	๓.๘๐๒๖	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๐ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพด้านอายุ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๐ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่าง

ที่มีอายุ ๑๗ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๖๒ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๑๗ มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๒๖

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๑๗ มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๓๕

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้านกระบวนการ จำแนกตามสถานภาพด้านอายุโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD.

(n=๒๗๔)

อายุ (ปี)	$\bar{X}$	อายุ ๑๖ ปี ๓.๔๓๗๒	อายุ ๑๗ ปี ๔.๑๐๘๒	อายุ ๑๘ ปี ๓.๘๑๗๙
๑๖	๓.๔๓๗๒	-	-๐.๖๗๐๙๕ (๐.๐๐*)	-๐.๓๘๐๗๔ (๐.๐๕*)
๑๗	๔.๑๐๘๒	-	-	๐.๒๙๐๒๑ (๐.๑๒*)
๑๘	๓.๘๑๗๙	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๑ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพด้านอายุ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๐ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๖๗

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๕ เท่ากับ ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๓๘

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๑๒ มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๒๙

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นด้าน
ผลผลิต จำแนกตามสถานภาพด้านอายุโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD.

(n=๒๗๔)

อายุ (ปี)	$\bar{X}$	อายุ ๑๖ ปี	อายุ ๑๗ ปี	อายุ ๑๘ ปี
		๓.๖๐๙๒	๔.๑๒๒๔	๓.๘๙๗๔
๑๖	๓.๖๐๙๒	-	-๐.๕๐๑๕๒ (๐.๐๐*)	-๐.๒๗๖๕๑ (๐.๑๕*)
๑๗	๔.๑๒๒๔	-	-	๐.๒๒๕๐๑ (๐.๒๒*)
๑๘	๓.๘๙๗๔	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๒ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อ
ผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัด
สุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพด้านอายุ พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๐ น้อย
กว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการ
รักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่าง
ที่มีอายุ ๑๗ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๕๐

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๑๕
มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๖ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการ
รักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากับ
กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๒๗

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี กับกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๒๒
มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ ๑๗ ปี มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการ
รักษาศิล ๕ ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากลุ่ม
ตัวอย่างที่มีอายุ ๑๘ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๒๒

สมมติฐานข้อที่ ๑.๓ กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีระดับคิดเห็นต่อผลการ
พัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัด
สุพรรณบุรี แตกต่างกัน

H_0 : กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อผลการพัฒนา
โครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่
แตกต่างกัน

H_1 : กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างประชากรตั้งตามกลุ่มขึ้นไป ได้แก่ การทดสอบค่า เอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) เมื่อพบว่า ผลการทดสอบกลุ่มอายุมีความแปรปรวนแตกต่างกันอย่างน้อย ๒ กลุ่ม (ค่า Sig < ๐.๐๕) จึงนำไปทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD.) เพื่อหาว่าค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ ๐.๐๕ แสดงดังตารางที่ ๔.๑๓

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น จำแนกตามสถานภาพ ระดับการศึกษา

(n=๒๗๔)

ความคิดเห็นต่อการพัฒนาโครงการ	แหล่งความแปรปรวน	ss	df	MS	F	Sig
ด้านบริบทของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๔	๒	๐.๔๗๔	๐.๗๓	๐.๔๘
	ภายในกลุ่ม	๘๒.๗๙๓	๑๒๘	๐.๖๔๗		
	รวม	๘๓.๗๔	๑๓๐			
ด้านปัจจัยนำเข้า	ระหว่างกลุ่ม	๘.๘๔	๒	๓.๔๒๒	๔.๓๖๒	๐.๐๑
	ภายในกลุ่ม	๑๐๐.๔๒	๑๒๘	๐.๗๘๕		
	รวม	๑๐๗.๒๖	๑๓๐			
ด้านกระบวนการ	ระหว่างกลุ่ม	๘.๗๐๘	๒	๔.๓๕๔	๕.๖๔๔	๐.๐๐
	ภายในกลุ่ม	๘๘.๗๕๑	๑๒๘	๐.๗๗๑		
	รวม	๑๐๗.๔๖	๑๓๐			
ด้านผลผลิต	ระหว่างกลุ่ม	๔.๗๑๓	๒	๒.๓๕๗	๓.๑๒๙	๐.๐๔
	ภายในกลุ่ม	๙๖.๔๑๖	๑๒๘	๐.๗๖๓		
	รวม	๑๐๑.๑๒	๑๓๐			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๓ ระดับความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ความคิดเห็นในด้านปัจจัยนำเข้ามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๑ ด้านกระบวนการมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๐ และด้านผลผลิตมีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๔ ซึ่งน้อยกว่า ๐.๐๕ จึงปฏิเสธสมมุติฐานหลัก และยอมรับสมมุติฐานรอง หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้าน

ปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p < ๐.๐๕$)

ความคิดเห็นในด้านบริบทของสถานศึกษามีค่า Sig เท่ากับ ๐.๔๘ ซึ่งมากกว่า ๐.๐๕ จึงยอมรับสมมติฐานหลัก และปฏิเสธสมมติฐานรอง หมายความว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นด้านบริบทของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p > ๐.๐๕$)

จากผลการวิเคราะห์ค่าทางสถิติจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่ามีค่าเฉลี่ยอย่างน้อย ๑ คู่ ที่แตกต่างกัน จึงนำไปทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ Least Significant Difference (LSD.) เพื่อหาค่าเฉลี่ยคู่ใดบ้างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ ๐.๐๕ แสดงดังตารางที่ ๔.๑๔ – ๔.๑๖

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านปัจจัยนำเข้า
จำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษาโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD.

(n=๒๗๔)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
		๓.๕๓๙๗	๔.๐๙๒๘	๓.๘๕๐๔
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓.๕๓๙๕	-	-๐.๕๕๓ (๐.๐๐*)	-๐.๓๘๐ (๐.๐๕*)
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๔.๐๙๒๘	-	-	-๐.๑๗๓ (๐.๓๖*)
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๓.๘๕๐๔	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๔ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผล
การพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัด
สุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษา พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๐ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๕๕

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๔ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๓๘

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๓๖ มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๑๗

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านกระบวนการ
จำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษาโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD.

(n=๒๗๔)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
		๓.๔๓๗๒	๔.๐๓๑๐	๓.๙๓๒๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓.๔๓๗๒	-	๐.๕๙๓๗๔ (๐.๐๒*)	-๐.๔๙๕๔๐ (๐.๐๐*)
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๔.๐๓๑๐	-	-	๐.๐๙๘๓๔ (๐.๖๐*)
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๓.๙๓๒๖	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๕ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผล
การพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัด
สุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษา พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๒ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๕๙

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๐ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๔๙

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๖๐ มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๐๙

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าสถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านผลผลิต
จำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษาโดยเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี LSD.

(n=๒๗๔)

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ ๔	มัธยมศึกษาปีที่ ๕	มัธยมศึกษาปีที่ ๖
		๓.๖๒๐๙	๔.๐๔๗๖	๔.๐๐๐
มัธยมศึกษาปีที่ ๔	๓.๖๒๐๙	-	-๐.๔๒๖๖๙ (๐.๐๒*)	-๐.๓๗๙๐๗ (๐.๐๔*)
มัธยมศึกษาปีที่ ๕	๔.๐๔๗๖	-	-	๐.๐๔๗๖๒ (๐.๗๙*)
มัธยมศึกษาปีที่ ๖	๔.๐๐๐	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๖ เมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อผล
การพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัด
สุพรรณบุรี จำแนกตามสถานภาพระดับการศึกษา พบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๒ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ ปี โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๔๒

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๐๔ น้อยกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ -๐.๓๗

กลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีค่า Sig เท่ากับ ๐.๗๙ มากกว่า ๐.๐๕ หมายความว่า กลุ่มตัวอย่างที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ มีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำลังศึกษาอยู่ใน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ โดยมีผลต่างของค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๐.๐๔

๓) ผลการวิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ตามประเด็นที่กำหนด

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าความถี่ ค่าร้อยละของคำตอบเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี n = ๔๒ คน

(n=๒๗๔)

ปัญหา	ข้อจำกัด	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
เกิดจากสื่อต่าง ๆ	มีเวลาอยู่ในโรงเรียนจำกัด	ตั้งศูนย์อำนวยการ	๑๓	๑๔.๖๑
ชุมชนไม่มีส่วนร่วม	นักเรียนไม่ได้ร่วมคิด แต่ต้องทำตามอาจารย์สั่ง	ควรเป็นโครงการที่ทำร่วมกับนักเรียน/ชุมชน	๑๕	๑๖.๘๕
ไม่มีที่ตั้งชมรม	โรงเรียนไม่จัดห้องให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามโครงการฯ	ควรมีห้องนั่งสมาธิ/ห้องสวดมนต์/สมาทานศีลจากพระ	๑๗	๑๙.๑๐
ไม่ทำอย่างต่อเนื่อง	ขาดงบประมาณ ขาดการทุ่มเท ขาดการเสียสละ	ควรทำอย่างจริงจัง	๑๖	๑๗.๙๘
จัดกิจกรรมไม่ครบ	กิจกรรม ๗ กิจกรรมทำบ้างไม่ทำบ้าง	ควรจัดให้ต่อเนื่องและครบตามเวลาที่กำหนดไว้	๑๕	๑๖.๘๕
ไม่มีการตรวจสอบบันทึกความดี	สมุดบันทึกความดี มีไม่เพียงพอ	ควรมีการตรวจสอบบันทึกความดีเดือนละ ๑ ครั้ง	๑๓	๑๔.๖๑

ผลการรวบรวมและสรุปคำถามปลายเปิดตามตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๒๗๔ คน ได้แสดงความคิดเห็นจำนวน ๘๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๔๘

สรุปผลจากคำถามปลายเปิด: กลุ่มตัวอย่างต้องการให้โรงเรียนจัดห้องนั่งสมาธิ/สวดมนต์/สมาทานศีลจากพระมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ ๑๙.๑๐ รองลงมาได้แก่ ควรทำอย่างจริงจังคิดเป็นร้อยละ ๑๗.๙๘ และที่มีการแสดงความคิดเห็นน้อยสุดเรื่อง ควรเป็นโครงการที่ทำร่วมกับนักเรียน/ชุมชน และ ควรมีการตรวจสอบบันทึกความดีเดือนละ ๑ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๖๑ ตามลำดับ

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นรายข้อ

(n=๒๗๔)

ประเด็นการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับการที่นักเรียนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข	๓.๗๙	๑.๐๓	มาก
๒. เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดเพื่อเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ	๓.๗๑	๑.๐๒	มาก
๓. เป็นโครงการที่ตอบสนอง/แก้ปัญหาได้ตรงจุด	๓.๗๖	๐.๘๗	มาก
๔. เป็นโครงการที่กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม และห้วงเวลาดำเนินการไว้ชัดเจน	๔.๐๐	๐.๙๕	มาก
๕. เป็นโครงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกขั้นตอน ในสัดส่วนที่เหมาะสม	๓.๙๐	๐.๙๑	มาก
๖. เป็นโครงการที่ระบุความความสำคัญ รวมถึงอธิบายผลดี ผลเสียไว้ชัดเจน	๔.๐๓	๐.๙๔	มาก
๗. เป็นโครงการที่นักเรียนที่ได้รับรู้และเข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการ	๓.๔๖	๐.๘๗	ปานกลาง
๘. ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการฯ.	๔.๖๗	๐.๖๘	มากที่สุด
๙. การมีส่วนร่วมของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นแผนการสอนตามโครงการฯ	๓.๘๐	๑.๐๗	มาก
๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามโครงการฯ	๓.๘๓	๑.๐๐	มาก
๑๑. ความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ	๓.๑๙	๐.๘๙	ปานกลาง
๑๒. ความคุ้มค่าเชิงสังคม	๓.๕๙	๐.๘๔	มาก
๑๓. ประสิทธิภาพการบริหารโครงการภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการฯ	๓.๖๕	๐.๘๕	มาก
รวม	๓.๗๙	๐.๙๒	มาก

ผลการศึกษาตามตารางที่ ๔.๑๘ ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลการดำเนินงานการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๙ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่รับผิดชอบ

โครงการฯ มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ รองลงมาอยู่ในระดับมากในเรื่อง เป็นโครงการที่ระบุความสำคัญ รวมถึงอธิบายผลดีผลเสียไว้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๓ และอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องความคุ้มค่าเชิง เศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๙

๔.๕ สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา โครงการรักษาศิล ๕ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ด้านการพัฒนาบริบทของโครงการฯ จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า คำถามข้อที่ ๑ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับด้านการพัฒนาบริบทของโครงการ รักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนของท่าน มี ๓ ข้อย่อย

๑.๑ วัตถุประสงค์ของโครงการรักษาศิล ๕ สอดคล้องกับนโยบายขององค์การของท่าน หรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) มีความสอดคล้อง เช่น นโยบายของรัฐบาล ได้แก่ โรงเรียนคุณธรรม นโยบายของ จังหวัดสุพรรณบุรีได้แก่ เยาวชนคนดีศรีสุพรรณ และนโยบายของโรงเรียน ได้แก่ กิจกรรมอบรม นักเรียนทุกวันศุกร์^๑

๒) มีความสอดคล้อง ยกตัวอย่าง นักเรียนยังอยู่ในวัยเรียนจึงไม่มีการแต่งงานและมี สถานะว่าแฟน เพราะฉะนั้นไม่ทำผิดศีลข้อ ๓ คือ การประพฤติดิฉันในกาม^๒ และ ๔ มีความเห็น สอดคล้องกัน^๓

๓) สอดคล้องเพราะโรงเรียนเป็นโรงเรียนวิถีพุทธอยู่แล้ว^๔

๕) สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนที่ต้องการให้นักเรียนเป็นคนดีมีศีลธรรม^๕

๖) ควรมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของ โครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับ นโยบายขององค์การต้นสังกัดของโรงเรียนและการเตรียมการภายในของโครงการ^๖

๗) ควรให้มีความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายของของ โรงเรียนและการเตรียมการภายในของโรงเรียน^๗

^๑ สัมภาษณ์ รังษี วิบุรณอรรถกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสมารผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๒ สัมภาษณ์ ภักดิ์สิริธิดา สิริธัมมิโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๓ สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๔ สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รัฐรังษิยภูมิ, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ .

^๕ สัมภาษณ์ ยุพา พัทธวงษ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า”สูงสมารผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๖ สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๗ สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๘) ควรมีการวิเคราะห์ ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายต้นสังกัด^๘

๙) ควรมีการตรวจสอบวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์การต้นสังกัดของโรงเรียน^๙

สรุปความได้ว่า วัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา ๕ สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา และกระทรวงศึกษาธิการ แต่ควรมีการวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษากับบริบทของโครงการการศึกษา ๕ และวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการในด้านสภาพทั่วไปกับวัตถุประสงค์ของโครงการการศึกษา ๕

๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการศึกษา ๕ มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) มีความเหมาะสมดี สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ^{๑๐}

๒) มีความเหมาะสมอย่างมาก ทำให้คุณครูและนักเรียนเกิดความเข้าใจศิลป ๕ จึงทำให้บุคลากรในโรงเรียนหันมาปฏิบัติตามหลักศิลป ๕ มากขึ้น^{๑๑}

๓) มีความเหมาะสมเพราะโรงเรียนตั้งเป้าหมายให้เด็กเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม^{๑๒}

๔) มีความเหมาะสมอย่างมากตามวัตถุประสงค์ของโครงการ^{๑๓}

๕) ^{๑๔}และ ๖) มีความเหมาะสมกับสังคมในปัจจุบันที่จะช่วยเสริมสร้างสังคมสันติสุข^{๑๕}

๗).เหมาะสม มีประโยชน์ มีคุณค่า^{๑๖}

๘) มีประโยชน์ มีคุณค่า นำไปใช้ได้จริง^{๑๗}

^๘ สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจ๋านงค์ ปิยวณโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^๙ สัมภาษณ์ พระครูสิริวิฑูริย์ (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐} สัมภาษณ์ รังษิ วิบุรณรรถกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า ”สูงสูดผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ภักดิ์สิริจิตา สิริศรีสมบัติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓} สัมภาษณ์ อภิตา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔} พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสูดผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจ๋านงค์ ปิยวณโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๙) เหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้จริง^{๑๘}

สรุปความได้ว่า วัตถุประสงค์ของโครงการศิลป ๕ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ ทำให้คุณครูและนักเรียนเกิดความเข้าใจศิลป ๕ จึงทำให้บุคลากรในโรงเรียนหันมาปฏิบัติตามหลักศิลป ๕ มากขึ้น สอดคล้องกับสังคมไทยในปัจจุบันที่จะช่วยเสริมสร้างสังคมสันติสุข

๑.๓ นักเรียนที่ได้ร่วมโครงการศิลป ๕ เกิดการเรียนรู้ เข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของโครงการฯ หรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) นักเรียนมีความเข้าใจในโครงการฯ ได้รู้วัฒนธรรมไทยและวัฒนธรรมชาวพุทธที่ดงาม^{๑๙}

๒) นักเรียนมีความเข้าใจในโครงการฯ นักเรียนมีการหันมาปฏิบัติศิลป ๕ หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ^{๒๐} และ ๔) มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน^{๒๑}

๓) นักเรียนเข้าร่วมโครงการแต่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จในการตอบสนองนโยบายของโรงเรียน^{๒๒}

๔) เกิดความเข้าใจนักเรียนมีการหันมาปฏิบัติศิลป ๕ หลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ^{๒๓}

๕) เข้าใจปานกลาง^{๒๔}

๖) เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการฯ^{๒๕}

๗) เกิดการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติ^{๒๖}

๘) เกิดการเรียนรู้^{๒๗}

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิจิตรังสี, รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๙} สัมภาษณ์ รัชชี่ วิบุรณอรรถกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสมารพดุงวิทย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ภักดิ์สิริธิดา สิริธรรมโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๑} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๒} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราชภัฏราชรัฐรังสฤษฏ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๓} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๔} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสมารพดุงวิทย), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๕} พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๖} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาทร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๗} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทร์ ปิยวัฒน์, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๙) เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการฯ^{๒๘}

สรุปความได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจในโครงการฯ เกิดประโยชน์ มีคุณค่านำไปใช้ได้จริง เกิดการเรียนรู้ และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า

คำถามข้อที่ ๒ แบ่งคำถามเป็น ๓ ข้อย่อย

๒.๑ โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียง และเหมาะสมหรือไม่
อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากโรงเรียนอย่างพอเพียง และควรมีการนิเทศติดตามโครงการอย่างต่อเนื่อง^{๒๙}

๒) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียง และเหมาะสมต่อการใช้จ่ายในโครงการอย่างมาก^{๓๐} และ ๔) มีความเห็นสอดคล้องกัน^{๓๑}

๓) เงินงบประมาณในการนำเข้าโครงการรักษาศีล ๕ ครูผู้รับผิดชอบไม่ได้รับเลย^{๓๒}

๕) เหมาะสม^{๓๓}

๖). ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น^{๓๔}

๗) ไม่ทราบเรื่องงบประมาณ^{๓๕}

๘) น่าจะได้รับการงบประมาณเพราะเป็นนโยบายระดับประเทศ^{๓๖}

^{๒๘} พระครูสิริวิมล (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๒๙} สัมภาษณ์ รัชช วิบุรณ์อรธกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลาม้า”สูงสุมาลผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ภักดิ์สิริญาดา สิริศรีสมบัติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๑} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๒} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางพลาม้า (สูงสุมาลผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๓} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รัฐรังสฤษฎ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๔} พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๕} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาทร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๖} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทร์ ปิยวัฒน์, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๙) ไม่ทราบเรื่องงบประมาณ แต่ทางวัดก็ยินดีสนับสนุนงบประมาณให้โรงเรียนถ้ามีการร้องขอความช่วยเหลือมา^{๓๗}

สรุปความได้ว่า มีบางแห่งได้รับงบประมาณเพียงพอ แต่มีบางแห่งครูผู้รับผิดชอบโครงการไม่ได้รับงบประมาณเลย

๒.๒ โครงการนี้มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ แรงงาน หรือไม่อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ แรงงาน แต่ขอให้มีบุคลากรมาช่วยขับเคลื่อน^{๓๘}

๒) มีบุคลากรให้ความร่วมมือในการจัดอบรมหรือกิจกรรมมีวัสดุ-อุปกรณ์เครื่องมือพร้อมนักเรียนและคุณครูช่วยกันจัดกิจกรรมทุกครั้งทำให้มีแรงงานในการจัดกิจกรรม^{๓๙} และ ๔). มีความเห็นสอดคล้องกัน^{๔๐}

๓) โรงเรียนมีความพร้อมด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ แรงงาน แต่บุคลากรไม่ค่อยเห็นความสำคัญเท่าที่ควร^{๔๑}

๕) มีการประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนน้อย^{๔๒}

๖) ทางวัดยินดีสนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ^{๔๓} และ ๗)^{๔๔,๔๕,๔๖} มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

^{๓๗} พระครูสิริวิฑูรย์ (วิสุทฺธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๘} สัมภาษณ์ รัชชี่ วิบุรณรรณกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลาม้า”สูงสูมาพดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๓๙} สัมภาษณ์ ภักดิ์สิริธิดา สิริศรีสมบัติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๐} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางพลาม้า (สูงสูมาพดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๒} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๓} พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๔} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๕} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทร์ ปิยวัฒน์, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๖} พระครูสิริวิฑูรย์ (วิสุทฺธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

สรุปความได้ว่า ปัจจัยด้านวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ในการดำเนินงานตามโครงการมีเพียงพอ มีความพร้อมด้านบุคลากร แต่ยังคงความมุ่งมั่นในการทำโครงการ

๒.๓. โครงการนี้มีเจ้าหน้าที่/บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) ครูมีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการฝ่ายงานบริหารวิชาการ และครูประจำกลุ่มสาระร่วมกันดำเนินงาน^{๔๗}

๒) มีพระอาจารย์ และนางอภิตา เตียววิไล ให้ความสำคัญกับโครงการดีมาก และคอยให้ความรู้เกี่ยวกับศีล ๕ ให้นักเรียนอยู่เสมอ^{๔๘} และ^{๔๙} มีความเห็นสอดคล้องกัน^{๔๙}

๓) ที่โรงเรียนมีเจ้าหน้าที่บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการเป็นอย่างดี แต่มีงานที่จะรับผิดชอบมากมายหลายหน้าที่^{๕๐}

๕) มีความรู้ระดับปานกลาง^{๕๑}

๖) ในส่วนของทางวัดมีบุคลากรที่เชี่ยวชาญพร้อมให้การสนับสนุนไปปฏิบัติหน้าทุกสัปดาห์^{๕๒} และ ๗)^{๕๓} ๘)^{๕๔} ๙)^{๕๕} มีความเห็นสอดคล้องกัน

สรุปความได้ว่า ครูมีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการ แต่มีงานที่จะรับผิดชอบมากมายหลายหน้าที่ ทางคณะสงฆ์ยินดีให้การสนับสนุนบุคลากรปฏิบัติการอบรมเรื่องศีลธรรมแก่นักเรียน

^{๔๗} สัมภาษณ์ รัชชี วิบุรณ์ธรรณกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมาพรผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ภักดีสิริธิดา สิริธัมมิโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๔๙} สัมภาษณ์ อภิตา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๐} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมาพรผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๑} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๒} พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๓} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๔} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวัฒน์, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๕} พระครูสิริวิฑูรังษี (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

สรุปผลจากการสัมภาษณ์สภาพการพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า วัสดุ อุปกรณ์ และบุคลากร มีเพียงพอ แต่พบประเด็นปัญหาในด้านหรือผู้บริหารโครงการให้ความสำคัญด้านปัจจัยนำเข้าแตกต่างกัน ควรให้ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบควรทำการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยที่ใช้ดำเนินงานตามโครงการ และความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น

ด้านการพัฒนากระบวนการ

คำถามข้อที่ ๓ แบ่งคำถามเป็น ๔ ข้อย่อย

๓.๑ มีการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วย ๗ กิจกรรม ที่สอดคล้องและตอบสนองวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) การกำหนดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วย ๗ กิจกรรม ควรมีการดำเนินการเชิงรุก ต่อเนื่อง และจริงจัง^{๕๖}

๒) มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือมีการกำหนดกิจกรรมตอบสนองวัตถุประสงค์ใน ๗ กิจกรรม นักเรียนมีความพัฒนาความเข้าใจมากขึ้นในแต่ละวัน^{๕๗} และ ๔) มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน^{๕๘}

๓) การร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ทำตอนเริ่มต้น พอนานๆ ไปก็จะเลือนหาย แต่การสอนศีลธรรมในโรงเรียนก็สอนในชั่วโมงเรียน ส่วน ๗ กิจกรรมทำไม่ได้ครบทุกข้อ^{๕๙}

๕) ครบถ้วน^{๖๐}

๖)^{๖๑} ๗)^{๖๒} ๘)^{๖๓} และ(๙)^{๖๔} ควรมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การบูรณาการการเรียนการสอน มีความเห็นสอดคล้องกัน

^{๕๖} สัมภาษณ์ รัชชี วิบุรณ์อรธกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมาลผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๗} สัมภาษณ์ ภักดีศิริยุธา สิริศรีสมบัติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๘} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมาลผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๐} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๑} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโศโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๒} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๓} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทร์ ปิยวัฒน์, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุง, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๔} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิฑูริ่งษ์ (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

สรุปความได้ว่า มีการกำหนดกิจกรรมตอบสนองวัตถุประสงค์ใน ๗ กิจกรรมนักเรียน แต่การร่วมกิจกรรมส่วนใหญ่ทำตอนเริ่มต้น พอนานๆ ไปก็จะเลือนหาย ควรมีการดำเนินการเชิงรุก ต่อเนื่อง และจริงจัง

๓.๒. มีการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการทุกระยะหรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) มีการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการทุกระยะ^{๖๕}

๒)^{๖๖} และ ๔)^{๖๗} มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ มีการจัดตั้งคณะผู้ดูแลโครงการคือคุณครูในหมวดสังคมศึกษาและท่านผู้อำนวยการโรงเรียน

๓) มี รายงานโครงการทุกระยะตามกำหนดเวลาของสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา^{๖๘}

๕) มีการกำกับติดตามความก้าวหน้าค่อนข้างน้อย^{๖๙}

๖)^{๗๐} ๗)^{๗๑} ๘)^{๗๒} ๙)^{๗๓} มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ ควรมีการติดตามการประเมินผลอย่างเป็นระบบ แล้วควรนำผลการประเมินมาแจกแจงเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง มีการประเมินผลทุกระยะ

สรุปความได้ว่า มีการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการทุกระยะ และนำผลการประเมินมาแจกแจงเพื่อหาจุดอ่อน จุดแข็ง ทุกระยะ

สรุปผลจากการสัมภาษณ์สภาพการพัฒนาด้านกระบวนการ มีการกำหนดกิจกรรมตอบสนองวัตถุประสงค์ใน ๗ กิจกรรม มีการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจติดตามประเมินผลเป็นระยะ ๆ แต่การทำกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตาม ๗ กิจกรรมไม่ต่อเนื่องและจริงจัง ควรมีการดำเนินการเชิงรุก ต่อเนื่อง และจริงจัง

^{๖๕} สัมภาษณ์ รัชชี วิบุรณัฏฐกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมาลพดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ภักดีศิริยุดา สิริศรีสมบัติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๗} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒..

^{๖๘} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมาลพดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๖๙} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๐} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโศโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๑} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๒} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวงโค, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๓} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิมูญรังษี (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

และควรมีการวิเคราะห์ด้านกระบวนการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การบูรณาการการเรียนการสอน ความสำเร็จ
การประเมินวางแผนพัฒนาต่อไป

๓.๓. มีการจัดกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงจนอย่างต่อเนื่อง หรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) มีการจัดกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงจนอย่างต่อเนื่องเช่น มารยาทไทย การไหว้ การบูชา
พระรัตนตรัย^{๗๔}

๒) ^{๗๕} และ ^{๗๖}) มีความเห็นสอดคล้องกัน คือมีการจัดกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงจนอย่างต่อเนื่อง
ต่อเนื่อง โดยทางโรงเรียนจะจัดคาบพระพุทธศาสนา จะให้นักเรียนได้นั่งสมาธิและการสอนที่สบายใจ
สบายกายทำให้นักเรียนมีความสุข

๓) ไม่ได้จัดอย่างต่อเนื่อง^{๗๗}

๕) มีในระดับปานกลาง^{๗๘}

๖)^{๗๙} ๗)^{๘๐} ๘)^{๘๑} และ ๙)^{๘๒} ไม่ทราบ แต่โรงเรียนควรต้องจัดกิจกรรมสุขจริงจนอ มี
ความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน

สรุปความว่า บางแห่งมีการจัดกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงจนอย่างต่อเนื่อง แต่บางแห่งไม่มี
การจัด หรือจัดในระดับปานกลาง

๓.๔. มีระบบติดตาม และรายงานผลจากสมุดบันทึกความดี/กิจวัตรความดีภาคเรียนที่ ๑
(ฝึกตน) และภาคเรียนที่ ๒ (เข้มแข็ง และร่วมกับผู้อื่น) หรือไม่ อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

^{๗๔} สัมภาษณ์ รัชชี วิบุรณอรรถกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมาลพดุงวิทย์, ๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๕} สัมภาษณ์ ภักดีสิริยุดา สิริศรีสมบัติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์
๒๕๖๒.

^{๗๖} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์
๒๕๖๒.

^{๗๗} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๘} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมาลพดุงวิทย์), ๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๗๙} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโศโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์,
๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๐} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๑} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวงโค, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๒} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิมูขิรังษี (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๑) มีระบบติดตาม และรายงานผลจากสมุดบันทึกความดี/กิจวัตรความดีภาคเรียนที่ ๑ (ฝึกตน) และภาคเรียนที่ ๒ (เข้มข้น และร่วมกับผู้อื่น) รวมทั้งมีการบันทึกพฤติกรรมความดีของนักเรียน^{๘๓}

๒) มีระบบติดตาม และรายงานผลจากสมุดบันทึกความดี ทรี- หู- วัน (๓๒๑)ให้นักเรียนได้บันทึกความดีงามของตนเองและความดีรอบข้างทุก ๆ วัน มีการบันทึกการทำกิจวัตรประจำวันทั้ง ๗ วัน^{๘๔}

๓) ไม่ได้รับสมุดบันทึกเลย^{๘๕}

๔) มีการแจกสมุดบันทึกความดี ทรี-หู-วัน (๓๒๑) ให้นักเรียนได้บันทึกความดีของตนเองและความดีรอบข้างในทุกๆวันมีการบันทึกการทำกิจวัตรประจำวัน ๗ วัน^{๘๖}

๕) มีในระดับปานกลาง^{๘๗}

๖)^{๘๘} ๗)^{๘๙} ๘)^{๙๐} และ ๙)^{๙๑} ตอบไปในทิศทางเดียวกันคือ ไม่ทราบ แต่โรงเรียนควรต้องจัดให้มีกิจกรรมบันทึกความดี

สรุปความได้ว่า บางแห่งมีระบบติดตาม และรายงานผลจากสมุดบันทึกความดี/กิจวัตรความดีภาคเรียนที่ ๑ (ฝึกตน) และภาคเรียนที่ ๒ (เข้มข้น และร่วมกับผู้อื่น) รวมทั้งมีการบันทึกพฤติกรรมความดีของนักเรียน บางแห่งไม่ได้รับแจกสมุดบันทึกความดีและมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

สรุป ประเด็นคำตอบเกี่ยวกับด้านการพัฒนากระบวนการดำเนินงานของโครงการรักษาศีล ๕ ฯ มีการดำเนินกิจกรรมบ้างไม่ได้ดำเนินการบ้าง ประเด็นปัญหาจึงมุ่งไปที่ขาดการควบคุมการดำเนินงานจากทุกระดับชั้นขององค์กร ขาดการประเมินความก้าวหน้าของโครงการอย่างเป็นระบบ

^{๘๓} สัมภาษณ์ รังษิ วิบุรณัฏฐกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมาลพดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๔} สัมภาษณ์ ภักดีสิริญาดา สิริธัมมิโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๕} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รัฐรังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๖} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๗} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมาลพดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๘} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสภา), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๘๙} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๐} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวณโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๑} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิมลรังษิ (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

ขาดการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของโครงการ รวมทั้งไม่มีการนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อวางแผนพัฒนาให้เป็นแบบอย่างที่ดี

ด้านพัฒนาผลผลิต

คำถามข้อที่ ๔ แบ่งคำถามเป็น ๓ ข้อย่อย

๔.๑. คุณภาพชีวิตของนักเรียนที่เกิดจากการเข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมทางกาย/วาจา/ใจ เปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) คุณภาพชีวิตของนักเรียนที่เกิดจากการเข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมทางกาย/วาจา/ใจ เปลี่ยนแปลงดีขึ้น มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดีขึ้น^{๙๒}

๒) คุณภาพชีวิตของนักเรียนที่เกิดจากการเข้าร่วมโครงการมีการเปลี่ยนแปลงดูสดใส ร่าเริง และตั้งใจเรียน มีการพูดจาไพเราะ มีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น ซึ่งทั้งหมดนี้มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากการเข้าร่วมโครงการ^{๙๓}

๓) ถ้าโรงเรียนมีทั้งครูและนักเรียนที่ทำงานกันอย่างจริงจังถือว่าเป็นโครงการที่ดีและเด็กก็จะประพฤติตัวดีมีการเปลี่ยนแปลงขึ้น^{๙๔}

๔) นักเรียนดูสดใส ร่าเริง และตั้งใจเรียนกันมากขึ้น มีการพูดจาที่ไพเราะ มีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่นทั้งหมดนี้มีการเปลี่ยนแปลงหลังจากเข้าร่วมโครงการ^{๙๕}

๕) ทำให้นักเรียนมีความประพฤติด้านกาย วาจา ใจ ดีขึ้น^{๙๖}

๖)^{๙๗} ๗)^{๙๘} ๘)^{๙๙}

และ ๙)^{๑๐๐} มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ มีคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕

^{๙๒} สัมภาษณ์ รังษิ วิบุรณนรรณกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมารผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๓} สัมภาษณ์ ภักดีสิริยุดา สิริศรีสมบัติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๔} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รัฐรังสฤษฎ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๕} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๖} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมารผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๗} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสภา), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๘} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๙๙} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวณโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๐} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิมูขิรังษิ (วิสุโท), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

สรุปความว่า คุณภาพชีวิตของนักเรียนที่เกิดจากการเข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมทางกาย/วาจา/ใจ เปลี่ยนแปลงดีขึ้น มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ดีขึ้น นักเรียนดูสดใสร่าเริงและตั้งใจเรียนกันมากขึ้นมีการพูดจาที่ไพเราะ มีน้ำใจในการช่วยเหลือผู้อื่น แต่ถ้าโรงเรียนมีทั้งครูและนักเรียนที่ทำร่วมกันอย่างจริงจังถือว่าเป็นโครงการที่ดี

๔.๒. นักเรียนได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ในด้านใดมากที่สุด อย่างไร

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) ในเรื่องการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน และด้านการเรียน มากที่สุด^{๑๐๑}

๒)^{๑๐๒} และ ๔)^{๑๐๓} มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ นักเรียนได้รับประโยชน์จากการรักษาศีล ๕ และจากการปฏิบัติศีล ๕

๓) ในด้านทำความดีเคารพผู้มีพระคุณ^{๑๐๔}

๕) นักเรียนได้รับการขัดเกลาและประพุดิตนเป็นพลเมืองดีของสังคม ^{๑๐๕}

๖)^{๑๐๖} ๗)^{๑๐๗} และ ๘)^{๑๐๘} มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือจากการสังเกตพบว่านักเรียนส่วนหนึ่งมีพฤติกรรมที่ดีขึ้น

๘) ไม่ได้รับรายงานจากสถานศึกษา^{๑๐๙}

สรุปความได้ว่า นักเรียนได้รับการขัดเกลาและประพุดิตนเป็นพลเมืองดีของสังคม นักเรียนได้รับประโยชน์จากการรักษาและการปฏิบัติศีล ๕ ช่วยแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน และด้านการเรียน มากที่สุด

๔.๓. นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของศีล ๕ หรือมีพฤติกรรมลด ละ เลิก จากการปฏิบัติละเมิดศีล ๕ มีจำนวนมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร

^{๑๐๑} สัมภาษณ์ รัชชี วิบุรณอรรถกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุमारผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๒} สัมภาษณ์ ภักดีสิริยุดา สิริวิทย์โชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๓} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๔} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๕} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุमारผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๖} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๗} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาร (ปสนนจิตโต) อายุ ๖๕ ปี เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิฑูริ (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๐๙} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทร์ ปิยวณโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑)^{๑๑๐} และ ๒)^{๑๑๑} มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของศิลปะ ๕ มากขึ้น^{๑๑๒}

๓) มีความประพฤติดีมากขึ้น^{๑๑๓}

๔) สอบถามผู้ปกครองหลังจากเข้าร่วมโครงการว่าเด็กนักเรียนมีการพูดความจริงมาก
ขึ้น^{๑๑๔}

๕) มีในระดับปานกลาง^{๑๑๕}

๖)^{๑๑๖} และ ๗)^{๑๑๗} มีความเห็นสอดคล้องกันคือ มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของศิลปะ ๕
มากขึ้น

๘)^{๑๑๘} และ ๙)^{๑๑๙} มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันคือ มีการประพฤติดีตามหลักศิลปะ ๕
แต่ก็ยังมีการล่วงละเมิดศิลปะ ๕ เช่น การฆ่าปลา ฆ่าหนู ฆ่างู การพูดเท็จ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สรุปความได้ว่า มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของศิลปะ ๕ และมีความประพฤติดีมากขึ้น แต่
บางแห่งมีการประพฤติอยู่ในระดับปานกลาง แต่นักเรียนบางส่วนมีการประพฤติดีตามหลักศิลปะ ๕ แต่ก็
ยังมีการล่วงละเมิดศิลปะ ๕

สรุป ประเด็นคำตอบเกี่ยวกับด้านพัฒนาผลผลิตของโครงการรักษาศิลปะ ๕ พบว่า
นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมดีขึ้น แต่ก็มีส่วนยังลางละเมิดศิลปะ ๕ แต่พบประเด็นปัญหาในด้าน
ขาดการประเมิณเชิงลึกในด้านพฤติกรรม ซึ่งต้องใช้เครื่องมือในการประเมินแบบสังเกตแบบมี

^{๑๑๐} สัมภาษณ์ รัชชี วิบุรณอรรถกร อายุ ๕๖ ปี รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้าสูงสุมารผดุงวิทย์,
๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ภักดีศิริฤดา สิริศรีมิโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์
๒๕๖๒.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ รัชชี วิบุรณอรรถกร อายุ ๕๖ ปี รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้าสูงสุมารผดุง
วิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระราชสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สี่ประยงค์ อายุ ๕๙ ปี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รัฐ
รังสฤษฎ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมารผดุงวิทย์), ๔
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวน
หงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต) อายุ ๖๕ ปี เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า,
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๘} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทร์ ปิยวงโค อายุ ๔๖ ปี ๒๕ พรรษา เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม
เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๑๙} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิมลรังษี (วิสุทโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

เป้าหมาย การติดตามประเมินผลพฤติกรรมนักเรียนในชุมชน การประเมินจากร้านค้าขายในชุมชน เช่น ปริมาณการขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นหรือลดลงในรอบ ๓ เดือน เป็นต้น

๔.๖. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ต่อโครงการรักษาศีล ๕ ฯ แบ่งออกเป็น ๔ ช้อย่อย

๑. ด้านบริบท

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) โรงเรียนดำเนินการโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระสังคมศึกษา แต่ไม่ได้เน้นในเรื่องโครงการรักษาศีล ๕ อย่างจริงจัง^{๑๒๐}

๒) กิจกรรมบางอย่างของโครงการกับนโยบายของโรงเรียนไม่สอดคล้องกันทำให้ดำเนินการไม่ได้^{๑๒๑}

๓) เหมาะสมดีอยู่แล้ว^{๑๒๒}

๔) กิจกรรมบางอย่างของโครงการกับนโยบายโรงเรียนไม่สอดคล้องกัน^{๑๒๓}

๕) นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมดี^{๑๒๔}

๖) ควรมีการวิเคราะห์บริบทของชุมชน^{๑๒๕}

๗) ควรมีการวิเคราะห์โครงการให้รอบคอบทุกด้าน เช่น สอดคล้องกับนโยบายหรือไม่^{๑๒๖}

๘) ควรมีการบูรณาการทุกโครงการที่มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน เช่น โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ^{๑๒๗}

๙) ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์กร^{๑๒๘}

^{๑๒๐} สัมภาษณ์ รังษิ วิบุรณนรรทดกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้าสูงสุมาลผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒๑} สัมภาษณ์ ภักดีสิริยุดา สิริวัชมีโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหรรษาศูจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒๒} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหรรษาศูจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒๓} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สี่ประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ. ๓ โรงเรียนบางปลาม้า(สูงสุมาลผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวนโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

สรุปความได้ว่า โรงเรียนดำเนินการโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระสังคมศึกษา แต่ไม่ได้เน้นในเรื่องโครงการรักษาศีล ๕ อย่างจริงจัง กิจกรรมบางอย่างของโครงการกับนโยบายของโรงเรียนไม่สอดคล้องกัน ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์กร

๒. ด้านปัจจัยนำเข้า

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

- ๑) ไม่มีความคิดเห็น ^{๑๒๙}
- ๒) ^{๑๓๐} และ ๔) ^{๑๓๑} มีความคิดเห็นสอดคล้องกันคือ คุณภาพของนักเรียนในปัจจุบันอยู่บนโลกโซเชียล ดังนั้น ความประพฤติของนักเรียนจึงประพฤติตามบุคคลในโลกโซเชียล
- ๓) ได้งบประมาณบ้างไม่ได้งบประมาณบ้าง ^{๑๓๒}
- ๕) นักเรียนมีพื้นฐานการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต ^{๑๓๓}
- ๖) ควรเตรียมความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ ^{๑๓๔}
- ๗) ควรเตรียมเนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรมให้เหมาะสมที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน ^{๑๓๕}
- ๘) ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน ^{๑๓๖}

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิมูขี (วิสุทฺธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ รังษี วิบุรณนรรทดกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลาม้าสูงสมุทรผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ภักดีสิริยุดา สิริวิทย์โชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหรรษาสุดจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหรรษาสุดจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางพลาม้า (สูงสมุทรผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๔} พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโศโก) อายุ ๕๔ ๓๓ พรรษา รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์ เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทร์ ปิยวัฒน์, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๙) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในรอบปีที่ผ่านมา^{๑๓๗}

สรุปความได้ว่า คุณภาพของนักเรียนในปัจจุบันอยู่บนโลกโซเชียล ดังนั้น ความประพฤติของนักเรียนจึงประพฤติตามบุคคลในโลกโซเชียล และมีพื้นฐานการดำเนินชีวิตโดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นหลัก แต่พบประเด็นปัญหาว่า ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน

๓. ด้านกระบวนการ

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) ไม่มีความคิดเห็น^{๑๓๘}

๒)^{๑๓๙} และ ๔)^{๑๔๐} มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน คือ โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการปรับเปลี่ยนอุปนิสัยของนักเรียนที่พอจะเปลี่ยนได้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

๓) ทำตามขั้นตอนแต่ไม่ต่อเนื่อง^{๑๔๑}

๕) การประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมยังน้อยทำให้การดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้ผลน้อย^{๑๔๒}

๖) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการฯ^{๑๔๓}

๗) ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล การได้รับความสนับสนุนจากทางผู้บริหารและองค์การต้นสังกัดยังไม่เพียงพอ กับความสำคัญของโครงการรักษาศีล ๕ ^{๑๔๔}

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิมฺวราช (วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ รังษิ วิบุรณอรรถกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางพลาม้าสูงสมารมดุงวิทย, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ ภักดิ์สิริธิดา สิริรัศมีโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สีประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราชภัฏรัฐรังษณ, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางพลาม้า (สูงสมารมดุงวิทย), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๓} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๔} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางพลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

๘)^{๑๔๕} ๙)^{๑๔๖} มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ควรมีการวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล

สรุปความได้ว่า โรงเรียนได้ดำเนินการตามโครงการปรับเปลี่ยนอุปนิสัยของนักเรียนที่พอจะเปลี่ยนได้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ แต่พบประเด็นปัญหาได้แก่ การดำเนินกิจกรรมประชาสัมพันธ์ยังมีน้อย ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล การได้รับความสนับสนุนจากทางผู้บริหารและองค์การต้นสังกัดยังไม่เพียงพอกับสำคัญของโครงการรักษาศีล ๕

๔. ด้านผลผลิต

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑) ไม่มีความคิดเห็น^{๑๔๗}

๒)^{๑๔๘} และ ๔)^{๑๔๙} มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ นักเรียนบางส่วนที่มีจิตใจอ่อนโยน อุปนิสัยที่นิ่มนวล จะถูกชักนำและขัดเกลาอุปนิสัยให้เป็นบุคคลในโครงการที่สมบูรณ์

๓) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีการร่วมมือและปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนศีล ๕ ร้อยละ ๘๕ ^{๑๕๐}

๕) ผลการดำเนินการอยู่ระดับปานกลาง^{๑๕๑}

๖) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ^{๑๕๒}

๗) ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตาม

^{๑๔๕} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจันทน์ ปิยวณโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๖} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิฑูริย์ (วิสุโท), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๗} สัมภาษณ์ รังษี วิบูรณ์อรธกร, รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้าสูงสุมาลผดุงวิทย์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๑๔๘} สัมภาษณ์ ภักดิ์สิริธาดา สิริรัชมิโชติ, ผู้อำนวยการโรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๔๙} สัมภาษณ์ อภิรดา เตียววิไล, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหรรษาสุตจิตต์วิทยา ๒, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๕๐} สัมภาษณ์ สุรีย์พร สี่ประยงค์, ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รังสฤษดิ์, ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๕๑} สัมภาษณ์ ยุพา พิทักษ์วงศ์, ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสุมาลผดุงวิทย์), ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสโก), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

หลักศีล ๕ ไม่มีการนำผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการฯ มาเป็นฐานในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายสุดท้ายของโครงการรักษาศีล ๕^{๑๕๓}

๘)^{๑๕๔} และ ๙)^{๑๕๕} มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือการประเมินผลที่เกิดจากการดำเนินโครงการ ควรมีคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕

สรุปความได้ว่า นักเรียนบางส่วนที่มีจิตใจอ่อนโยน อุปนิสัยที่น้อมนวล จะถูกชักนำและขัดเกลาอุปนิสัยให้เป็นบุคคลในโครงการที่สมบูรณ์ได้ มีการร่วมมือและปฏิบัติตามโครงการโรงเรียนศีล ๕ ร้อยละ ๘๕ แต่พบประเด็นปัญหา คือ ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕ ไม่มีการนำผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการฯ มาเป็นฐานในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายสุดท้ายของโครงการรักษาศีล ๕

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต), เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวณโณ, เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม, ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ พระครูสิริวิริทธิ์รังษี (วิสุทฺโธ), รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม, ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒.

สรุป ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ฯ
 ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
 จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดง ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่
 ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัด
 สุพรรณบุรี จำแนกเป็นด้านการพัฒนาบริบทของโครงการ

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑.ขาดการบูรณาการโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม จริยธรรมในกลุ่ม สาระสังคมศึกษา และนโยบายของ โรงเรียน	ควรมีการบริหารจัดการโครงการ แบบมีอาสาชีพ ควรมีการวิเคราะห์ โครงการให้รอบคอบทุกด้าน เช่น สอดคล้องกับนโยบายหรือไม่ ควรมี	๔	๔๔.๔๔
๒.ขาดการบูรณาการโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม จริยธรรมในกลุ่ม สาระสังคมศึกษา และนโยบายของ โรงเรียน	การบูรณาการทุกโครงการที่มี วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน เช่น โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ	๔	๔๔.๔๔

จากตารางที่ ๔.๑๙ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับ
 ปัญหาและอุปสรรคในแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียน
 มัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านการพัฒนาบริบทของโครงการ ดังนี้

๑.ขาดการบูรณาการโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระ
 สังคมศึกษา และนโยบายของโรงเรียน จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔

๒.ขาดการบูรณาการโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระ
 สังคมศึกษา และนโยบายของโรงเรียน จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดง ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกเป็นด้านปัจจัยนำเข้า

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑. คุณภาพของนักเรียนในปัจจุบันอยู่บนโลกโซเชียล ดังนั้น ความประพฤติของนักเรียนจึงประพฤติตามบุคคลในโลกโซเชียล	ไม่มีข้อเสนอแนะ	๒	๒๒.๒๒
๒. ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ เตรียมเนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรมให้เหมาะสมที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน และควรมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในรอบปีที่ผ่านมา	๒. ควรเตรียมความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ เตรียมเนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรมให้เหมาะสมที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน และควรมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในรอบปีที่ผ่านมา	๔	๔๔.๔๔
๓. งบประมาณดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้รับไม่สม่ำเสมอ	๓. ควรจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียน หรือควรติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ	๑	๑๑.๑๑

จากตารางที่ ๔.๒๐ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านปัจจัยนำเข้า ดังนี้

๑. คุณภาพของนักเรียนในปัจจุบันอยู่บนโลกโซเชียล ดังนั้น ความประพฤติของนักเรียนจึงประพฤติตามบุคคลในโลกโซเชียล จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒

๒. ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยในการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔

๓. งบประมาณดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้รับไม่สม่ำเสมอ จำนวน ๑ รูปคน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดง ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกเป็นด้านกระบวนการ

ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑. ขาดการทำกิจกรรมในโครงการ ฯ อย่างต่อเนื่อง	ควรมีการทำกิจกรรมในโครงการอย่างต่อเนื่อง	๒	๒๒.๒๒
๒ มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมยังไม่ทั่วถึง	ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนได้เสียรับทราบผลการดำเนินการ	๒	๒๒.๒๒
๓. มีการทำกิจกรรมตามโครงการรักษาศีล ๕ ไม่ต่อเนื่อง	ควรมีการวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผลอย่างเป็นระบบ	๒	๒๒.๒๒
๔.ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล	ควรมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายใน	๔	๔๔.๔๔
๕.การได้รับความสนับสนุนจากทางผู้บริหารและองค์การต้นสังกัดยังไม่เพียงพอกับสำคัญของโครงการรักษาศีล ๕	ผู้บริหารควรส่งเสริมโครงการอย่างต่อเนื่อง	๒	๒๒.๒๒

จากตารางที่ ๔.๒๑ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านกระบวนการ ดังนี้

๑. ขาดการทำกิจกรรมในโครงการ ฯ อย่างต่อเนื่อง จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒

๒. มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมยังไม่ทั่วถึง จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒

๓. มีการทำกิจกรรมตามโครงการรักษาศีล ๕ ไม่ต่อเนื่อง จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒

๔. ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔

๕. การได้รับความสนับสนุนจากทางผู้บริหารและองค์การต้นสังกัดยังไม่เพียงพอกับ ความสำคัญของโครงการรักษาศีล ๕ จำนวน ๒ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๒๒

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดง ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินงานโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี จำแนกเป็นด้านผลผลิต

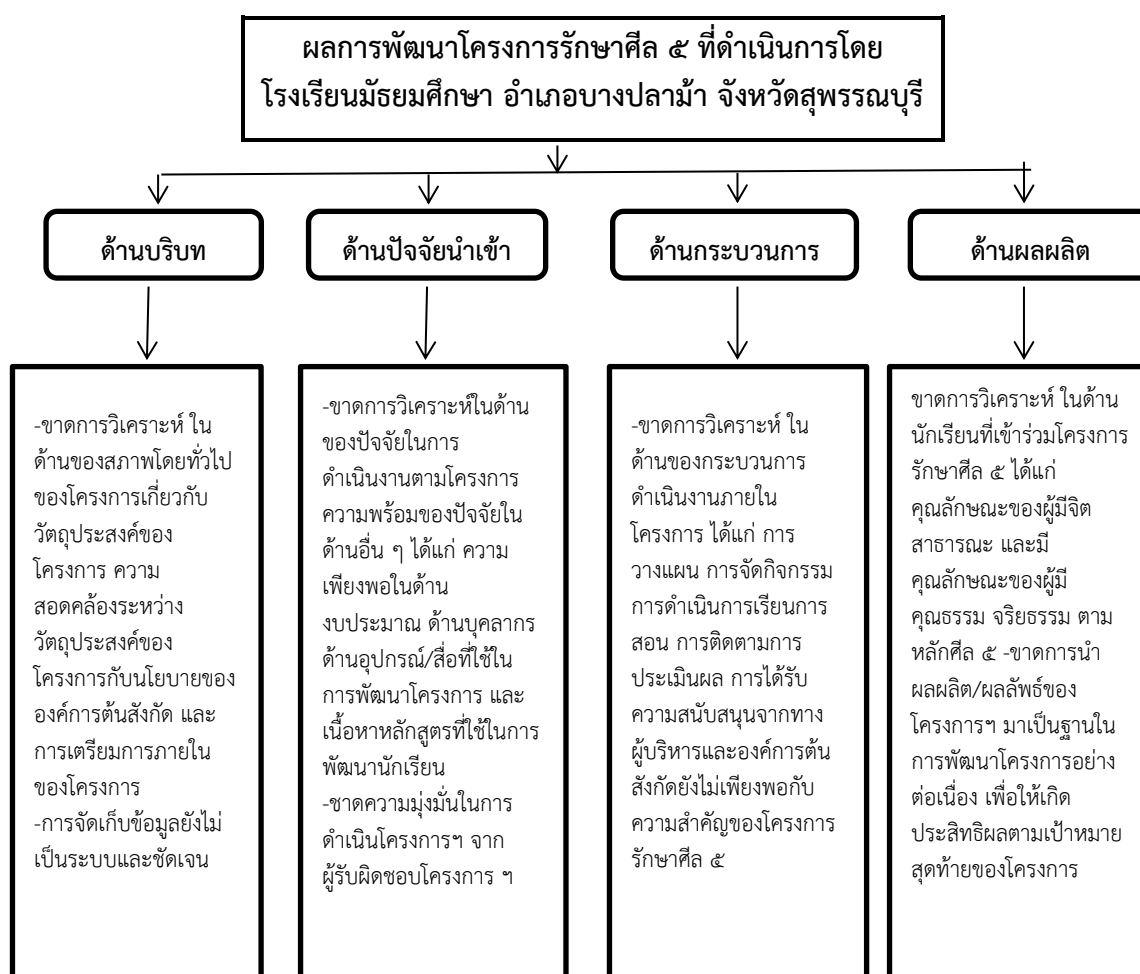
ปัญหา/อุปสรรค	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
๑ ผลการดำเนินการโครงการอยู่ระดับปานกลาง	๑.ควรมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕	๑	๘๘.๘๙
๒ ขาดการประเมินผลการดำเนินงานเชิงระบบ	๒.ควรมีการประเมินผลเชิงระบบด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต	๔ ๔	
๓.ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕	๓.ควรมีการประเมินผลเชิงระบบที่เน้นผลสัมฤทธิ์ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕ แทนการประเมินนิทรรศการ		
๔.ไม่มีการนำผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการฯ มาเป็นฐานในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายสุดท้ายของโครงการรักษาศีล ๕	๔.ควรมีการนำผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการฯ มาเป็นฐานในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง	๕	

จากตารางที่ ๔.๒๒ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความคิดเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ด้านผลผลิต ดังนี้

๑. ผลการดำเนินการโครงการอยู่ระดับปานกลาง จำนวน ๑ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๑๑
๒. ขาดการประเมินผลการดำเนินงานเชิงระบบ จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔
๓. ไม่มีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕ จำนวน ๔ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๔
- ๔.ไม่มีการนำผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการฯ มาเป็นฐานในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลตามเป้าหมายสุดท้ายของโครงการรักษาศีล ๕ จำนวน ๕ รูป/คน คิดเป็นร้อยละ ๕๕.๕๕

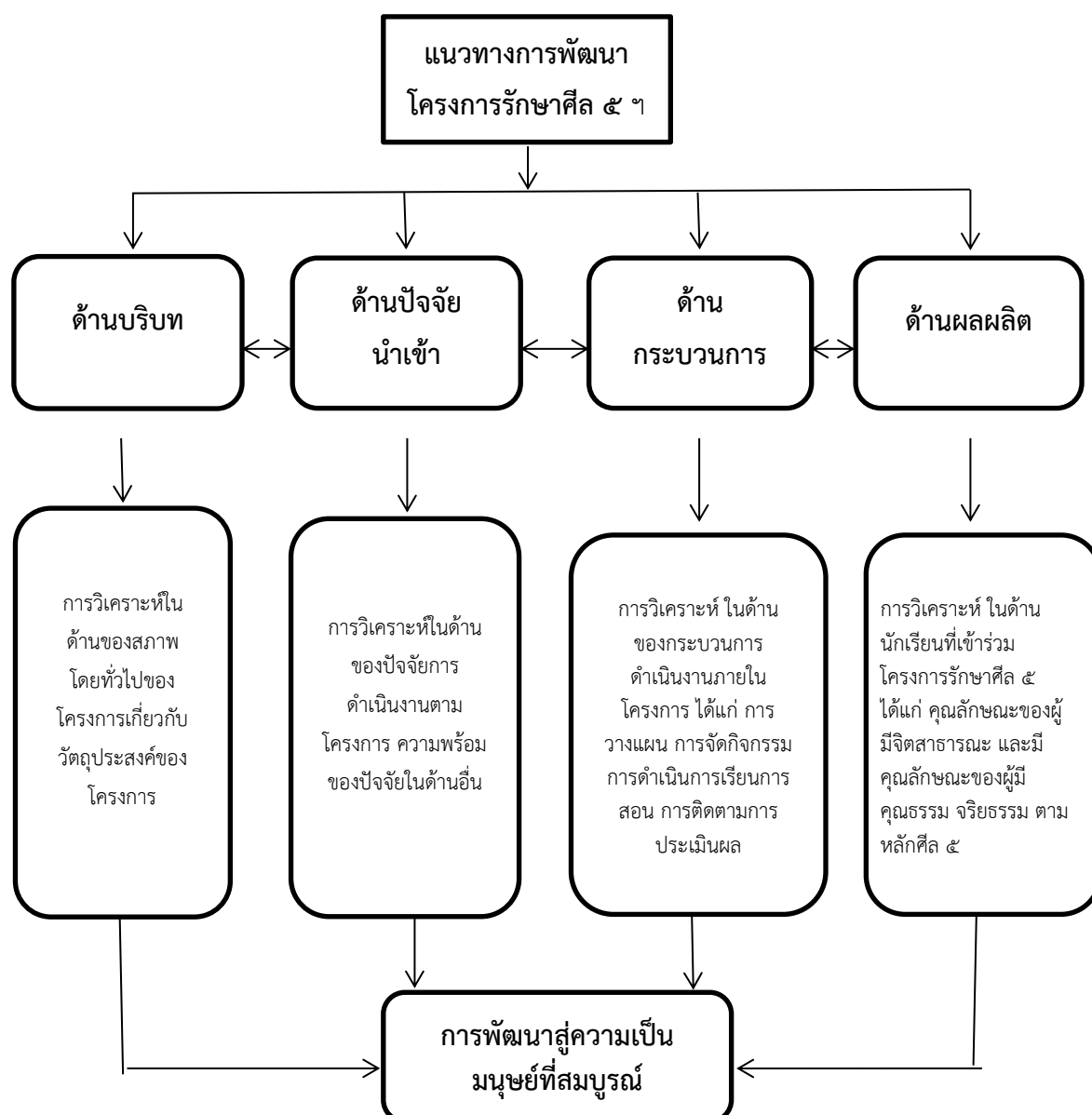
๔.๗ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

จากการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” ทำให้ผู้ศึกษาได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงตามแผนภาพที่ ๔.๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย
ที่มา: จากการสังเคราะห์ความรู้จากผู้วิจัย

ตารางภาพที่ ๔.๒ แสดงแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดย
โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ที่มา: จากการสังเคราะห์ความรู้จากผู้วิจัย

๑.ด้านบริบท

ควรมีการวิเคราะห์ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์การต้นสังกัดของโรงเรียน ควรมีการเตรียมการภายในของโครงการ การจัดเก็บข้อมูลให้เป็นระบบและชัดเจน

๒. ด้านปัจจัยนำเข้า

ควรมีการวิเคราะห์ในด้านของปัจจัยการดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อที่ใช้ในการพัฒนาโครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน

๓. ด้านกระบวนการ

ควรมีการวิเคราะห์ ในด้านของกระบวนการดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัดกิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการประเมินผล การได้รับความสนับสนุนจากทางผู้บริหารและองค์การต้นสังกัด

๔. ด้านผลผลิต

ควรมีการวิเคราะห์ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศีล ๕ ได้แก่ คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕ และควรนำผลผลิต/ผลลัพธ์ของโครงการฯ มาเป็นฐานในการพัฒนาโครงการอย่างต่อเนื่อง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลการดำเนินงานโครงการ และแนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ จะนำเสนอเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ ๒ อภิปรายผล

ส่วนที่ ๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน ๑๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๒๓ เพศชายจำนวน ๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๗๗ มีอายุ ๑๗ ปีมากที่สุด จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๔๐ รองลงมาคืออายุ ๑๖ ปี จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๘ และมีอายุ ๑๘ ปี จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๗๕ และส่วนใหญ่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๖๗ รองลงมา กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๕

๕.๑.๒ ผลการการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมมีระดับมากทุกด้าน เฉลี่ย ๓.๘๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปได้ดังนี้

๑) ด้านบริบทของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๙๑

๒) ด้านปัจจัยนำเข้า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๕

๓) ด้านกระบวนการ กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๐

๔) ด้านผลผลิต กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๘

๕.๑.๓ ผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ ๑ ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แตกต่างกัน : ซึ่งมีผลการทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ด้านเพศ พบว่า เพศ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี .ในด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้าและด้านการพัฒนากระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p < ๐.๐๕$) ส่วนความคิดเห็นในด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษาด้านการพัฒนาผลผลิตมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p > ๐.๐๕$)

ทดสอบสมมติฐานที่ ๒ ด้านอายุ พบว่า อายุที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี .ในด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า ด้านการพัฒนากระบวนการ และด้านการพัฒนาผลผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p < ๐.๐๕$) ส่วนความคิดเห็นด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p > ๐.๐๕$)

สมมติฐานที่ ๓ ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ในด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า ด้านการพัฒนากระบวนการ และด้านการพัฒนาผลผลิตแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p < ๐.๐๕$) ส่วนความคิดเห็นด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ($p > ๐.๐๕$)

๕.๑.๔ สรุปผลการวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากกลุ่มตัวอย่างชนิดคำถามเป็นคำถามปลายเปิด

๑) ปัญหา พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากสื่อต่าง ๆ ส่วนอุปสรรค พบว่า นักเรียนมีเวลาอยู่ในโรงเรียนจำกัด

๒) ข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการให้โครงการนี้ดำเนินงานต่อไป ควรทำอย่างจริงจัง เป็นโครงการที่ไม่ต้องใช้งบประมาณ มีความคุ้มค่า คุณธรรมที่ได้จากการเข้าร่วมโครงการฯ ได้แก่ ควรพอใจในสิ่งที่ได้ รักนวลสงวนตัว ไม่ฟุ้งเฟ้อ และมีศีลธรรม ควรเป็นโครงการร่วมกับชุมชน โดยใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้งศูนย์อำนวยการ ควรเลือกสถานที่ให้เหมาะสม

๕.๑.๕ ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลการดำเนินงานการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ฯ

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๓.๗๙ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในเรื่อง ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการฯ. มีค่าเฉลี่ย ๔.๖๗ รองลงมาอยู่ในระดับมากในเรื่อง เป็นโครงการที่ระบุ

ความสำคัญ รวมถึงอธิบายผลดีผลเสียไว้ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๓ และอยู่ในระดับปานกลาง ในเรื่องความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ย ๓.๑๙ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่กล่าวว่า “...บุคลากรมีความรู้ความสามารถ...”

๕.๑.๖ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง แบ่งเป็น ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย

กลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ นายรังษิ วิบูรณ์อรรถกร อายุ ๕๖ ปี รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า (สูงสมารผดุงวิทย์) และนางภักดิ์สิริธิดา สิริศรีสมบัติ อายุ ๓๙ ปี ผู้อำนวยการโรงเรียนพระธาตุสุจริตวิทยา ๒

กลุ่มบุคคลที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นคณาจารย์ รับผิดชอบการดูแลขับเคลื่อนโครงการรักษาศีล ๕ ได้แก่ อาจารย์สุรีย์พร สีประยงค์ อายุ ๕๙ ปี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ อาจารย์อภิตา เตียววิไล อายุ ๕๙ ปี ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนพระธาตุสุจริตวิทยา ๒ และอาจารย์ยุพา พัทธกษัตริย์ อายุ ๕๐ ปี ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางปลาม้า (สูงสมารผดุงวิทย์)

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านพระพุทธศาสนา ได้แก่ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโสภา) อายุ ๕๔ ๓๓ พรรษา รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า,เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต) อายุ ๖๕ ปี เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวงโคธ อายุ ๔๖ ปี ๒๕ พรรษา เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม และพระครูสิริวิมุตติรังษิ (วิสุทโธ) อายุ ๖๒ ปี ๔๒ พรรษา รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ ๒ ด้าน ดังนี้ คือ

๑. การพัฒนาโครงการฯ

๑.๑ การพัฒนาด้านบริบท วัตถุประสงค์และความเหมาะสมของโครงการรักษาศีล ๕ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เห็นว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายขององค์การต้นสังกัดและมีความเหมาะสมอย่างดี สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน และส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมชาวพุทธที่ดีงาม ด้านงบประมาณที่ได้รับมีความพอเพียงจำนวน ๒ แห่ง นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการระดับปานกลางถึงระดับดี

๑.๒ การพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการ ด้านงบประมาณที่ได้รับมีความพอเพียงจำนวน ๒ แห่ง ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ มีความพร้อม

๑.๓ การพัฒนาด้านกระบวนการ เรื่องการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ๗ กิจวัตร ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เห็นว่า ควรมีการดำเนินงานเชิงรุก และกระทำอย่างต่อเนื่อง ควรมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ และดำเนินงานตามกระบวนการพัฒนาโครงการ เช่น การวางแผน การจัดกิจกรรม การบูรณาการด้านการเรียนการสอน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม กำกับดูแลเป็นระยะ ๆ รายงานผลตามกำหนดเวลา มีบางแห่งจัดกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงหนออย่างต่อเนื่อง

๑.๔ การพัฒนาด้านผลผลิต ผู้ให้ข้อมูลสำคัญส่วนใหญ่เห็นว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีพฤติกรรมทางกาย-วาจา-ใจเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี

๒. ประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

๒.๑ ประเด็นปัญหา

ขาดการบูรณาการโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับศีลธรรม จริยธรรมในกลุ่มสาระสังคมศึกษา และนโยบายของโรงเรียน คุณภาพของนักเรียนในปัจจุบันอยู่บนโลกโซเชียล ดังนั้น ความประพฤติของนักเรียนจึงประพฤติตามบุคคลในโลกโซเชียล มีการประชาสัมพันธ์การดำเนินกิจกรรมยังไม่ทั่วถึง ขาดการทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ผลการดำเนินการโครงการอยู่ระดับปานกลาง ๕

๒.๒ อุปสรรค

ขาดการวิเคราะห์บริบทของชุมชน ไม่ได้เน้นในเรื่องโครงการรักษาศีล ๕ อย่างจริงจังงบประมาณดำเนินกิจกรรมตามโครงการได้รับไม่สม่ำเสมอ ขาดการประเมินผลการดำเนินงานเชิงระบบ

๒.๓ ข้อเสนอแนะ

ควรมีการวิเคราะห์โครงการวิเคราะห์กระบวนการดำเนินงาน วิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ให้รอบคอบทุกด้าน เช่น สอดคล้องกับนโยบายหรือไม่ ควรมีการบูรณาการทุกโครงการที่มีวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายเดียวกัน เช่น โครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณ ควรเตรียมความพร้อมของปัจจัยในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ หลักสูตรและกิจกรรมให้เหมาะสมที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน ควรใช้วิธีการประเมินผลเชิงระบบที่เน้นผลสัมฤทธิ์ครอบคลุมคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕ แทนการประเมินนิทรรศการ

๕.๒ อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ จะอภิปรายผลการวิจัยเชิงปริมาณเป็นด้านหลัก แล้วนำผลการวิจัยเชิงคุณภาพสนับสนุน โดยผู้ศึกษาจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจแล้วนำมาอภิปรายผล ดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรีโดยรวม มีระดับผลการพัฒนามากทุกด้าน เฉลี่ย ๓.๘๖ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ด้านบริบทของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ๓.๙๑ สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่กล่าวว่า “...มีความสอดคล้องกับนโยบายขององค์การต้นสังกัดและมีความเหมาะสมอย่างดี สอดคล้องกับวิถีชีวิตของนักเรียน และส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วัฒนธรรมชาวพุทธที่ดีงาม นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่เข้าใจเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการระดับปานกลางถึงระดับดี”

รองลงมา คือ ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ย ๓.๘ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่กล่าวว่า “...ไม่มีการประเมินคุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของคุณธรรม จริยธรรมตามหลักศีล ๕ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องศีล ๕ แต่ก็ยังมีการล่วงละเมิดศีล ๕

เรื่องการงดเว้นจากการฆ่าสัตว์ การงดเว้นจากการพูดเท็จ และการดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์ ขาดการประเมินความก้าวหน้าของโครงการอย่างเป็นระบบ รวมทั้งไม่มีการนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อวางแผนพัฒนาให้เป็นแบบอย่างที่ดี”

ด้านปัจจัยนำเข้า มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๕ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่กล่าวว่า “...ผู้บริหารยังให้การสนับสนุนโครงการรักษาศีล ๕ ไม่เต็มที่ ขาดการสนับสนุนทรัพยากรที่สำคัญ ๆ ในการทำโครงการ...”

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ **ด้านกระบวนการ** มีค่าเฉลี่ย ๓.๘๐ ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่กล่าวว่า “...มีการดำเนินการไม่จริงจัง ไม่ต่อเนื่อง กิจกรรม ๗ กิจกรรมทำได้ไม่ครบทุกข้อ” “...บางแห่งไม่ได้จัดอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่บางแห่งมีสมุดบันทึกความดี แต่บางแห่งไม่มีสมุดบันทึกความดี ไม่มีการบริหารโครงการอย่างเป็นระบบ ขาดการนำผลการประเมินมาวางแผนพัฒนาต่อเพื่อให้มีความเป็นเลิศ” และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา^{๙๑} เรื่อง การประเมินผลโครงการกรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย ๓.๖๕ และงานวิจัยของจรรยา ดาสา และคณะ^{๙๒} เรื่องการประเมินผลและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา(แผน ข.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัย สรุปว่าการประเมินในทุกด้านมีผลการประเมินเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด ในด้านบริบทวัตถุประสงค์ได้รับการประเมินในระดับมาก

๕.๒.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา พบว่า เพศ ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕ ส่วนนักเรียนที่มีอายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ๐.๐๕

การที่ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ แตกต่างกัน อาจเกิดจากการบริหารโครงการที่ขาดพื้นฐานของกระบวนการจัดการโครงการที่ดี เพราะโครงการรักษาศีล ๕ เป็นโครงการที่องค์กรภาครัฐจัดทำขึ้นแล้วแจ้งให้ภาคการศึกษานำไปดำเนิน กิจกรรมต่างๆ ที่ถูกกำหนดมาอาจไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้อง

^{๙๑} ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา, “การประเมินผลโครงการกรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”, *ปริญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์*, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).

^{๙๒} จรรยา ดาสา และคณะ “การประเมินผลและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์ศึกษา(แผน ข.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”, *รายงานการวิจัย*, (ศูนย์วิทยาศาสตร์ศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).

เป็นนักบริหารโครงการ ตามแนวคิดของ ศศิมา สุขสว่าง^{๙๓} กล่าวว่า “...การจัดการ (หรือบริหาร) โครงการต้องอาศัยพื้นฐานของกระบวนการจัดการไม่ว่าจะเป็นการวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การนำ (Leading) หรือการจูงใจ (Motivating) และการควบคุม (Controlling) ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของโครงการที่วางไว้...”

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศี ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในสถานศึกษานั้น จำเป็นต้องพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ทั้งสถานศึกษา บ้าน วัด องค์กรทั้งภาคเอกชน ภาครัฐ เพื่อสร้างมาตรฐานและวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข จึงขอเสนอแนะ ดังนี้

๑) กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรเข้ามากำกับ ติดตาม ประเมินผลโครงการเชิงระบบ

๒) จังหวัดควรสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการโครงการเยาวชนคนดีศรีสุพรรณกับโครงการโรงเรียนรักษาศีล ๕ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะติดตามประเมินผลเชิงระบบอย่างต่อเนื่อง

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะ ดังนี้

๑) ควรมีการประเมินผลโครงการในแต่ละด้านอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่สารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการปรับปรุงโครงการให้มีสัมฤทธิ์ผลมากขึ้น

๒) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลโครงการทั้งจากบุคคลภายนอก และภายใน เพื่อให้ได้มุมมองความคิดเห็นที่หลากหลาย และประเมินครอบคลุมทุกมิติ

๓) ควรมีการประเมินผลกระทบจากการจัดโครงการในเชิงลึก ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความยั่งยืน

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาเรื่องการบริหารโครงการรักษาศีล ๕ สู่ความเป็นเลิศ

๒) ควรศึกษาผลสัมฤทธิ์การรักษาศีล ๕ ของนักเรียนทุกระดับการศึกษา

^{๙๓} ศศิมา สุขสว่าง, การบริหารโครงการ, [ออนไลน์], แหล่งข้อมูล: <https://www.sasimasuk.com/15627483> [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑].

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources)

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาบาลี ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๐๐. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources)

(๑) หนังสือ:

ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต, ๒๕๔๑.

เชาว์ อินโย. การประเมินโครงการ Program Evaluation. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พี. (๑๙๙๑) จำกัด, ๒๕๕๓.

นิภา ศรีไพโรจน์. หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: ๒๕๒๗.

นิศา ชูโต. การประเมินโครงการ. กรุงเทพมหานคร: โปรดักชั่น. ๒๕๔๑.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๓.

ปกรณ ปรียากร. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาในการบริหารการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: สามเจริญพานิช, ๒๕๓๘.

บัณฑิตา ไชยชมภู และธันวดี รุ่งรอบ. โครงการพัฒนาต้นแบบอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืนในพื้นที่สาธารณสุข เขต ๑๔ กลุ่มพัฒนาภาคีเครือข่าย. นครราชสีมา: สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ ๕, ๒๕๕๕.

ประชุม. รอดประเสริฐ. การบริหารโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: เนติกุลการพิมพ์, ๒๕๔๗.

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาจันทบุรีนฤนาถ. ปทานุกรมบาลี-ไทย-อังกฤษ-สันสกฤต. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิวดพร, ๒๕๑๓.

พระพุทฺธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต). พระพุทฺธศาสนาพัฒนาคนและสังคม. กรุงเทพมหานคร: ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, ๒๕๔๐.

พระพุทฺธโฆสเถระ. คัมภีร์วิสุทธิมรรค. แปลโดย สมเด็จพระพุฒาจารย์ (อาจ อาสภมหาเถร). พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ประยูรพงศ์พรินต์ติ้ง จำกัด, ๒๕๔๖.

พระมหาภคญาณ กิตติโสภโณ. ผศ.ดร.. ระเบียบวิธีวิจัยทางการจัดการเชิงพุทธ. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๑. หน้า ๒๒๔-๒๒๖.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พระราชวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ). การสังสมบุญด้วยการรักษาศีล. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วน
สามัญสุทธิสารการพิมพ์, ๒๕๓๖.
- พิษณุ ฟองศรี. **เทคนิควิธีประเมินโครงการ**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์
จำกัด, ๒๕๕๑.
- พุทธทาสภิกขุ. **ทาน ศีล ภาวนา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สุภาพใจ, ๒๕๓๙.
- พุทธทาสภิกขุ. **ทาน ศีล ภาวนา**. กรุงเทพมหานคร: สุภาพใจ, ๒๕๔๐.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. **หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท**. กรุงเทพมหานคร: ไทยอนุเคราะห์ไทย,
๒๕๒๖.
- รัตนะ.บัวสนธิ์. **การประเมินโครงการวิจัยเชิงปริมาณ**. กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อ, ๒๕๓๘.
- วิฑูรย์ ปัญญากุล. **การพัฒนาต้องมาจากประชาชนชาวบ้านเวที ๓๔**. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
กรุงเทพมหานคร: สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา, ๒๕๓๕.
- สนธยา พลศรี. **ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์,
๒๕๔๗.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. **วิธีสร้างบุญบารมี**.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทสวย์จำกัด, ๒๕๕๑.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๔๙.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต). **พุทธธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ ๑๕. กรุงเทพมหานคร: บริษัท
สหธรรมิก จำกัด, ๒๕๕๒.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). **พุทธศาสนากับสังคมไทย**. พิมพ์ครั้งที่ ๓.
กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิ โกมลคีมทอง, ๒๕๓๒.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. “ความรู้พื้นฐานสำหรับการประเมินโครงการทางการศึกษา” ใน **รวมบทความ
ทางการประเมินโครงการ** โดย สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๔. หน้า ๔๕.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **สำนักนายกรัฐมนตรี.
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)**. ๒๙
ธันวาคม ๒๕๕๙.
- สุจิตรา บุญยรัตพันธุ์. **ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับรัฐประศาสนศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์เสมาธรรม, ๒๕๔๖.
- สุวิมล ติรกันันท์. **การประเมินโครงการ : แนวทางสู่ การปฏิบัติ**. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

(๒) วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์:

ทิพาพร ไตรบรรณ. “แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ กรณีศึกษา หมู่บ้านอรัญญิก จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”. **ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, ๒๕๕๗.

ธิตี จันทรศิรินทร “แนวทางการพัฒนาการจัดการโครงการพัฒนากีฬาชาติ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย” **วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.

ปาสีวรรณ สิทธิการ. “รูปแบบการบริหารโครงการสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในเขตจังหวัดภาคใต้”. **ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๗.

ศิริมา ปาลกะวงศ์ ณ อยุธยา. “การประเมินผลโครงการกรุงเทพฯ เมืองน่าอยู่ของเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร”. **พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖.

สุภาพร วัชรคุปต์. “พฤติกรรมการรักษาไข้ ๕ ของประชาชนในหมู่บ้านรักษาไข้ ๕ นำร่อง อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว”. **รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป**. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ: มหาวิทยาลัยบูรพา, ๒๕๕๘.

(๓) วารสาร:

ปิ่นวดี ศรีสุพรรณ. “การประเมินผลการจัดทำโครงการ “บอกกล่าวเล่าต่อ” ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวัฒนธรรมร่วมสมัย”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ปีที่ ๗ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – มิถุนายน. ๒๕๕๙): ๔๖.

พระครูวินัยธรเอนก เตชวโร (โยอินทร์) และคณะ. “การบริหารโครงการหมู่บ้านรักษาไข้ ๕ เพื่อสร้างวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของชุมชนต้นแบบภาคเหนือตอนล่าง”. **วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์**. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒. ฉบับพิเศษ. (เมษายน-มิถุนายน. ๒๕๖๐): ๕๙๗.

พระประพนธ์ศักดิ์ ชีรธมโม. “การนำไข้ ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนหนองแค (สริกขีพิทยา) จังหวัดสระบุรี” **วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์**. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๐): ๑๑๘.

บรรณานุกรม (ต่อ)

พระราชสุตาภรณ์ (ประศักดิ์ อคฺคฺปญฺโญ). “การส่งเสริมการรักษาศิลป ๕ สำหรับเยาวชนนำมาซึ่งความ
สมานฉันท์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ โรงเรียนกุศลศึกษา เขตตลิ่งชัน
กรุงเทพมหานคร ตามแนวคำริของสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า (ช่วง วรปญฺโญ) วัด
ปากน้ำ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร”. **วารสารรัชตภาคย์**. ฉบับพิเศษ ครบรอบ ๒๓
ปี สถาบันราชตภาคย์. หน้า ๒.

พุทธรักษ์ ปราบนอก. “พฤติกรรมการรักษาศิลป ๘ ของชาวพุทธในจังหวัดขอนแก่น”. **วารสาร
มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**. ปีที่ ๓๒ ฉบับที่ ๑ (ม.ค. - เม.ย. ๒๕๕๘): ๑๙๐-๑๙๑
ศักดิ์ชาย มงคลเคหา. “ผลสัมฤทธิ์ของโครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัด
เลย”. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี**. ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม - มิถุนายน.
๒๕๖๑): ๘๒.

สมสุตา ภูพัฒน์ และจุฬารัตน์ วัฒนะ. “อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดู การไปวัด การรักษาศิลป ๕ และ
การนั่งสมาธิ ต่อความกตัญญูกตเวทิต์”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓.

เสาวรีย์ ตะโพนทอง และคณะ. “พฤติกรรมการนำศิลป ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของนิสิตนักศึกษา
สถาบันอุดมศึกษารัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร”. **ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร**. คณะ
เทคโนโลยีการเกษตร: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. ๒๕๕๙.

(๔) รายงานวิจัย:

จรรยา ดาสา และคณะ “การประเมินผลและติดตามผลหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิทยา
ศาสตร์ศึกษา (แผน ข.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”. **รายงานวิจัย**. ศูนย์วิทยาศาสตร์
ศึกษา: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๕๓.

บัวพันธ์ พรหมพักพิง. “ความอยู่ดีมีสุข”. **แนวคิดและประเด็นการศึกษาวิจัย**. ปีที่ ๒๓. ฉบับที่ ๒.
(มกราคม-มีนาคม ๒๕๕๙): ๑ - ๓๑.

หนึ่งทัย ขอผลกลาง. ผศ.ดร.. และคณะ. “แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิง
สร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย” **รายงานวิจัย**. สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม:
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, ๒๕๖๐.

(๕) สื่ออิเล็กทรอนิกส์:

ชมรมบ้านแสงสว่าง ครอบครัวอบอุ่น. **โครงการโรงเรียนรักษาศิล 5 เชิงคุณภาพ ครอบครัวอบอุ่น**.
[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.lighthouseclub.com/activity/school> [๒๑
กรกฎาคม ๒๕๖๑].

มหาเถรสมาคม. **โครงการหมู่บ้านรักษาศิล ๕ โรงเรียนรักษาศิล ๕ หน่วยงานรักษาศิล ๕ ตามมติ
มหาเถรสมาคม**. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: [https://www.sila๕.com/
download/index/index](https://www.sila๕.com/download/index/index) [๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๑].

- วรเทพ บุญประเสริฐ. ภาพ/ข่าว/พิมพ์ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสุพรรณบุรี รายงานวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๘. [ออนไลน์]. http://pr.prd.go.th/suphanburi/ewt_news.php [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑].
- วัดปากน้ำ. โครงการหมู่บ้านรักษาศีล ๕ วัดปากน้ำ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://www.SILA5.COM> [๓๐ มีนาคม ๒๕๖๑].
- วิพุธ อ่องสกุล และ ภาณุ เขวาร์ปรีชา. การอบรมหลักสูตร Project Management. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <http://www.sbdc.co.th/knowledge/article/๕๔> [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑].
- ศศิมา สุขสว่าง. การบริหารโครงการ. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <https://www.sasimasuk.com/15627483> [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑].
- ศศิมา สุขสว่าง. การบริหารโครงการ. [ออนไลน์]. แหล่งข้อมูล: <https://www.sasimasuk.com/๑๕๖๒๗๔๘๓> [๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๑].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานนโยบายและแผน.กลุ่มสารสนเทศระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://data.bopp-obec.info/emis/index.php> [๓๐ กันยายน ๒๕๖๑].
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. สำนักงานนโยบายและแผน.กลุ่มสารสนเทศระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษา. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <https://data.bopp-obec.info/emis/index.php> [๓๐ กันยายน ๒๕๖๑].
- สำนักงานพระพุทธศาสนา. รายงานการตรวจติดตามโครงการสร้างความปรองดองสมานฉันท์โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา “หมู่บ้านรักษาศีล ๕” ประจำปี ๒๕๕๙. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.onab.go.th/category/news/โครงการ-หมู่บ้านรักษาศีล5/page/4/> [21 กรกฎาคม 2561]

(๖) สัมภาษณ์:

- สัมภาษณ์ รังษี วิบูรณ์อรรถกร. รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมาลผดุงวิทย์. ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
- _____ ภัคดีศิริฤดา สิริศรีมิโชติ. ผู้อำนวยการโรงเรียนหรรษาสุดจิตต์วิทยา ๒. ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
- _____ สุรีย์พร สีประยงค์. ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบางแม่หม้ายราษฎร์รัฐอุปถัมภ์. ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
- _____ อภิรดา เตียววิไล. ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนหรรษาสุดจิตต์วิทยา ๒. ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
- _____ ยุพา พัทธังวงศ์. ตำแหน่งครู คศ ๓ โรงเรียนบางปลาม้า”สูงสุมาลผดุงวิทย์. ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
- _____ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ (อโศโก). รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดสวนหงส์. ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

- สัมภาษณ์ พระครูโสภณคุณาธร (ปสนนจิตโต). เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดศาลี.
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
- _____ พระครูใบฎีกาจำนงค์ ปิยวณโณ. เจ้าคณะตำบลมะขามล้ม เจ้าอาวาสวัดตะลุ่ม.
๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
- _____ พระครูสิริวิจิตรรังษี (วิสุทโธ). รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า เจ้าอาวาสวัดช่องลม.
๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒

๒. ภาษาอังกฤษ

Books:

- David Silverman. **Interpreting Qualitative Data: Methods for Analysing Talk, Text and Interaction**. California: SAGE Publication Inc., 2006
- Huberman, A. M., & Miles, M. B.. **Data management and analysis methods**. In N.K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.). (Handbook of Qualitative Research. Thousand Oaks, CA: Sage. 1994).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

๑. พระสุธีรวิรัตน์, ดร.	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเชิงพุทธ
ภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเชิงพุทธ
ภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. พระมหากฤษฎา กิตติโสภณ, ดร.	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเชิงพุทธ
ภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๔. ดร.ประเสริฐ ธิลา	อาจารย์ประจำภาควิชาการจัดการเชิงพุทธ
ภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๕. ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณี	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์
ภาครัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๓

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพด ฉายา จิริสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพด จิริสโร
โทรติดต่อ.

* *

(พระสุธีวีรบัณฑิต, ดร.)

ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม

พระพุทธศาสนาและบริการสังคม

๓/๕.๖.๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)
 ที่ ศธ ๖๑๐๕/๒/ว ๒๓๓ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระมหากษัตริยา กิตติโสภณ, ผศ.ดร.

เนื่องด้วย พระสมุห์พนตล ฉายา จิริสโร รหฺสประจำตวันสิต ๒๐๐๑๒๐๕๐๔๗ นิสิต
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้
 ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่อาราธนาท่านเป็น
 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธ
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่าง
 ยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
 จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)
 ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์พนตล จิริสโร
 โทรติดต่.

พระมหากษัตริยา กิตติโสภณ, ผศ.ดร.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๓

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.ประเสริฐ ธิลาว

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพด ฉายา จิริสโร รหัสนประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพด จิริสโร
โทรศัพท์ติดต่อ

ตรวจแล้ว
๒/๑๑
ดร.ประเสริฐ ธิลาว
๑๙ พ.ย. ๖๑

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๓

วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขออนุมัติตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

เรียน ผศ.ดร.ยุพธนา ปรานีต

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพด ฉายา จิริสโธ รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗ นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษาอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธพิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่อาราธนาท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ตรวจแล้ว

(ผศ.ดร.ยุพธนา ปรานีต)
๑๖ พ.ย. ๖๑

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพด จิริสโธ
โทรติดต่.

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)
 ที่ ศธ.๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๓ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
 เรื่อง ขออนุญาตตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร.

เนื่องด้วย พระสมุห์นพดล ฉายา จิริสโร รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗ นิสิต
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้
 ทำการศึกษาวจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่อาราธนาท่านเป็น
 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธ
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่าง
 ยิงว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
 จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ดร.ระพิน พุทธิสารโร (รองศาสตราจารย์ ดร.สุพล สุธะพรหม)
 พระปลัดระพิน พุทธิสารโร, ผศ.ดร. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
 ๒๑, ต.๑, ๒๕๖๑ ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์นพดล จิริสโร
 โทรติดต่อ.

พ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ โทร/แฟกซ์ ๐๓๕-๒๔๘๐๐๐ ภายใน (๘๒๐๓)
 ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๒๓๓๓ วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์

นมัสการ พระอุดมสิทธินายก, ผศ.ดร.

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพดล ฉายา จิริสโร รัทสประจำตวันนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗ นิสิต
 หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้
 ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
 อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องนี้ หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
 พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่อาราธนาท่านเป็น
 ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำสารนิพนธ์ ดังที่ได้แนบมาพร้อมแล้วนี้ หลักสูตรพุทธ
 ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่าง
 ยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพดล จิริสโร
 โทรศัพท์ต่อ.

ยินดีอนุเคราะห์ ได้ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยแล้ว

พระอุดมสิทธินายก,ดร.)
 ๓ / ๑๑ / ๖๑

ภาคผนวก ข.

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนปี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางภัคธีรียดา สิริศรีสมบัติ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระยาสุจิตต์วิทยา ๒ จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์นพต ญา ยาจิสโล รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว
การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์นพต จิรสีโล
โทรศัพท์ต่อ. ๐๘๙-๙๗๑๘๔๘๘

อนันต์ เทพรัตน์
อ.ดร. อภิรักษ์ คำนิเทศ

นิสิตให้ข้อมูล
๐๘/

๖ ร

(นางอติรดา เต็มวิจิตร)

หัวหน้ากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้ผลิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางอภิตา เดียววิไล ครูโรงเรียนพระราชสุจิตต์วิทยา ๒ จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพดล ฉายา จิริสโร รักษาสถาบันนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ผลิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุษะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพดล จิริสโร

โทรศัพท์ติดต่อ ๐๘๙-๙๗๑๘๙๘๘

(นางอภิตา เดียววิไล)

ที่ศึกษากลุ่มสาระสังคมศึกษา ศึกษาศาสตร์ ศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางสาวณัฏฐา ธีรวัฒนาประภา ผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้าสูงสุมารมคังวิทย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์นพต ฉายา จิริสโร รักษาสถาบันนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

อนันต์ ใจบุญ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

(ว่าที่ ร.ต.รังษี วิบุลย์อรธกร)

รองผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า “สูงสุมารมคังวิทย์” รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้า “สูงสุมารมคังวิทย์”

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์นพต จิริสโร

โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๙-๙๗๑๘๙๘๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
เรียน นางยุพา พิทักษ์วงศ์ ครูโรงเรียนบางปลาม้าสูงสมุทรคังวิทย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพดล ฉายา จิริสโร รัทสประจำตวันนิสิต ๒๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ฉันทิโนมูณ
นางยุพา พิทักษ์วงศ์
ผู้อำนวยการโรงเรียนบางปลาม้าสูงสมุทรคังวิทย์
หรือแนบสำเนา: สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สู่พรหม)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพดล จิริสโร
โทรศัพท์ต่อ. ๐๕๙-๙๙๐๘๙๙๘๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้สืบเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นางสาวสุรีย์พร ศรีประยงค์ ครูโรงเรียนบางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์ จังหวัดสุพรรณบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพดล ฉายา จิริสโธ รัทสประจำตวันนิสิต ๒๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้สืบดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และ
ขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ยินดี ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวสุรีย์พร ศรีประยงค์)
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพดล จิริสโธ

โทรศัพท์ต่อ: ๐๘๙-๙๗๑๘๘๙๘๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โชนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอลำลูกกา
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระใบฎีกาจันทร์ ปิยวณโณ เจ้าอาวาสวัดตะลุง จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์นพดล ฉายา จิริสโร รัทสประจักษ์ตนินิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี
และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสมาธิเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

พระครูวิมลคุณธรรม
พระครูวิมลคุณธรรม
พระครูวิมลคุณธรรม
พระครูวิมลคุณธรรม

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์นพดล จิริสโร
โทรศัพท์: ๐๘๙-๙๗๑๘๙๘๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๐

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๔ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูโสภณคุณธาร เจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพดล ฉายา จิริสโร รัหสประจักษ์วันนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากพระสงฆ์ในการปกครองของพระคุณท่าน จึงขอความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงนมัสการมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้บันทึกเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูโกศลธรรมานุสิฐ รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์นพดล ฉายา จิริสโร รัทสประจำตวันนิสิต ๒๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวข้องกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้บันทึกดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี
และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

อนึ่ง จิริสโร
นพดล จิริสโร

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

สุรพล สุธะพรหม

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์นพดล จิริสโร

โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๙-๙๗๑๘๙๘๘

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/ว ๑๐๑

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โซนบี ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร. 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gps.mcu.ac.th
E-mail : gps@mcu.ac.th

๒๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นิสิตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
นมัสการ พระครูสิริวิจิตรังษี รองเจ้าคณะอำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระสมุห์หนพดล ฉายา จิริสีโล รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรดังกล่าว

การศึกษานี้เกี่ยวกับเรื่องที่มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อการนี้จึงใคร่
ขอความอนุเคราะห์ได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการสัมภาษณ์ และเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยซึ่ง
จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากพระคุณท่านด้วยดี
และขอขอบพระคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้

จึงน้อมสกราบมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอนมัสการด้วยความเคารพอย่างสูง

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สุธะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา

ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ผู้ประสานงาน: พระสมุห์หนพดล จิริสีโล

โทรศัพท์ติดต่อ: ๐๘๙-๙๗๑๘๘๔๘๘

ภาคผนวก ค.
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของ
แบบสอบถาม

ที่ ศธ ๖๑๐๕.๒/๐๗๓

หลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อาคารเรียนรวม โขนบิ ชั้น 5 ห้อง B 504
เลขที่ 79 หมู่ 1 ตำบลลำไทร อำเภอรังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทร : 035 - 248 - 000 ต่อ 8202, 8203
Fax : 035 - 248 - 000 ต่อ 8203
Website : gpa.mcu.ac.th
E-mail : gpa@mcu.ac.th

๑๕ มกราคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม
เรียน นายราชันย์ ทัพเนตร ผู้อำนวยการโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย จังหวัดสุพรรณบุรี
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล จำนวน ๑ ชุด

เนื่องด้วย พระณพนพดล ฉายา จิริสีโล รหัสประจำตัวนิสิต ๖๐๐๑๒๐๕๐๔๗
นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "แนวทางการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา
อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี" เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรดังกล่าว

ในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากนักเรียนในการปกครองของท่านจึงขอ
ความอนุเคราะห์จากท่านเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้นิสิตดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อตรวจสอบ
ความเที่ยงตรงของแบบสอบถามในการวิจัยซึ่งเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หลักสูตรพุทธศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคง
จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณในความเอื้อเฟื้อทางวิชาการมา ณ โอกาสนี้
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล สู่ะพรหม)

ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา
ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์

ภาคผนวก ง.

- ผลการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
- ผลการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือในการวิจัย

รายงานผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามเกี่ยวกับ
บริบท/ ปัจจัยนำเข้า/กระบวนการดำเนินงานพัฒนานักเรียน และประโยชน์ที่ได้รับ(ผลผลิต)
ของ
โครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า
จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง : กำหนดสัญลักษณ์แทนผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

หมายเลข ๑ : พระสุธีรวิบัณฑิต,ดร.

หมายเลข ๒ : พระอุดมสิทธินายก,ผศ.ดร.

หมายเลข ๓ : พระมหาภานุภา กิตติโสภโณ,ดร.

หมายเลข ๔ : ดร.ประเสริฐ ธิลาว

หมายเลข ๕ : ผศ.ดร.ยุธนา ปราณิต

ประเด็นการประเมิน (การพัฒนารับของสถานศึกษา)	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ						เฉลี่ย
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	
๑. เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับการที่นักเรียนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๒.เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดเพื่อเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘
๓.เป็นโครงการที่ตอบสนอง/แก้ปัญหาได้ตรงจุด	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๔.เป็นโครงการที่กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายกิจกรรม และห้วงเวลาดำเนินการไว้ชัดเจน	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๕ เป็นโครงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกขั้นตอนในสัดส่วนที่เหมาะสม	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๑.๘
๖. เป็นโครงการที่ระบุความสำคัญ รวมถึงอธิบายผลดีผลเสียไว้ชัดเจน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๗.เป็นโครงการที่นักเรียนที่รับรู้และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการ	๑	๑	๐	๐	๑	๓	๐.๖

สรุป ค่าความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๐.๖-๑.๐

พระมหาสุเมธ ฐิตฺต
(พระมหาสุเมธ ฐิตฺต)
๑๕ / ๑ / ๒๕๖๕

ประเด็นการประเมิน (การพัฒนาด้านปัจจัยนำเข้า)	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ						
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	เฉลี่ย
๑.เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียงและเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๒.เป็นโครงการที่มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์	๑	๑	๐	๑	๑	๔	๐.๘
๓.เป็นโครงการที่มีความพร้อมด้านการจัดเอกสาร/อุปกรณ์ประกอบการฝึกปฏิบัติตามกิจกรรม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๔.อาจารย์มีความรู้ และความสามารถในการถ่ายทอด	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๕.อาจารย์มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับอย่างเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๖.อาจารย์ใช้เวลาสอน/อบรมครบ ๑๔ สัปดาห์ตามแผนการสอนที่กำหนดอย่างเหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๗.ผู้บริหาร-อาจารย์ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาค่า ๕ เป็นปกติ ไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ เป็นประจำสม่ำเสมอ	๑	๑	๐	๑	๐	๓	๐.๖

สรุป ค่าความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๐.๖-๑.๐

ประเด็นการประเมิน (การพัฒนาด้านกระบวนการ)	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ						
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	เฉลี่ย
๑.เป็นโครงการที่มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนานักเรียน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๒.เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการรักษาค่า ๕ ของโรงเรียน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๓.เป็นโครงการที่ระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๔.มีการชี้แจง/เผยแพร่ข้อมูล ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการแก่กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ	๑	๑	๐	๐	๑	๓	๐.๖
๕.มีการกำหนดกลไก และวิธีการบริหารโครงการฯ โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็นต่อส่วนที่เหมาะสม	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๖.เป็นโครงการที่มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยกิจวัตรความดี ครบ ๗ กิจวัตร	๐	๑	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๗.เป็นโครงการที่มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้	๑	๑	๑	๑	๐	๔	๐.๘

สรุป ค่าความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๐.๖-๑.๐

ประเด็นการประเมิน (การพัฒนาผลผลิต))	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ						
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	เฉลี่ย
๑ ก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ นี้ นักเรียนมีระดับความรู้/ ความเข้าใจ/ทักษะการปฏิบัติ ในเรื่องศิลปะ ๕ อยู่ในระดับใด	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๒.เมื่อสิ้นสุดแผนการสอนตามโครงการฯนี้ นักเรียนมีการจัดกิจกรรมตามวิถีพุทธอย่างไร	๑	๑	๐	๐	๑	๓	๐.๖
๓.เมื่อนักเรียนผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาชีวิตตามหลักศิลปะ ๕ อย่างไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า ๑ ข้อ)	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๓.๑ การจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เพื่อนนักเรียนรักาศิลปะ ๕	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๓.๒ บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติทำร้ายร่างกายและหรือคดียุติธรรม	๑	๑	๐	๐	๑	๓	๐.๖
๓.๓ บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สิน	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๓.๔ บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดทางเพศ	๑	๑	๐	๐	๑	๓	๐.๖
๓.๕ บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติการหลอกลวง ดูหมิ่น	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๓.๖ บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๓.๗ มีการรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษาสมัครเป็นสมาชิกรักาศิลปะ ๕	๑	๑	๐	๐	๑	๓	๐.๖

สรุป ค่าความสอดคล้องมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๐.๖-๑.๐

*สรุป ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ข้อที่ ๑-๒๘ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๐.๖-๑.๐

รายงานผลการประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วม
โครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง : กำหนดสัญลักษณ์แทนผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

หมายเลข ๑ : พระสุธีรวิบัณฑิต,ดร.

หมายเลข ๒ : พระอุดมสิทธินายก,ผศ.ดร.

หมายเลข ๓ : พระมหากฤษฎา กิตติโสภโณ,ดร.

หมายเลข ๔ : ดร.ประเสริฐ อิลาว

หมายเลข ๕ : ผศ.ดร.ยุพธนา ปราณีต

ประเด็นการประเมิน ความพึงพอใจ	ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ						
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	เฉลี่ย
๑. โครงการนี้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด	๑	๐	๑	๑	๑	๔	๐.๘
๒. ความชัดเจนของวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๓. ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๔. การกำหนดแนวทางในการบริหารโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๕. การสื่อสารชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๖. การมีส่วนร่วมของนักเรียนระหว่างดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐
๗. การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่โครงการ	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๘. ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการ	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๙. การมีส่วนร่วมของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นแผนการสอนตามโครงการ	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๑๐. ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๑๑. ความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๑๒. ความคุ้มค่าเชิงสังคม	๑	๑	๑	๐	๑	๔	๐.๘
๑๓. ประสิทธิภาพการบริหารโครงการภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการ	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๑.๐

สรุป ค่าความสอดคล้องตั้งแต่ข้อ ๑ - ๑๓ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๐.๘-๑.๐

พระสมุห์นพดล จิริสโธ

นิสิตพุทธศาสนมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

พระสมุห์สุวิทย์ สอนโพธิ์ตร
๒๕ / ๒ / ๕๙

ภาคผนวก จ.
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับนักเรียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามด้านบริบทโครงการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการรักษาศิล ๕ แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาบริบทสถานศึกษา การพัฒนาปัจจัยนำเข้า การพัฒนากระบวนการดำเนินงาน และการพัฒนาผลผลิตของโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๓ คำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๔ ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๑ สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ☐ 15 ปี ☐ 16 ปี ☐ 17 ปี ☐ 18 ปีขึ้นไป

3. ความสัมพันธ์ของผู้ให้ข้อมูล

☐ เป็นนักเรียนโรงเรียน..... ระดับชั้น.....

ส่วนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับการพัฒนาบริบทของสถานศึกษา การพัฒนาปัจจัยนำเข้า การพัฒนากระบวนการดำเนินงาน และการพัฒนาผลผลิตของโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาประเด็นต่างๆ ที่นักเรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงและเป็นความจริงมากที่สุดจากผลการพัฒนาโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

๒.๑ ด้านการพัฒนาบริบทของสถานศึกษา

ประเด็นประเมิน (การพัฒนาของสถานศึกษา)	ระดับผลการดำเนินงาน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับการที่นักเรียนได้นำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข					
๒. เป็นโครงการที่สอดคล้องโดยตรงกับแนวคิดเพื่อเสริมสร้างความปรองดองและสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้เกิดความสงบ					
๓. เป็นโครงการที่ตอบสนอง/แก้ปัญหาได้ตรงจุด					
๔. เป็นโครงการที่กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย กิจกรรม และห้วงเวลาดำเนินการไว้ชัดเจน					
๕. เป็นโครงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทุกขั้นตอน ในสัดส่วนที่เหมาะสม					
๖. เป็นโครงการที่ระบุความสำคัญ รวมถึงอธิบายผลดีผลเสียไว้ชัดเจน					
๗. เป็นโครงการที่นักเรียนที่รับรู้และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการ					

๒.๒ ด้านการพัฒนาปัจจัยนำเข้า

ประเด็นประเมิน (การพัฒนาปัจจัยนำเข้า)	ระดับผลการดำเนินงาน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑. เป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียงและเหมาะสม					
๒. เป็นโครงการที่มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์					
๓. เป็นโครงการที่มีความพร้อมด้านการจัดเอกสาร/อุปกรณ์ประกอบการฝึกปฏิบัติตามกิจกรรม					
๔. อาจารย์มีความรู้ และความสามารถในการถ่ายทอดได้อย่างเข้าใจ					
๕. อาจารย์มีการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับอย่างเหมาะสม					
๖. อาจารย์ใช้เวลาสอน/อบรมครบ 14 สัปดาห์ตามแผนการสอนที่กำหนดอย่างเหมาะสม					
๗. ผู้บริหาร-อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการรักษาศีล ๕ เป็นปกติ ไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิ เป็นประจำ สม่ำเสมอ					

๒.๓.ด้านการพัฒนากระบวนการ

ประเด็นการประเมิน (การพัฒนากระบวนการ)	ระดับผลการดำเนินงาน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑.เป็นโครงการที่มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการพัฒนานักเรียน					
๒.เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องของวัตถุประสงค์โครงการรักษาศีล ๕ ของโรงเรียน					
๓.เป็นโครงการที่ระบุวิธีการประเมินผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน					
๔.มีการชี้แจง/เผยแพร่ข้อมูล ให้ความรู้รายละเอียดเกี่ยวกับโครงการ แก่กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ					
๕.มีการกำหนดกลไก และวิธีการบริหารโครงการฯ โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายแสดงความคิดเห็นตามสัดส่วนที่เหมาะสม					
๖.เป็นโครงการที่มีกระบวนการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยกิจกรรมความดี ครบ ๗ กิจกรรม					
๗.เป็นโครงการที่มีการประเมินผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้					

๒.๔.ด้านการพัฒนาผลผลิต

ประเด็นการประเมิน (การพัฒนาผลผลิต)	ระดับผลการดำเนินงาน				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑ ก่อนการเข้าร่วมโครงการฯ นี้ นักเรียนมีระดับความรู้/ความเข้าใจ/ทักษะการปฏิบัติเรื่องศีล ๕ อยู่ในระดับใด					
๒.เมื่อสิ้นสุดแผนการสอนตามโครงการฯนี้ นักเรียนมีการจัดกิจกรรมตามวิถีพุทธอยู่ในระดับใด					
๓.นักเรียนเคยจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เพื่อนนักเรียนสมาทานรักษาศีล ๕ อยู่ในระดับใด					
๔ บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติทำร้ายร่างกายและหรือคติร้ายแรง อยู่ในระดับใด					
๕.บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับการละเมิดทรัพย์สินในระดับใด					
๖. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับพฤติกรรมผิดละเมิดทางเพศ อยู่ในระดับใด					
๗. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติการหลอกลวง ดุหมั่น อยู่ในระดับใด					
๘. บุคลากรทางการศึกษาไม่มีคติเกี่ยวกับสิ่งเสพติดให้โทษ อยู่ในระดับใด					
๙. สถานศึกษามีการรณรงค์ให้บุคลากรทางการศึกษาสมัคร					

เป็นสมาชิกรักษาศีล ๕ อยู่ในระดับใด					
------------------------------------	--	--	--	--	--

ส่วนที่ ๓ ปัญหา/ข้อเสนอแนะ/ บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากโครงการรักษาศีล 5 ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล 5 ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ที่นักเรียนเข้าร่วมโครงการฯ กรุณาตอบในภาพรวมของการดำเนินการ

ประเด็นคำถาม	ข้อเท็จจริง/ความคิดเห็น
1. ปัญหา/สาเหตุ/ข้อจำกัด ในการดำเนินโครงการฯ	
2. ข้อเสนอแนะ	
3. บทเรียนที่ได้เรียนรู้จากโครงการฯ	
4. ความคุ้มค่าของโครงการฯ	
5. โครงการนี้ควรดำเนินการต่อไป/ขยายผล/ยกเลิก	
6. ข้อคิดเห็นอื่นๆ(ถ้ามี)	

ส่วนที่ ๔ ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางพลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนพิจารณาประเด็นการประเมินในแต่ละข้อ ที่ทำให้นักเรียนมีความพึง
พอใจแต่ละกิจกรรมในระดับใด แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความพึงพอใจของ
นักเรียน

ประเด็นการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	๕	๔	๓	๒	๑
๑.โครงการนี้สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุด					
๒.ความชัดเจนของวัตถุประสงค์/เป้าหมายของโครงการฯ					
๓.ความพร้อมของเจ้าหน้าที่ วัสดุ อุปกรณ์งบประมาณ					
๔.การกำหนดแนวทางในการบริหารโครงการฯ					
๕.การสื่อสารชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
๖.การมีส่วนร่วมของนักเรียนระหว่างดำเนินโครงการฯ					
๗.การติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่โครงการฯ					
๘.ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรที่รับผิดชอบโครงการฯ					
๙.การมีส่วนร่วมของนักเรียนหลังเสร็จสิ้นแผนการสอนตามโครงการฯ					
๑๐.ประโยชน์ที่ได้รับจากการดำเนินการตามโครงการฯ					
๑๑.ความคุ้มค่าเชิงเศรษฐกิจ					
๑๒.ความคุ้มค่าเชิงสังคม					
๑๓.ประสิทธิภาพการบริหารโครงการภายหลังเสร็จสิ้นการดำเนินโครงการฯ					

ขอเจริญพรนักเรียนทุก ๆ คน

.....

พระสมุห์นพดล จิริสโร (เจริญผล)

นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

แบบสัมภาษณ์

ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามด้าน
บริบทโครงการ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิตของโครงการรักษาศีล ๕ ที่
ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดย
แบบสัมภาษณ์จะแบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ส่วนที่ ๒ ประเด็นสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน
และผลผลิตของโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบาง
ปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๓ ประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการรักษาศีล ๕ ที่
ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

๑. ชื่อ.....นามสกุล/ฉายา.....

๒. เพศ

๓. อายุ ปี

๔. ระดับการศึกษาสูงสุด.....

๕. ตำแหน่ง

๖. ประสบการณ์ในการทำงาน (ด้านการบริหารโครงการ/ด้านการเป็นผู้บริหาร) จำนวน...ปี

ส่วนที่ ๒ ประเด็นสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการดำเนินงาน
และผลผลิตตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบาง
ปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๑. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อบริบทของโครงการ

๑.๑ วัตถุประสงค์ของโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนของท่านสอดคล้องกับ
นโยบายขององค์การของท่านหรือไม่ อย่างไร.....

๑.๒ วัตถุประสงค์ของโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนของท่านมีความ
เหมาะสมหรือไม่ อย่างไร.....

๑.๓ นักเรียนที่ได้ร่วมโครงการศิลปะ ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนของท่านเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเป้าหมายวัตถุประสงค์ของโครงการฯ หรือไม่ อย่างไร.....

๒. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างด้านปัจจัยนำเข้าของโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๒.๑ โครงการนี้ได้รับการสนับสนุนงบประมาณอย่างพอเพียง และเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

๒.๒ โครงการนี้มีความพร้อมด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ แรงงาน หรือไม่ อย่างไร

๒.๓ โครงการนี้มีเจ้าหน้าที่/บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถในการดำเนินโครงการหรือไม่ อย่างไร

๓. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรบ้างในด้านกระบวนการดำเนินงานของโครงการรักษาศิล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๓.๑ มีการกำหนดกิจกรรมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วย ๗ กิจกรรม ที่สอดคล้องและตอบสนองวัตถุประสงค์อย่างครบถ้วนหรือไม่ อย่างไร

๓.๒ มีการจัดตั้งคณะทำงานติดตาม กำกับ ดูแล และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินโครงการทุกระยะหรือไม่ อย่างไร

๓.๓ มีการจัดกิจกรรมชั่วโมงสุขจริงหนออย่างต่อเนื่อง หรือไม่ อย่างไร

๓.๔ มีระบบติดตาม และรายงานผลจากสมุดบันทึกความดี/กิจวัตรความดีภาคเรียนที่ 1 (ฝึกตน) และภาคเรียนที่ 2 (เข้มข้น และร่วมกับผู้อื่น) หรือไม่ อย่างไร

๔. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรในด้านผลผลิตของโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโรงเรียน
ระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๔.๑ คุณภาพชีวิตของนักเรียนที่เกิดจากการเข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมทางกาย/วาจา/
ใจ เปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร.....

๔.๒ นักเรียนได้รับประโยชน์จากโครงการนี้ในด้านใดมากที่สุด อย่างไร.....

๔.๓ นักเรียนที่ได้เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของศีล ๕ หรือมีพฤติกรรมลด
ละ เลิก จากการใช้วัตถุสิ่งของ ๕ มีจำนวนมากขึ้นหรือไม่ อย่างไร.....

ส่วนที่ ๓ ประเด็นปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะต่อโครงการรักษาศีล ๕ ที่
ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ใน
ภาพรวมท่านคิดว่าโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบาง
ปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี มีปัญหา/อุปสรรคใดบ้างที่ควรได้รับการแก้ไข และมีข้อเสนอแนะ
ในการแก้ไขอย่างไรบ้าง

๑. ด้านบริบท.....

๒. ด้านปัจจัยนำเข้า.....

๓. ด้านกระบวนการ.....

๔. ด้านผลผลิต.....

แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ (เจ้าคณะพระสังฆาธิการ)

คำชี้แจง

๑. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ(เจ้าคณะพระสังฆาธิการ) เกี่ยวกับบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

๒. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีทั้งสิ้น ๒ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ สถานภาพของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับ ชื่อ ฉายา อายุ ตำแหน่งทางการปกครองคณะสงฆ์

๑. ชื่อ.....ฉายา.....

๒. อายุ ปี.....พรรษา

๓. ระดับการศึกษาสูงสุด.....

๔. ตำแหน่ง

๕. ประสบการณ์ในการทำงาน (เจ้าคณะพระสังฆาธิการ) จำนวน...ปี

ส่วนที่ ๒ การพิจารณาสภาพผลการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการสัมภาษณ์ ๒ ประเด็น คือ ๑) สภาพผลการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้าน ผลผลิต และ ๒) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และ ผลผลิต ของการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี

กรุณาศึกษารายละเอียด และอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนตอบคำถาม ผู้ศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือจากท่านด้วยดีและขอกราบขอบพระคุณท่านล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 2

คำชี้แจง

การพิจารณาผลการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ที่ดำเนินการโดยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา อำเภอบางปลาม้า จังหวัดสุพรรณบุรี โดยการสัมภาษณ์ ๒ ประเด็น คือ

๑) ผลการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้าน ผลผลิต แบ่งเป็น ๒ ประเด็นคือ

ประเด็นที่ ๑ สภาพผลการดำเนินการตามโครงการรักษาศีล ๕ ประกอบด้วย ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้าน ผลผลิต

โปรดอ่านข้อความด้านซ้ายมือ ที่มีความเหมาะสม หรือไม่เหมาะสม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข โดยมีคำอธิบายในการพิจารณาดังนี้

เหมาะสม หมายถึง มีประโยชน์ มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ได้จริง บรรลุตามวัตถุประสงค์

ไม่เหมาะสม หมายถึง ไม่มีประโยชน์ ไม่มีคุณค่า ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยท่านสามารถตอบ ได้ ๒ ประเด็น คือ

๑) ไม่เหมาะสมบางส่วน

๒) ควรตัดทิ้ง

เมื่อท่านพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่เหมาะสมแล้ว หลังจากนั้นขอความกรุณาท่านได้บันทึกให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับ บริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต เพื่อจะได้ข้อมูลไปพัฒนาโครงการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

สภาพผลการดำเนินการโครงการรักษาศีล ๕	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
๑. ด้านบริบท (Context) ต้องมีการวิเคราะห์ผลการพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของสภาพโดยทั่วไปของโครงการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของโครงการ ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของโครงการกับนโยบายขององค์การต้นสังกัดของโรงเรียนและการเตรียมการภายในของโครงการ	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ

๒. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ต้องมีการวิเคราะห์ผล การพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของปัจจัยในการ ดำเนินงานตามโครงการ ความพร้อมของปัจจัยในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความเพียงพอในด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านอุปกรณ์/สื่อ อาคารสถานที่ที่ใช้ในการพัฒนา โครงการ และเนื้อหาหลักสูตรที่ใช้ในการพัฒนานักเรียน	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ
๓. ด้านกระบวนการ(Process) ต้องมีการวิเคราะห์ผล การพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านของกระบวนการ ดำเนินงานภายในโครงการ ได้แก่ การวางแผน การจัด กิจกรรม การดำเนินการเรียนการสอน การติดตามการ ประเมินผล	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ
๔. ด้านผลผลิต(Product) ต้องมีการวิเคราะห์ผล การพัฒนาโครงการรักษาศีล ๕ ในด้านนักเรียนที่เข้าร่วม โครงการรักษาศีล ๕ ที่เกิดจากการดำเนินโครงการ มี คุณลักษณะของผู้มีจิตสาธารณะ และมีคุณลักษณะของผู้ มีคุณธรรม จริยธรรม ตามหลักศีล ๕	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ

ประเด็นที่ ๒

โปรดอ่านข้อความด้านซ้ายมือ หรือพิจารณาแผนภูมิด้านบน แล้วพิจารณาว่าแผนภาพ หรือ
ข้อความส่วนต่าง ๆ ของรูปแบบมีความเหมาะสมหรือไม่พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข
โดยมีคำอธิบายในการพิจารณาดังนี้

เหมาะสม หมายถึง มีประโยชน์ มีคุณค่า สามารถนำไปใช้ได้จริง บรรลุตามวัตถุประสงค์

ไม่เหมาะสม หมายถึง ไม่มีประโยชน์ ไม่มีคุณค่า ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริงไม่บรรลุตาม
วัตถุประสงค์ โดยท่านสามารถตอบ ได้ ๒ ประเด็น คือ

๑) ไม่เหมาะสมบางส่วน

๒) ควรตัดทิ้ง

เมื่อท่านพิจารณาถึงความเหมาะสม ไม่เหมาะสมแล้ว หลังจากนั้นขอความกรุณาท่านได้บันทึกให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับ การวางแผนโครงการ การดำเนินงานตามโครงการ และการประเมินผลโครงการ เพื่อจะได้ข้อมูลไปพัฒนาโครงการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการดำเนินการ โครงการรักษาศีล ๕	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านบริบท ๑ ความรู้และเข้าใจ เป็นขั้นตอนของการริเริ่มโครงการที่โรงเรียนหรือผู้รับผิดชอบโครงการจะต้องทำการวิเคราะห์ตนเอง ถึงบริบทของสถานศึกษาเป็นการหาปัจจัยเอื้อในการดำเนินการพัฒนาโครงการตามบริบทของตนเอง เวลา งบประมาณ และทรัพยากร ความคาดหวังของนักเรียน ครู ชุมชน โรงเรียนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ความชัดเจนของเป้าหมาย จุดเด่นของสถานศึกษา ปรัชญา คำขวัญ อัตลักษณ์ของโรงเรียน งานและลักษณะของงานโครงการ ว่ามีปริมาณงานอะไรบ้างที่ต้องทำ เพื่อให้โครงการบรรลุตามเป้าหมายในระดับสูงสุด หลังจากนั้นจึงกำหนดกรอบในการปฏิบัติ กรอบระยะเวลา กรอบผู้รับผิดชอบโครงการ กรอบงบประมาณ ทรัพยากรที่ต้องใช้ เป็นการคิดว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ทำเมื่อไร ใครเป็นคนทำ ใช้งบประมาณเท่าไร อะไรคือเป้าหมายสูงสุดสู่ความสำเร็จ . จึงร่วมกันเขียนเอกสารโครงการเพื่อขออนุมัติ และเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีความชัดเจนและเข้าใจในงาน โครงการยิ่งขึ้น จึงต้องให้ความสำคัญกับการนำเสนอแผนงาน โครงการ กิจกรรม ในที่ประชุมเพื่อขออนุมัติ อันจะนำไปสู่จุดเริ่มต้นของการทำงานแบบร่วมคิดร่วมทำ ร่วมกันแบ่งงานและร่วมรับผิดชอบ	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ

๒ ด้านปัจจัยนำเข้า ทำการสำรวจงบประมาณ และทรัพยากร บุคลากร ระยะเวลา สถานที่ ความคาดหวังของกลุ่มเป้าหมาย และผู้บริหารโครงการ/ผู้รับผิดชอบโครงการ ๓ กระบวนการ การนำโครงการสู่การปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ ผู้รับผิดชอบโครงการและผู้บริหารโครงการต้องใส่ใจกับการปฏิบัติ โดยต้องใส่ใจกับทุกขั้นตอน และทุกองค์ประกอบตามวงจรชีวิตโครงการตามแผนงานโครงการที่วางไว้ ผู้บริหารต้องมีความเสียสละ ทุ่มเทติดตามการทำงานโครงการอย่างใกล้ชิดในทุกระยะของวงจรชีวิตโครงการตั้งแต่ การริเริ่มโครงการ การนำโครงการสู่การปฏิบัติและการปิดโครงการทั้งนี้ต้องนำกระบวนการบริหารแบบวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ ในการบริหารควบคุมโครงการในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน ผ่านกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารจัดการเวลาที่มีความเหมาะสม การประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะนักเรียน ครูผู้ปกครองได้รับทราบถึงภารกิจของงานโครงการ เป้าหมายทิศทาง กรอบในการดำเนินโครงการ ตลอดจนเกณฑ์เพื่อสร้างความมีประสิทธิภาพ โดยใช้กระบวนการกำกับติดตามอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ซึ่งผู้รับผิดชอบโครงการ ต้อง ใส่ใจกับทุกองค์ประกอบของการบริหารโครงการของสถานศึกษาสู่เป้าหมายคุณภาพ	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ
---	---

ผลผลิต มีการเร่งรัดทบทวน เป็นการสะท้อนผลการดำเนินกิจกรรมโครงการ ให้เห็นเป็นรูปธรรมอาจจะอยู่ในรูปของตัวเลขหรือระดับของความสำเร็จ โดยผู้รับผิดชอบโครงการต้องให้ความสำคัญและมีการประเมินความสำเร็จของโครงการในประเด็นต่อไปนี้ คือ ๑) วัตถุประสงค์ ของโครงการ ๒) เป้าหมายความสำเร็จเชิงปริมาณ ๓) เป้าหมายความสำเร็จเชิงคุณภาพ ๔) ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสียกับโครงการ	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ
๕ ประมวลผลลัพธ์ เป็นการตรวจสอบทบทวนถึงมิติหรือภาพความสำเร็จของโครงการ ๔ ประเด็น คือ ๑) ความคุ้มค่าของการดำเนินการตามโครงการ ด้านเวลา งบประมาณ ทรัพยากร ผลประโยชน์สูงสุด เกิดกับใคร ทำแล้วได้อะไร ๒) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงาน สามารถสร้างสรรค์ คุณภาพผู้เรียนและโรงเรียนได้หรือไม่ ๓) ความประหยัด เป็นการประมวลปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินโครงการ คือ เวลา งบประมาณ ทรัพยากรการบริหาร มีความเหมาะสมหรือไม่ หรือเกิดความสูญเปล่า มาก น้อยเพียงใดในแต่ละขั้นตอน การทำโครงการ จะจัดการกับความสูญเปล่าได้อย่างไร ๔) ความมีมาตรฐานนวัตกรรมและต้นแบบการทำงานที่มีความเป็นเลิศ	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ
๖.นำกลับสู่การปฏิบัติ เป็นการสร้างสรรค์งาน โครงการ กิจกรรมขึ้นมาใหม่โดยนำผลจากการประเมินทบทวน และการประมวลผลลัพธ์ มาปรับปรุงแก้ไข พัฒนางาน โครงการและร่วมกันจัดทำ ออกแบบงานโครงการ กิจกรรมใหม่ในครั้งหรือปีต่อไป	☐ เหมาะสม ☐ ไม่เหมาะสม ☐ บางส่วน ☐ ตัดทิ้ง ข้อเสนอแนะ

ขอกราบขอบพระคุณทุกๆ รูป

.....

พระสมุห์นพดล จิริสโร (เจริญผล)
นิสิตพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ : พระสมุห์นพดล จิรสีโล (เจริญผล)
- ว/ด/ป เกิด : ๑๒ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๔
- สถานที่เกิด : บ้านเลขที่ ๒๖ หมู่ ๔ ตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี
- การศึกษา : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบางปลาหม้อ"สูงสูมารผดุงวิทย์" ปริญญาตรี
พุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- เข้าศึกษาเมื่อ : มิถุนายน ๒๕๖๐
- สำเร็จการศึกษา : ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๒
- ประสบการณ์การทำงาน
- : เจ้าอาวาสวัดบ้านด่าน อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี
 - เป็นกรรมการคุมสอบธรรมสนามหลวง
 - เป็นคณะกรรมการด้านสงเคราะห์ผู้ยากไร้
- อุปสมบท : เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑
- สังกัด : มหานิกาย
- หน้าที่ : ดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดบ้านด่าน ตำบลบางปลาหม้อ อำเภอบางปลาหม้อ จังหวัดสุพรรณบุรี
- ที่อยู่ปัจจุบัน : วัดบ้านด่าน เลขที่ ๒๓ หมู่ ๔ ต.บางปลาหม้อ อ.บางปลาหม้อ จ.สุพรรณบุรี
- ผลงานทางวิชาการ : -

